Profesorul Mortimer

Pierre Boulle

Traducere de Adriana Cismaş
Editura Elit – Comentator 1992

PARTEA ÎNTÎI

I

Sir Richard Mortimer nu era numai deţinătorul unui nume celebru în istoria vechii Anglii. El mai putea să se mîndrească (şi nu pierdea nici o ocazie) cu faptul că era o personalitate prestigioasă a lumii ştiinţifice contemporane.

Prestanţa lui, statura lui înaltă, un chip cu trăsături reflectînd o autoritate firească accentuau nimbul ce se ţesuse de mai mulţi ani încoace în jurul persoanei sale, datorită meritelor şi distincţiilor impunătoare dobîndite de-a lungul unei cariere excepţionale, căreia un titlu de nobleţe îi conferise o consacrare pizmuită.

Privirea sa, în general pătrunsă de o mare blîndeţe, ba uneori chiar apropiată de o jovială bonomie, era cu toate acestea străbătută din cînd în cînd de un fulger trecător, a cărui intensitate îi uimea pe interlocutori. Unii dintre admiratorii lui Sir Richard puneau această flacără pe seama unei manifestări a geniului. Alţii, miraţi să observe o asemenea sclipire atunci cînd nimic nu părea să-i justifice apariţia într-o conversaţie, se simţeau tulburaţi de strălucirea ei inexplicabilă şi, fără voia lor,

erau cuprinşi de un sentiment ciudat.

Nu era ceva neobişnuit că în jurul persoanei profesorului se crease o reputaţie de originalitate, căci, în felul în care îşi trata bolnavii, i se întîmpla deseori să se abată de la căile conformiste; însă întotdeauna o făcea cu o prudenţă plină de înţelepciune, iar rezultateale pe care le obţinuse păreau să-i dea dreptate. Profesorul Mortimer era o figură respectată de majoritatea confraţilor săi şi venerată de pacienţi.

De aceea, cînd, înainte de a fi împlinit şaizeci de ani, se hotărî, aparent fără nici un motiv, să renunţe la poziţia de prim rang pe care o avea, atît unii, cît şi ceilalţi încercară o profundă surpriză şi emoţie. Din prima categorie, unii, care îi admirau fără nici o reţinere aptitudinile, au socotit această extravaganţă ca fiind o pierdere ireparabilă pentru ştiinţă. Alţii s-au bucurat în sinea lor că o asemenea retragere le va permite, cu siguranţă, să urce mai repede treptele spre glorie. Cît despre bolnavi, ei resimţiră această plecare ca pe o funestă lovitură a soartei.

Profesorul Mortimer era în acelaşi timp un medic eminent şi un cercetător pasionat, atît în domeniul teoriei, cît şi în practică. Specialist în cancerologie, stăpînea temeinic feluritele discipline necesare în studiul şi în tratamentul cancerului şi obţinuse cele mai înalte titluri în fiecare dintre ele: biologie, radiologie, chimie şi în altele.

Ca medic, putea să se laude că reuşise vindecarea bolnavilor în stadii de început ale bolii şi, în cazurile cele mai grave, că prelungise existenţa cîtorva pacienţi, cărora confraţii săi le prevestiseră sfîrşitul iminent, îngrijise membri ale celor mai ilustre familii, atrase de reputaţia lui, însă se apleca asupra bolnavilor nevoiaşi cu o atenţie tot atît de meticuloasă şi de eficace. Dacă onorariile cerute celor dintîi erau proporţionale cu renumele său, i se întîmplase să-i trateze pe cei săraci doar de dragul de a o face, ceea ce îi sporea mai mult faima de binefăcător al umanităţii, cît şi reputaţia lui de om ciudat.

Eficacitatea îngrijirilor sale se datora aplicării unor tratamente clasice (radioterapie, chimioterapie, grefe etc), însă,

conform unui dozaj modificat de nenumărate ori, rezultat al experienţei sale îndelungate, dozaj ale cărui variante nu risca, bineînţeles, să le aplice, decît după ce le verificase inocuitatea şi eficacitatea pe animale.

Căci – şi aceasta era a doua faţă a remarcabilei sale personalităţi, – poate cea mai importantă după părerea lui –, el era totodată şi un cercetător neobosit. Conducea cel mai renumit centru de vivisecţie din Anglia, cu sediul la Londra, unde zilnic se practicau experienţe minuţioase pe şoareci, şobolani, maimuţe, pe multe alte specii de animale şi chiar plante, cu scopul de a aprofunda cunoştinţele încă insuficiente despre acest flagel care este cancerul şi de a reuşi, eventual, eliberarea omenirii de sub ameninţarea lui.

Acolo, sub ordinele profesorului, lucrau cei mai buni specialişti în biologie, chimie şi fizică, pe care el îi dirija şi coordona, graţie cunoaşterii sale perfecte în aceste domenii, pentru a obţine rezultatele cele mai bune.

I se întîmplase uneori să nu se mulţumească doar să dea îndrumări, ci să se apuce el însuşi de treabă, practicînd experienţe al căror scop îl păstra cu zgîrcenie pentru sine, experienţe despre care se bănuia că ar fi destinate verificării unor teorii ale lui personale, la care lucra izolat în cabinetul său. În astfel de momente, ţinea să lucreze singur, îndepărtîndu-i pe cei mai fideli colaboratori. Printre aceştia se zvonea cîteodată că profesorul ar fi găsit calea unei descoperiri extrem de importante în cancerologie, pe care ţinea s-o păstreze în secret, pînă la confirmarea ei prin rezultatele experimentale.

Deci, profesorul Mortimer, ajuns în culmea celebrităţii, se hotărî pe neaşteptate, aparent dintr-un capriciu, ori pradă unui acces de nebunie, cum ziceau unii, să renunţe la conducerea centrului de vivisecţie, la funcţiile lui de medic la spitalul unde îşi îngrijea pacienţii (pacientele, mai ales, fiindcă era specialist în cancerul de sîn), precum şi la cursurile lui de la Universitate.

Comunicînd autorităţilor hotărîrea sa, fără să catadicsească să dea vreo explicaţie credibilă, se închise în

cabinetul său de lucru, unde se apucă să-şi consulte dosarele, să-şi pună la punct notiţele personale, dînd dovadă de o voinţă de neclintit, răspunzînd destul de sec protestelor, uneori rugăminţilor ce i le adresau, în cursul unor convorbiri telefonice, cele mai înalte somităţi ale lumii ştiinţifice şi administrative, care încercau să-i vorbească pentru a-l face să-şi schimbe decizia.

Cînd aceştia înţeleseră că profesorul era de neînduplecat şi se resemnară să-i accepte demisia, cînd formalităţile oficiale au fost îndeplinite, în foarte scurt timp – conform propriei sale dorinţe, exprimată energic, – de-abia atunci el ieşi din izolare, păru să respire mai lesne, de parcă ar fi scăpat de o povară grea, şi îi declară soţiei că se simţea mult mai uşor, în sfîrşit liber să-şi organizeze munca după placul lui. După aceea, se hotărî să facă o ultimă vizită, ca un soi de rămas bun, la centrul de cercetări în cancerologie, care adăpostea animalele de experienţă. Acolo, zăbovi cîtva timp.

II

Era însoţit de directorul adjunct al centrului. Acesta era dintre cei care, plîngînd cu glas tare şi destul de ostentativ plecarea şefului, vedea în ea o posibilă avansare pentru sine. În timp ce-i făcea cunoscute lui Sir Richard regretul şi tristeţea lui, presărîndu-le cu laude, acesta nu părea deloc că dă atenţie vorbăriei directorului. Cu paşi lenţi, se plimba prin faţa despărţiturilor ce adăposteau animale mici, şoareci şi şobolani, prin faţa cuştilor în care stăteau maimuţele, gînditor, părînd că încearcă un fel de melancolie, pentru prima dată după atîtea zile.

Din cînd în cînd, se oprea ca să-şi aplece trupul înalt şi să citească, cu sprîncenele încruntate, o tăbliţă indicînd natura tratamentului aplicat cutărui sau cutărui animal, examina subiectul cu atenţie, adresîndu-i colaboratorului său cîte o

întrebare de ordin tehnic, iar asta cu destulă răceală. De fapt, chiar dacă îi recunoştea meritele ştiinţifice, profesorul nu-l simpatizase niciodată. Cei doi ar fi ajuns deseori la neînţelegeri în privinţa unor probleme de detaliu, dacă firea servilă a adjunctului şi titlurile şefului nu l-ar fi determinat pe primul să cedeze, înainte ca discuţia să ia o întorsătură serioasă.

Profesorul Mortimer deschise cuşca unde un şoarece-femelă izolat părea să dormiteze, şi cu un deget pipăi atent pîntecele animalului. Şoarecelui i se provocase un cancer al mamelei, cu ajutorul unor substanţe adecvate, iar tratamentul părea că nu oferă rezultatul aşteptat. Profesorul clătină din cap cu tristeţe.

— E pierdută, rosti el, aşezînd la loc animalul, care căzu din nou în apatie. Tratamentul n-a fost destul de energic pentru o tumoare atît de avansată. Dozele trebuie forţate.

Adjunctul aprobă cu o mişcare a capului şi îşi notă în carneţel.

— Dar asta nu mă mai priveşte, adăugă Sir Richard, dînd din umeri.

Totuşi, înainte de a închide uşa despărţiturii cu zăbrele, se încruntă şi arătă cu degetul excrementele animalului care murdăreau fundul cuştii, neputîndu-se stăpîni să nu redevină pentru cîteva clipe acelaşi şef sever şi intrasigent.

— Cuşca asta trebuie curăţată, spuse el sec, ori mai bine schimbată. Dacă animalul e gata să moară, ăsta nu e un motiv ca suferinţei lui să i se mai adauge şi inconfortul.

Una din grijile profesorului, aproape o manie, era pretenţia ca în clădire să fie o curăţenie perfectă, mai ales în cuştile unde erau închise nefericitele animale – cobai. Conştiinţa lui profesională îi impunea să facă pe aceste vieţuitoare nişte experienţe îndrăzneţe, primejdioase, chiar crude uneori, care adesea le provocau moartea, însă înfăptuia lucrul acesta fără tragere de inimă, căci avea un suflet milos pentru orice făptură vie. Dacă progresul ştiinţei cerea astfel de suferinţe, el veghea ca animalele sale să nu mai îndure şi alte încercări.

Făcu o observaţie asemănătoare trecînd pe lîngă o cuşcă în care un cimpanzeu se strîmba, privindu-l fix, plin de curiozitate.

— Iată încă un culcuş murdar. Cu toate astea, recomandasem ca paiele să fie schimbate în fiecare zi. În sfîrşit, nu mai sînt eu cel care dă ordine.

Grija lui se manifesta atît faţă de maimuţe, cît şi faţă de şoareci şi şobolani. Subdirectorul, care găsea că atenţia profesorului e exagerată, se abţinu să nu dea din umeri, însă îi răspunse că va face cele de cuviinţă şi îşi notă iar în carnet.

Odată terminată vizita de rămas-bun, profesorul Mortimer îi ură succes colaboratorului său şi îi declară că el însuşi îl recomandase autorităţilor ca să preia în locul său conducerea instituţiei; ceea ce era întru totul adevărat. În ciuda concepţiilor lor uneori diferite, nu găsea pe nimeni mai bine calificat să-i urmeze. Celălalt îi mulţumi şi, văzîndu-l într-o dispoziţie atît de bună, nu se putu stăpîni să nu-i pună cîteva întrebări în legătură cu adevăratele motive ale retragerii lui şi în legătură cu felul în care plănuia să-şi folosească de acum încolo timpul liber.

— Un savant de talia dumneavoastră, Sir Richard, la vîrsta pe care o aveţi, nu înţeleg cum poate să-şi părăsească în felul ăsta cercetările continuate cu atîta îndîrjire şi atît de fructuoase. Am crezut întotdeauna că ele constituie esenţialul existenţei dumneavoastră.

Profesorul Mortimer zîmbi.

— Să nu-ţi închipui, dragul meu, că am de gînd să folosesc noua mea libertate jucînd bridge. Dimpotrivă, am planuri foarte mari în ceea ce priveşte cercetarea. Aveai dreptate să-ţi imaginezi că ea reprezintă scopul vieţii mele. O să-ţi mărturisesc un lucru pe care l-am ţinut secret pînă astăzi. Mi-am dat demisia tocmai pentru a-mi continua experienţele şi a le extinde. Aici, sînt într-un fel îngrădit de o groază de restricţii administrative şi de suspiciunea pe care o trezesc întotdeauna ideile noi, precum cele ce-mi aparţin.

— Nu mă îndoiesc de asta, Sir.

— Înţelegi, dragul meu, ce înseamnă deci să fiu liber. Am nevoie de libertate absolută. Departe de zgomot, de hîrţogărie, departe de schimburile de vederi cu colegi mai mult sau mai puţin calificaţi, continuă el în timp ce pupila i se lumina de acea flacără trecătoare ce-i intriga uneori pe interlocutorii săi.

Subdirectorul îşi aminti în clipa aceea de zvonul care circula printre discipolii profesorului, şi anume, că nu era deloc satisfăcut de metodele actuale folosite pentru combaterea cancerului şi că desfăşura cercetări teoretice, deocamdată, ca să pună la punct alte metode, mai eficace. Gîndul acesta îl făcu să rostească:

— Dar, Sir, ca să întreprindeţi şi să duceţi la capăt nişte cercetări în cancerologie, teoria nu e suficientă. E nevoie de mii şi mii de experienţe...

— Închipuie-ţi că acest mic amănunt nu mi-a scăpat, îl întrerupse profesorul cu un surîs ironic.

— ... adică de mijloace materiale considerabile, un centru cu clădiri amenajate corespunzător, de laboratoare, de echipe de specialişti asemănătoare cu cele pe care le-aţi creat şi pe care le conduceţi aici.

— În ceea ce priveşte mijloacele materiale, le am, răspunse profesorul, pipăindu-şi buzunarul cu acelaşi zîmbet triumfător. Pentru realizarea planului meu sînt dispus să-mi folosesc toată averea, care este mai mare decît se crede. Cît despre specialişti, la început nu am nevoie decît de trei sau patru colaboratori fideli şi discreţi, de ale căror servicii m-am şi asigurat. Şi, ca să-ţi destăinuiesc mai multe, dragul meu, am găsit şi am început să amenajez un loc ideal, care va fi domeniul unde îmi voi putea exersa de acum înainte ceea ce dumneata ai avut amabilitatea să numeşti talentul meu.

— Aş putea să vă întreb, Sir?...

— E un loc foarte izolat. Linişte şi singurătate, exact ceea ce-mi trebuie. O să auzi vorbindu-se despre asta sau, cel puţin, aşa cred, căci nu caut să-mi fac publicitate. Deocamdată, nu consider că e necesar să-ţi spun mai mult.

Subdirectorul ar fi dorit să afle şi altele, însă era limpede că destăinuirile profesorului se opreau aici. Se mulţumi doar să observe:

— Un loc foarte izolat, Sir? Presupun că Lady Evelyn va găsi acolo toate îngrijirile trebuincioase stării în care se află. Nu ştiu cum să mă scuz că nu v-am întrebat niciodată ce mai face.

Lady Evelyn, soţia lui Mortimer, avea o sănătate şubredă. Suferea de o boală de inimă şi de reumatism. Nu se deplasa decît foarte greu, iar starea ei avea nevoie de lungi perioade de odihnă. Cu un gest destul de nepăsător al mîinii, profesorul păru că nu ia în seamă aceste obiecţii indirecte.

— Lady Evelyn se simte foarte bine acum, iar eu sînt lîngă ea ca să îi dau toate îngrijirile necesare. De altfel, este încîntată de proiectul meu şi de ideea că va părăsi oraşul ăsta, care nu înseamnă nimic pentru ea. Aerul din larg nu poate avea decît o influenţă binefăcătoare asupra sănătăţii ei.

— Aerul din larg, Sir?

— Ai să vezi, ai să vezi, întrerupse profesorul, frecîndu-şi mîinile cu satisfacţie. Cu siguranţă că vei auzi vorbindu-se despre Centrul Mortimer la momentul potrivit.

Îi ură din nou succes adjunctului său şi plecă, fără să vrea să spună mai mult despre proiectul lui.

„Ce om ciudat, gîndi subdirectorul după plecarea şefului. Un savant eminent, fără îndoială, dar mă întreb dacă nu cumva reuşita nu i s-a urcat la cap şi dacă nu trăieşte într-un vis.”

Cît despre profesorul Mortimer, după ce aruncă o privire oarecum nostalgică clădirii din care ieşea, se îndreptă agale către maşină şi-i porunci şoferului să-l ducă direct acasă.

Nu se gîndise să facă o vizită de adio asemănătoare şi la spitalul unde îşi puse în practică talentul, şi unde bolnavii lui, mai ales pacientele suferind de cancer la sîn, trăiau cuprinşi de îngrijorare, de cînd aflaseră vestea plecării sale.

III

— Un tip original, fără nici o îndoială, declară doctorul Peek. Să aleagă o insulă pustie ca să improvizeze acolo un centru de cancerologie, atunci cînd era stăpîn deplin în institutul pe care l-a părăsit, unde avea cele mai bune mijloace, atît umane, cît şi materiale, necesare cercetărilor lui, iată o idee care nu i-ar fi venit oricui în minte.

— Poate, răspunse doctorul Holmes, visător, poate că nu i se părea că ar fi fost într-adevăr stăpîn, aşa cum ar fi dorit el?

— Ce vrei să spui, Christopher? întrebă Susan Peek.

— Doar atît, Susan: omul e un artist şi, ca în cazul multor artişti, există în el o latură despotică. Are metodele lui şi nu suportă să vadă că sînt discutate. Pun pariu, John, continuă el, adresîndu-i-se lui Peek, că dumneata şi cu mine nu vom fi în insula aceea decît foarte modeşti asistenţi. Dar asta nu m-a împiedicat ca, atunci cînd mi-a propus postul, să primesc fără nici o ezitare. Îl admir mult, în ciuda bizareriilor lui.

— Şi eu îl admir şi nici eu n-am ezitat. Ba chiar am fost flatat că m-a ales ca expert radiolog, printre atîţia alţi specialişti cu mai multe titluri decît mine. N-am pus decît o singură condiţie, şi anume, ca Susan să fie şi ea angajată. Îşi dorea grozav de tare lucrul ăsta.

— Nu te-aş fi lăsat să pleci singur, afirmă Susan, cu autoritate.

— Profesorul a acceptat imediat. Chiar avea nevoie de o asistentă care să se ocupe de animale.

Doctorul Christopher Holmes, doctorul John Peek şi tînăra lui soţie se adunaseră pe cheiul unui mic port din Somerset, de pe ţărmul Golfului Bristol, destul de larg în locul acela, ca să-l aştepte pe profesorul Mortimer, care le dăduse întîlnire acolo ca să meargă să viziteze împreună insula ce urma să fie sediul viitoarei lor activităţi. Holmes era mai tînăr decît Sir Richard cu vreo cincisprezece ani. De-abia trecuse de patruzeci. Specialist

cancerolog la rîndul lui, cariera sa se anunţa a fi mult mai puţin strălucitoare decît a profesorului. Promiţătoare la început, ea suferise curînd suişuri şi coborîşuri, iar uneori fusese chiar întreruptă de o supărătoare atracţie spre băutură, care-l împiedicase pe Holmes să ajungă în culmea succesului, alungîndu-i clientela şi provocînd uneori o severă dezaprobare din partea autorităţilor medicale. Cu toate acestea, făcea eforturi să-şi frîneze viciul şi reuşea pentru un timp mai lung ori mai scurt, după care recădea în exces. Ceea ce nu le mărturisise prietenilor era faptul că Mortimer, cunoscîndu-i slăbiciunea, pusese o condiţie atunci cînd îl angajase: să renunţe la alcool. Cînd Sir Richard îi făcuse această propunere, Holmes tocmai suferea una din obişnuitele recăderi, ce ameninţa să-i îndepărteze definitiv clientela. Plin de dezgust faţă de el însuşi, jurase să se îndrepte, sperînd că plecarea, schimbarea de mediu şi promisiunea solemnă făcută profesorului îl vor ajuta să renunţe la felul ăsta de viaţă.

— Mor de curiozitate să văd insula, zise Susan Peek.

— Nici nu mai ai mult de aşteptat, draga mea, remarcă soţul ei, căci uite, văd maşina şefului.

John Peek era un medic tînăr, specialist radiolog, fără experienţă prea îndelungată, dar înzestrat cu o pricepere pe care Mortimer avusese ocazia s-o aprecieze. Soţia lui era posesoarea unei diplome în biologie, însă nu avea decît cîteva luni de practică, în calitate de asistentă într-un institut unde se făceau experienţe pe animale. Aşa cum observase Holmes, profesorul Mortimer părea a nu dori ca echipa sa să fie în măsură să-i discute ordinele. Soţii Peek acceptaseră plini de entuziasm propunerea lui Sir Richard, amîndoi încîntaţi de perspectiva a ceea ce promitea să fie, în ochii lor, o aventură tulburătoare, cu atît mai mult cu cît era însoţită de amabilitatea cu care îi înconjura profesorul. Nu şovăiseră să-şi lichideze situaţia încă destul de modestă, pentru a urma destinul celebrului profesor Mortimer.

Maşina care se vedea era într-adevăr a lui. Se opri pe chei.

Profesorul părea să fie într-o dispoziţie excelentă. Sări jos cu agilitatea unui tînăr şi îi salută cu un aer jovial.

— Iată că statul meu major e complet, zise el. Vom putea să ne îmbarcăm. Vaporaşul meu este acolo. Nu l-aţi văzut încă?

Ceea ce le arăta cu degetul şi ceea ce numea, cu falsă modestie, un vaporaş, era un iaht luxos, destul de încăpător ca să adăpostească mai mulţi pasageri, al cărui pilot se înclina respectuos în faţa sa. Amuzat, şi părînd satisfăcut de uimirea lui Susan, profesorul explică nepăsător:

— Am cumpărat şi altă ambarcaţiune, ceva mai mare. O să-mi fie livrată în curînd. Trebuie să ne gîndim la o aprovizionare substanţială... Evelyn, draga mea, ţi-i prezint pe principalii mei colaboratori, care sînt totodată şi prietenii mei.

Împreună cu şoferul, o ajutase pe Lady Evelyn să coboare din vehicul. Aceasta stătea cu greu în picioare şi mergea sprijinindu-se în baston. Avea aproape aceeaşi vîrstă ca Sir Richard, însă arăta mult mai bătrînă decît el. Pe chipul ei se citea o blîndă resemnare. În ciuda îngrijirilor cu care soţul părea să o înconjoare, doctorul Holmes avu impresia că nu e prea interesată de preocupările lui şi că singura ei dorinţă era aceea de a trece cît mai neobservată în comparaţie cu personalitatea lui Sir Richard.

— Şi iat-o pe Rosetta, continuă profesorul Mortimer, cu mult mai multă convingere, ca pentru a confirma gîndul lui Holmes. În felul ăsta, îmi cunoaşteţi toată familia.

Rosetta era o căţeluşă prepelicar, care începu să se gudure în jurul stăpînilor. Felul cum Sir Richard şi soţia sa răspundeau acestor manifestări, mîngîind-o, era grăitor pentru dragostea pe care cei doi i-o purtau animalului.

Pasagerii se îmbarcară. Ajutată de pilot, Lady Evelyn, care se temea de aerul curat şi de răul de mare, se duse să se instaleze în interiorul iahtului.

— Vasul ăsta e destul de rapid, declară Mortimer. Ajungem într-o jumătate de oră şi ceva. Pentru mine a fost un noroc să găsesc o insulă de dimensiuni convenabile, destul de aproape de

coastă.

— Dar n-aţi avut dificultăţi administrative ca să obţineţi autorizaţia pentru a vă putea instala acolo şi a putea amenaja insula cum doriţi? întrebă doctorul Holmes.

— Insula e a mea, răspunse profesorul, cu un mic rîset triumfător. Am cumpărat-o.

A cumpărat-o! Susan Peek schimbă o privire uluită cu soţul ei, în timp ce Mortimer dădea, cu amabilitate, cîteva explicaţii.

— Era, de fapt, soluţia cea mai bună, avînd în vedere amploarea lucrărilor pe care trebuia să le întreprind. După cum veţi vedea, acestea sînt pe calea cea mai bună şi destul de avansate. Începutul a fost mai greu, fiindcă insula nu era uşor accesibilă. A trebuit mai întîi ca un mic port rudimentar, folosit odinioară de cîteva bărci de pescari, să fie mărit şi adîncit pentru a permite intrarea şlepurilor încărcate cu materiale. Pe urmă, era nevoie să fie construită o mică reţea de drumuri şi poteci. Astea au fost lucrările preliminare. Acum sînt gata, iar clădirile Centrului Mortimer încep să se înalţe.

— Mai sînt, totuşi, cîţiva locuitori pe insula dumitale pustie, Richard? întrebă doctorul Holmes.

În pofida diferenţei de vîrstă şi de poziţie socială, Mortimer, într-un elan de cumsecădenie binevoitoare, îl rugase pe confratele său cancerolog să renunţe la „Sir” şi să-i spună pe nume.

— Nici unul. Eu o voi popula. Ultimii locuitori au părăsit insula cu mai mulţi ani în urmă, lăsînd un sat aproape ruinat. M-am apucat să repar şi să modernizez cîteva din casele cu care se mai poate face ceva. În ele va locui personalul subaltern absolut necesar... nişte rîndaşi, precum şi doi sau trei grădinari, pentru îngrijirea insulei. Dar nu vă faceţi griji, doamnă Peek, continuă el, adresîndu-se Susanei, voi, colaboratorii mei dragi, veţi fi găzduiţi cu tot confortul necesar. Pentru voi am dat ordine să se construiască nişte bungalowuri, după acelaşi model cu vila mea, aşezate pe înălţimile ce domină de la distanţă satul... Ne

apropiem. De n-ar fi ceaţa asta, sînt sigur că am putea zări primele faleze.

Mortimer trecu în partea din faţă a vasului şi scrută orizontul, nerăbdător să vadă apărînd domeniul său. Doctorul Holmes, care venise lîngă el, avu îndrăzneala să-l întrebe:

— Richard, ceea ce mi-ai descris dumneata pare să fie într-adevăr o lucrare monumentală. Realizarea ei trebuie să te coste foarte scump.

— Destul de scump, făcu profesorul cu un gest nepăsător. Dar nu şi cumpărarea insulei. Un pămînt nelocuit, impropriu culturii, bîntuit doar de cîteva păsări de mare, fără plaje care să atragă turiştii, nu tenta nici un cumpărător. Guvernul, mulţumit că se descotoroseşte de insulă, mi-a cedat-o pe nimica toată. Dar ca s-o amenajez pentru ceea ce intenţionez eu să fac acolo, Christopher!...

Într-adevăr, amenajarea îl costa foarte scump. Profesorul nu se tîrguise şi, ca să înfăptuiască ceea ce în ochii multora trecea drept un capriciu, în timp ce el însuşi considera, fără îndoială, a fi opera magistrală a carierei sale - angajase, fără să şovăie, o parte din averea lui, care era imensă. În primul rînd, onorariile ce-şi îngăduia să le ceară de la Maimarii acestei lumi, datorită prestigiului său, făcuseră din el unul din cei mai bogaţi practicieni ai lumii occidentale. Desigur, tot n-ar fi fost de ajuns. Însă tatăl lui, om de finanţe întreprinzător şi abil, care murise în urmă cu cîţiva ani, îi lăsase unicului fiu nu numai o sumă considerabilă de valori mobiliare, dar şi un număr mare de clădiri şi de terenuri răspîndite cam peste tot în Anglia şi în alte părţi. La rîndul său, Lady Evelyn dobîndise prin moştenire bunuri personale importante. Fusese de ajuns ca soţul ei să-şi exprime politicos dorinţa, pentru ca ea să i le pună la dispoziţie, în vederea realizării unui proiect a cărui utilitate Lady Evelyn n-o înţelegea prea bine, dar pe care nu îndrăznea să-l dezaprobe. Într-adevăr, averea celor doi soţi era una dintre cele mai mari din Regatul Britanic, iar Sir Richard îşi mobilizase toate resursele, vînzînd la un preţ foarte bun terenuri şi proprietăţi, ca să se

dedice planului său.

Ceaţa ce acoperea marea se împrăştie dintr-o dată. Soarele lumină mai întîi linia unor faleze cenuşii în depărtare.

— Insula mea! strigă profesorul Mortimer.

IV

Întinsese maiestuos braţul către înălţimile acelea şi o flacără îi lumină pe neaşteptate privirea. Doctorul Holmes îl cercetă curios, pentru început. În exclamaţia şi în gestul profesorului era o expresie de triumf ce-ar fi putut fi pusă în seama orgoliului unui proprietar, care, după ce a intrat în posesia unui obiect rar şi preţios, se făleşte cu frumuseţea lui faţă de vizitatori. Dar Holmes, care atunci cînd era treaz era un fin observator (ceea ce se întîmpla de mai multe zile) nu se putu stăpîni să nu-l bănuiască de un sentiment cu totul diferit, poate inconştient, ce-i provocă o stare de indispoziţie trecătoare.

Desigur, apariţia bruscă din mare a unei bucăţi de uscat învăluită în ceaţă doar cu o clipă mai înainte este întotdeauna o imagine pitorească, dar, în fond, un clişeu destul de banal, gîndea doctorul, care nu-şi explica străfulgerarea aceea ciudată ce luminase faţa lui Sir Richard, una din strălucirile acelea ce-i tulburau pe cei din jurul lui. În flacăra aceasta, contrastînd atît de violent cu fizionomia în mod firesc binevoitoare a profesorului, Holmes desluşea fără să vrea un reflex ambiguu, neomenesc. Cuvîntul „diabolic” îi veni instinctiv în minte, în timp ce propria lui raţiune îl mustra că se gîndise la un termen atît de romantic şi de exagerat, ce nu putea corespunde realităţii.

„Totuşi, n-am băut nimic; poate că m-am înşelat, îşi spunea el, încercînd s-o dea pe glumă, ca să-şi ascundă neliniştea; uite că am halucinaţii. Naiba să mă ia dacă n-am văzut chiar în faţa mea trăsăturile lui Mr. Hyde!”

Încă o dată îşi repetă că trebuie să fie nebun, puse această viziune pe seama schimbării bruşte de luminozitate; dar avu nevoie de cîteva clipe pentru a putea alunga impresia aceasta, pe care el însuşi o califică drept bizară. De altfel, expresia de pe chipul profesorului nu ţinu mult. Fulgerul din ochii săi se stinse tot atît de repede pe cît strălucise; faţa i se destinse şi reluă apoi cu o voce fermă:

— Falezele acelea sînt aşezate de partea cealaltă a insulei, înspre largul mării. Dar iată că mai aproape puteţi zări portul, cîmpul unde se află vechiul sat, şi numeroasele şantiere ale Centrului Mortimer.

În partea din spate a iahtului, doctorul Peek şi soţia lui se căţăraseră pe banchetă şi, ţinîndu-se de catarg, începeau să desluşească pe deasupra roof-ului, coasta insulei, unde imaginaţia lor închipuia fascinaţia aventurii. Susan fu cuprinsă de o uluire plină de încîntare, descoperind activitatea ce se desfăşura în port, unde tocmai erau descărcate mai multe şlepuri, şi mai departe, în vechiul sat, pe locul numit de Sir Richard „cîmpie”, şi, mai ales, pe primele pante, unde buldozere şi macarale uriaşe activau pe numeroase şantiere, stînd mărturie despre amploarea lucrărilor întreprinse.

— John, îi zise Susan soţului, mi se pare că trăiesc un basm din „O Mie şi Una de Nopţi”. Spune-mi că nu visez.

— Îmi pare bine că acest decor îţi place, draga mea. Sînt la fel de entuziasmat ca şi tine. Trebuie să recunosc că animaţia asta e destul de surprinzătoare pentru insula pustie pe care profesorul ne-a lăsat să ne-o închipuim. O Mie şi Una de Nopţi, ai dreptate. Iar vrăjitorul este Sir Richard Mortimer. Un original, un artist, cum spune Holmes, un nebun, poate, adăugă el, coborînd glasul ca să nu-l audă Lady Evelyn, care stătea în cabina ei, tot suferindă. În orice caz, dacă e vorba de o nebunie, atunci e grandioasă.

Vasul intră în port, îşi croi calea printre două şlepuri şi ancoră la un chei, într-un loc unde se deschidea o şosea ce ducea în interiorul insulei.

Maistrul care conducea lucrările îi aştepta. Se înclină în faţa Lady — ei Evelyn şi-l salută pe Sir Richard cu o atitudine respectuoasă, grăitoare pentru avantajele pe care le trăgea de pe urma ambiţiei smintite a patronului.

Două vehicule îi aşteptau pe vizitatori, o maşină confortabilă şi o Toyota.

— Dacă programul meu vă convine, Sir, vă voi duce mai întîi la vila dumneavoastră. Pe drum o să putem arunca o privire rapidă asupra şantierelor pe lîngă care vom trece. Vila dumneavoastră e aproape terminată, pe dealul ce domină partea joasă a insulei. Am comandat un dejun rece. De acolo, de sus, veţi avea cea mai bună vedere de ansamblu. Pe urmă, dacă veţi dori, vom putea vizita mai îndeaproape unele din clădirile care se construiesc.

— O vedere de ansamblu, iată ce mă interesează cel mai mult, încuviinţă Sir Richard. Am încredere în dumneata în ceea ce priveşte detaliile, bineînţeles cu condiţia să fie respectat termenul. Se înţelege că totul trebuie să fie terminat peste două luni. Sînt nerăbdător să pot începe să lucrez, în sfîrşit, aşa cum se cuvine.

Peste două luni, mi-am dat cuvîntul, Sir. Poate chiar cu cîteva zile mai devreme.

Sir Richard, soţia lui şi căţeluşa Rosetta urcară în automobilul cel mare, pe cînd ceilalţi se instalau în Toyota. Cele două vehicule înaintau fără zdruncinături pe şoseaua principală, care fusese proiectată după toate regulile artei. Traversară fostul sat, cîmpul, apoi începură să suie primele povîrnişuri. La dorinţa profesorului, apucară pe mai multe drumuri laterale ce duceau la bungalow-urile despre care le vorbise şi spre diferite clădiri ale Centrului, toate în curs de construcţie. Stăpînul insulei îşi arăta mulţumirea dînd din cap aprobator.

Sir Richard îşi păstră aceeaşi bună dispoziţie, cînd descoperi stadiul avansat al lucrărilor de la vilă. După cum spusese maistrul, aceasta era aproape terminată. Profesorul făcu o vizită rapidă, îi lăsă pe oaspeţi să admire diferitele încăperi,

apoi, orele dimineţii fiind înaintate, se aşezară la masă, sub cortul instalat din ordinul maistrului.

Nerăbdător să aibă o privire generală asupra ansamblului, profesorul Mortimer sfîrşi repede de mîncat şi-i duse pe toţi pe promontoriul circular ce domina cîmpia. Acolo, folosindu-se din cînd în cînd de binoclu, cercetă cu atenţie eşafodajele principalelor clădiri ce aveau să alcătuiască Centrul sau Institutul Mortimer, cum îl denumea el cu emfază, şi, plin de amabilitate, descrise aceste clădiri invitaţilor săi.

După un vast tur de orizont, din pricină că maistrul, chemat de urgenţă pe şantier, ceruse permisiunea să lipsească vreo cîteva clipe, profesorul Mortimer profită de asta ca să dea nişte lămuriri în legătură cu proiectul său şi cu funcţiile corespunzătoare ale celor pe care-i numea statul său major şi despre care doctorul Holmes avea bănuiala că nu erau socotiţi decît nişte foarte modeşti asistenţi.

— Clădirea animalelor, clădirea A, va fi domeniul dumneavoastră, doamnă Peek. Aici va fi nucleul cercetării. Aici se va concentra, la început, cea mai mare parte a activităţii noastre. Am vrut să fie o construcţie foarte încăpătoare, deoarece subiecţii vor fi foarte numeroşi. Nu vom duce lipsă de aşa ceva. Am făcut demersurile necesare şi am dat comenzi celor mai buni furnizori. O primă tranşă de animale ne va fi livrată de îndată ce instalaţiile vor fi gata. Apoi, va trebui să stabilim un fond de rulment căci vom avea pierderi, din nefericire. John, continuă el, adresîndu-se doctorului Peek, iată centrul radiologie. Nu cred că vei fi dezamăgit. Am comandat materialul cel mai modern. Cît despre dumneata, Christopher, iată clinica prevăzută de mine pentru bolnavii pe care îi vom avea de îngrijit. La început, nu vor fi decît cîteva femei, suferind de cancer la sîn şi care doresc să mă ocup de ele în continuare. Le vom trata conform metodelor clasice, care uneori dau rezultate încurajatoare, deşi nu prea satisfăcătoare deocamdată — iar între timp, vom aştepta, vom spera...

Făcu o pauză destul de lungă, ca pentru a da mare

greutate propriilor sale vorbe, pe cînd colaboratorii lui aşteptau urmarea dezvăluirilor cu o curiozitate crescîndă.

— ... vom spera, reluă el cu o anumită solemnitate, ca noul tratament pe care-l am în vedere, tratamentul Mortimer, să-şi dovedească eficacitatea pe animale şi să poată fi aplicat fiinţelor umane, fără nici un pericol.

PARTEA A DOUA

I

De mai multe luni, insula îşi regăsise calmul. Buldozerele, macaralele uriaşe ce pregătiseră naşterea noului templu al ştiinţei dispăruseră de mult, o dată cu şlepurile mari. Alte vase aduseseră materialul ultramodern necesar diferitelor secţii ale Institutului Mortimer. În cadrul acestuia, începuse cercetarea la termenii prevăzuţi de fondatorul lui.

Primele serii de animale – cobai fuseseră livrate şi ocupau clădirea A. Cu ajutorul asistentei sale, Susan Peek, profesorul iniţiase imediat prima etapă a experimentului, care consta în a le inocula acestora cancerul. Era un prim pas indispensabil, pentru a putea încerca pe animale diferitele variante ale tratamentului curativ, dintre care unele aveau să se dovedească poate eficace – aşa spera Sir Richard – şi aveau să vindece vieţuitoarele de această boală indusă în mod artificial.

Etapa preliminară era clasică, uşoară. Inventariate cu mult timp înainte, substanţele cancerigene nu lipseau şi erau binecunoscute procedeele pentru a le spori puterea malefică. Însă durata necesară acţiunii acestor substanţe stîrnea nerăbdarea lui Sir Richard, care se afla în imposibilitatea de a continua experimentul, atîta timp cît diagnosticul nu confirma în mod indubitabil apariţia tumorilor. Aceasta se petrecuse deja cu unele animale, iar profesorul se pregătea să le aplice tratamentul

conceput de el.

În legătură cu natura acestui tratament, curiozitatea colaboratorilor săi nu fusese satisfăcută. Sir Richard ocolise toate întrebările pe care doctorul Holmes îndrăznise să i le pună şi nu dezvăluise nimic decît ceea ce spusese în scurta lui declaraţie făcută în cursul primei lor vizite pe insulă, şi anume, că se aştepta la adevărate minuni. De altfel, de atunci aproape că nici nu mai vorbea despre asta, ca şi cum s-ar fi temut că spusese chiar prea multe.

Pentru practicile preliminare de rutină, se bizuia destul de des pe Susan, care îl asista cu pricepere. Cît despre el, îşi petrecea efectiv cea mai mare parte a timpului punîndu-şi la punct studiile teoretice şi clasînd rezultatele unor teste anterioare pe care le efectuase în institutul din Londra. Singura distracţie a savantului era plimbarea de o oră în fiecare dimineaţă, cu căţeluşa lui, Rosetta. Aceasta părea că se adaptase foarte bine pe insulă şi se distra fugărind în joacă vreo cîteva păsări de mare care zburătăceau aproape de pămînt, în jurul lor, spre marea mulţumire a stâpînului ei.

Cu toate astea, într-o dimineaţă, comportamentul căţeluşei stîrni îngrijorare lui Sir Richard. Rosetta nu mai zburda ca de obicei printre stîncile de granit ce străjuiau poteca ce mergea de-a lungul falezei, itinerariul ei preferat. Părea lipsită de vlagă, nu se îndepărta de stăpîn şi venea să se frece într-una de picioarele lui de parcă, îşi zicea Mortimer, l-ar fi implorat s-o ajute.

Profesorul se posomori. Sănătatea Rosettei era preţioasă pentru el, mai preţioasă decît cea a soţiei, spuneau în glumă cei apropiaţi. Ca unul care îndrăgea toate animalele, în ciuda faptului că îndatoririle profesionale îl obligau să le producă suferinţe, faţă de căţeluşa lui simţea o dragoste asemănătoare cu cea pentru copilul lui mult iubit. Transferase asupra ei sentimentul inspirat odinioară de mama Rosettei. Nu-şi putea stăpîni înfiorarea cînd retrăia tulburarea resimţită în urmă cu cîţiva ani, cînd îşi dăduse seama că mama căţeluşei avea o

tumoare canceroasă la mamelă, destul de avansată ca să te aşteptţi la ce era mai rău. Şi ce era mai rău se întîmplase. Atunci, pe lîngă disperare, profesorul Mortimer fusese chinuit de un simţămînt îngrozitor de vinovăţie. El, marele specialist, nu depistase la timp tumoarea aceea. Totuşi, ştia foarte bine că, asemenea femeilor, şi căţeluşele pot fi atinse de o astfel de boală, îngrijirile sale prea tardive fuseseră ineficace. Mama Rosettei nu suportase şocul operaţiei pe care i-o făcuse, împotriva propriei lui voinţe.

La fel şi acum, cel mai însemnat simptom de purtare anormală a animalului îi provoca îngrijorarea. Considerînd că, în principiu, cancerul nu este o boală ereditară, era înclinat să creadă, ca mulţi dintre confraţii lui, că ereditatea putea fi totuşi unul din factorii care să-i favorizeze apariţia.

Se aşeză pe o stîncă şi, aşa cum obişnuia de cînd Rosetta era pui, se făcu că o mîngîie şi-i palpă mamelele cu un gest profesional. Nu simţi nici un nodul suspect, încercă să se liniştească şi-şi reluă plimbarea. De altfel, căţeluşa părea că-şi recăpătase nepăsarea şi vioiciunea, şi începuse să se zbenguie iar prin tufişuri. Dar profesorul Mortimer nu reuşea să-şi regăsească buna dispoziţie. Avea destulă experienţă, examinase destule piepturi ca să ştie că palparea nu este întotdeauna un test demn de încredere sută la sută, permiţînd numai depistarea tumorilor care au atins mai mulţi milimetri de ţesut.

Nevoind să rişte nimic atunci cînd era vorba de Rosetta, puse capăt plimbării matinale şi se întoarse la vilă. Lady Evelyn nu se sculase încă. Sir Richard se bucură, căci nu dorea să fie obligat să răspundă întrebărilor ei alarmante. Între el şi soţia lui nu exista nici un fel de comuniune spirituală. Ea era străină de preocupările lui, iar universul lui spiritual nu-l stingherea pe al ei. De fapt, singurul lucru ce-i apropia era grija cu care amîndoi o înconjurau pe Rosetta şi atenţia faţă de sănătatea ei. Profesorul nu dorea nici să-şi nelinişească soţia fără motiv. Fără motiv! Cel puţin aşa spera şi el din tot sufletul. Fără să mai piardă nici o clipă, îi telefona doctorului John Peek. Răspunse un subaltern

care, nerecunoscînd vocea şefului, îi declară cu nevinovăţie că doctorul era ocupat cu o experienţă foarte delicată şi că nu putea părăsi laboratorul în momentul acela. Ceea ce stîrni de îndată furia lui Sir Richard, care spuse cine era şi, cu glas mînios, ceru să fie chemat imediat radiologul.

— Am nevoie de dumneata, John, zise profesorul, după ce-şi potolise nervii vreme de cîteva minute. O mamografie urgentă.

— E chiar atît de urgent, Sir? În dimineaţa asta tocmai...

— E cît se poate de urgent, John, insistă profesorul pe un ton ce nu admitea replică. Sînt îngrijorat.

John Peek şovăi, apoi găsi totuşi îndrăzneala să facă o obiecţie:

— Sir, se întîmplă ca, printr-o coincidenţă extraordinară –, căci trebuie să recunosc că nu sînt foarte extenuat deocamdată –, să am de făcut două mamografîi în dimineaţa asta: două femei pe care le-am internat ieri. Tocmai o examinam pe una dintre ele.

— Termină cît mai repede cu ea. O oră îţi e de ajuns. De cealaltă ai să te ocupi mai tîrziu. Pe pacienta mea ţi-o aduc eu însumi. Trebuie să te previn că e vorba de un caz ceva mai special.

— Voi face cum doriţi, Sir, zise doctorul, înţelegînd că era imposibil să mai protesteze. Dar nu mi-aţi spus nimic de vreun alt caz. Îmi închipui că e vorba de una din vechile dumneavoastră paciente, nu?

— E vorba de Rosetta.

— Rosetta?

— Căţeluşa mea, doar ştii bine. Îţi repet că purtarea ei mă nelinişteşte grozav. Ţi-o aduc în mai puţin de-o oră. Fă în aşa fel încît să fii gata.

Zăpăcit, doctorul Peek se pregătea să dea replica, însă profesorul Mortimer închise telefonul fără să-i lase răgazul. Radiologul înălţă din umeri şi-şi ridică ochii către cer, luîndu-l parcă drept martor pentru felul neobrăzat în care era folosită ştiinţa lui. Apoi, resemnat, făcu toate pregătirile ca să-i satisfacă

extravaganţele patronului.

Se întoarse în laborator, îşi îmbrînci asistentul, luîndu-l drept ţap ispăşitor pentru proasta dispoziţie provocată de discuţia aceea şi termină numaidecît examinarea începută. Pe urmă, în chip de scuze ce-l făcură să roşească de ruşine, îi explică celei de-a doua paciente că un caz extrem de urgent îl obligă să amîne pentru a doua zi mamografia recomandată.

În aceeaşi seară, după ce mocnise de ciudă în sinea lui aproape toată ziua, îi mărturisi soţiei că profesorul Mortimer îşi merita într-adevăr reputaţia de om bizar, că aveai nevoie de o răbdare de înger ca să te supui dorinţelor lui şi trebuia să nutreşti pentru el o admiraţie fără de margini ca să-i treci cu vederea capriciile.

II

Mamografia, radiografia glandei mamare, este un procedeu ce permite depistarea prezenţei unei tumori prea mici pentru a putea fi sesizată la simpla palpare. Ea necesită o aparatură specială foarte costisitoare care emite raze X cu slabă putere de pătrundere. Sir Richard nu ezitase să instaleze în insula lui modelul cel mai perfecţionat. Aparatura are nevoie de un operator foarte capabil, iar profesorul ştia că doctorul Peek avea toate calităţile necesare ca s-o poată folosi cum trebuie.

În afara acestor calităţi, doctorul dădu dovadă de o răbdare demnă de toate laudele în timpul unei examinări care dură o zi întreagă, deoarece căţeluşa nu se supunea de bunăvoie manevrelor ce-o înnebuneau. Profesorul Mortimer respinsese sugestia unei anestezii, ca fiind periculoasă, şi-şi petrecu el însuşi o bună parte a zilei liniştind animalul şi împiedicîndu-l să se zbată, în timp ce radiologul tuna şi fulgera, distrugînd furios o mulţime de plăci fotografice stricate.

În cele din urmă, operaţia fu dusă la un bun sfîrşit, iar Peek îi arătă profesorului rezultatul radiografiei. Cunoscînd îndemînarea tehnică a tînărului medic, Sir Richard nu puse la îndoială verdictul nici măcar o clipă, în ciuda tulburării pe care acesta i-o trezea. Aşteptă, totuşi, ca rezultatul să fie confirmat şi prin alte metode, înainte de a accepta tristul adevăr. Iar atunci nu mai avu curajul să păstreze doar pentru sine povara acestei nenorociri, neluînd în seamă sentimentele radiologului, care, în mod evident, nu-i împărtăşea nici pe departe durerea. Neavînd încotro, se hotărî să se destăinuie soţiei.

Făcu aceasta cînd amîndoi tocmai sfîrşeau cina, însă avu întîi grijă să se întredeschidă uşa şi s-o îndemne pe Rosetta să iasă la o ultimă plimbare în grădină. Simţea că ar fi monstruos ca ea să audă vorbele lui în legătură cu ea.

— Draga mea, nu mai pot aştepta să-ţi spun despre nenorocirea care ne-a lovit şi care, sînt sigur, o să te răvăşească la fel de mult ca şi pe mine.

Faţa i se crispase, glasul îi devenise înăbuşit, aproape de neauzit. Lady Evelyn înţelese că era vorba despre un lucru extrem de grav şi-l privi cu ochii întunecaţi de frămîntare, fără a îndrăzni să-l întrebe ceva.

— E vorba de Rosetta.

— Rosetta!

— Rosetta, draga mea, suferă de aceeaşi boală care a răpus-o pe mama ei: un cancer al mamelei.

Lady Evelyn îşi duse instinctiv mîna la piept, ca şi cum ar fi suferit ea însăşi de această maladie şi, cîteva clipe, nu mai fu în stare să scoată un cuvînt. Datorită Rosettei, cei doi soţi trăiau unul din acele momente rare de comuniune sufletească. Vreme de o secundă, Sir Richard se temu într-adevăr că soţia lui, cu constituţia ei fragilă, nu va suporta şocul. Dar îşi alungă repede remuşcarea trecătoare, de a o face să sufere o astfel de încercare, socotind că era de datoria lui să-i spună adevărul. De altfel, Lady Evelyn îşi reveni repede din slăbiciune şi se strădui să-şi ascundă nesfîrşita disperare.

— Richard, rosti ea în cele din urmă cu voce tremurătoare, dacă îmi spui asta înseamnă că există dovezi neîndoielnice, nu-i aşa?

— Din nefericire e foarte sigur, sînt probe incontestabile, draga mea. Le-am obţinut acum două zile.

Ca s-o facă să-i împărtăşească şi mai mult tulburarea, profesorul îi descrise răbdător, cu lux de amănunte, testele efectuate căţeluşei. Lady Evelyn îl ascultă distrată, apoi sugeră sfioasă:

— N-ar putea fi operată, dacă boala a fost descoperită la timp?

— Nici nu poate fi vorba, strigă profesorul Mortimer. Crezi că nu m-am gîndit la asta? Am luat în considerare toate variantele posibile. Dar examinările preoperatorii ale nefericitei făpturi duc toate la aceeaşi concluzie:

Inima Rosettei e slabă, ca şi a mamei ei. Nu va rezista şocului, aşa cum nu l-a suportat nici mama ei. Adu-ţi aminte.

— Îmi amintesc, vai! şopti Lady Evelyn, care nu-şi putu stăpîni lacrimile, răscolind amintirea aceea dureroasă. Şi nici eu n-o să fiu în stare să îndur o asemenea încercare. N-am să supravieţuiesc.

O clipă, soţul ei o privi mîhnit, străduindu-se să-şi arate îngrijorarea. Dar era limpede că tristeţea produsă de perspectiva pierderii nevestei sale nu era pe măsura cruzimii evenimentului la care nici unul, nici altul nu îndrăznea să facă aluzie.

— Nu, reluă el, strîngînd pumnii cu putere, în cazul Rosettei o operaţie ar fi prea riscantă. De altfel, nu am încredere în nici unul din specialiştii care practică chirurgia pe animale. Pe deasupra, s-ar putea ca asta să nu-i folosească la nimic, fiindcă bănuiesc că plămînul îi e atins de metastază. Are nevoie de un tratament generalizat: radioterapie şi chimioterapie, bineînţeles. O să-l încep chiar de mîine. Numai că metodele astea sînt de-abia la început şi nu pot garanta vindecarea completă.

— Dar tratamentul în care văd eu că ţi-ai pus mari speranţe?

Pentru prima dată Lady Evelyn făcea aluzie la acest subiect, care, în general, n-o interesa prea mult. Din cîteva fraze aruncate de Sir Richard, aflase cîte ceva despre cercetările lui, ghicind că acesta era încredinţat că se află pe o pistă promiţătoare. Pînă în seara aceea, însă, nu dăduse o importanţă prea mare faptului.

— Sînt în stadiul experimentării pe animale. Cele cîteva rezultate pe care le-am obţinut m-au convins că voi reuşi. Dar în faza actuală, tratamentul ăsta poate să se dovedească nu numai ineficace, dar chiar periculos.

— Periculos! exclamă Lady Evelyn.

— Şi încă cum. Doar n-ai vrea să i-l aplic Rosettei, ca să-i pun viaţa în primejdie.

Niciodată n-am propus o asemenea grozăvie.

— Într-o bună zi, tratamentul va fi sută la sută eficace şi inofensiv, afirmă Sir Richard cu convingere. Dar mai am nevoie încă de multe încercări. De acum, bineînţeles, către asta se vor îndrepta eforturile mele. Din nefericire, îmi trebuie timp.

— Fă-o cît mai repede, dragul meu, te implor.

— Îmi trebuie nu numai timp şi răbdare, urmă profesorul Mortimer după un lung moment de reflecţie, ci şi mulţi subiecţi – cobai. Am aşa ceva. Voi avea şi mai mulţi. Dar îmi mai trebuie alţii.

— Alţi cobai?

— Alţi cobai, diferiţi, dacă vrei. Îmi închipui că nu ştii, draga mea, că fiecare organism are particularităţile lui, reacţiile lui specifice, iar ceea ce este bun pentru şoareci, maimuţe sau iepuri, se poate dovedi fatal pentru o căţea. În lipsă de altceva, o să-mi continui cercetările folosind animale obişnuite, dar îţi repet, voi avea nevoie şi de altele. Înţelegi?

Lady Evelyn păli de groază, bănuindu-i gîndul ascuns.

— Richard, doar nu ai de gînd să foloseşti...

— Cîini, căţele, strigă deodată profesorul cu un soi de disperare, de parcă ar fi proferat o monstruozitate. Nu văd cum aş putea să renunţ la asta. Cum să fiu sigur că tratamentul meu

este perfect potrivit pentru Rosetta, chiar dacă este pentru cobaii obişnuiţi, atîta timp cît nu l-am încercat mai întîi pe căţele?

— Nu se poate, strigă Lady Evelyn, cu ochii înceţoşaţi de lacrimi. Ar fi monstruos.

— Ai dreptate, fără îndoială, e monstruos. Întotdeauna am refuzat să practic ceea ce se numeşte vivisecţia pe cîini, dar unii din colegii mei, care nu aveau scrupulele mele, au făcut-o.

— Dar ce i-a împins la o asemenea cruzime dezgustătoare? Îmi închipui că nu dorinţa de a vindeca o căţea?

— Bineînţeles că nu. Ca toţi cercetătorii biologi, aveau drept raţiune suferinţele omenirii. Deşi... observaţia soţiei îl frapase, pe cît se pare. Cugetă îndelung înainte de a răspunde:

— Deşi pretindeau că oamenii şi cîinii au mai multe caracteristici comune. Şi opinia unor specialişti este că anumite experienţe ale lor îşi propuneau să confirme acest punct de vedere. Dar nu sînt sigur, căci întotdeauna amănuntele despre acest subiect mi-au stîrnit repulsia. Poate n-am avut dreptate. Şi ca s-o salvez pe Rosetta...

— Richard, îl imploră Lady Evelyn, trebuie să existe neapărat o soluţie. Nu mai sînt alte animale cu aceleaşi caracteristici ca şi cîinii?

Întrebarea aceasta păru să-l scoată pe profesorul Mortimer din gîndurile în care se cufundase. Se dezmetici, alungîndu-le cu o mişcare a umerilor, iar chipul parcă i se însenină.

— Draga mea, zise el, rău am făcut că n-am discutat mai des cu tine despre toate problemele astea căci, chiar dacă nu te pricepi la chestiuni ştiinţifice, tocmai mi-ai dat o idee.

Şi fiindcă Lady Evelyn îl privi întrebător, adăugă:

— Aşa cum spui, întrevăd o altă soluţie, mai puţin barbară. Eşti de acord dacă m-aş mulţumi să folosesc lupi drept cobai?

— Lupi, bineînţeles, se învoi Lady Evelyn cu un suspin de uşurare. Lupii nu sînt animale domestice.

— Lupi, adică lupoaice. O să mă interesez. Bănuiesc că nu e uşor să ţi-i procuri, dar dacă e cu putinţă, după cum cred,

atunci o să alcătuiesc un program în acest sens.

III

— Lupi şi lupoaice acum! strigă Miss Bridget, ridicînd spre cer o privire crîncenă. Găseşti că asta e normal, Monique? De ce nu girafe? De ce nu crocodili? Crede-mă, îţi spun eu că în insula asta se petrece ceva necurat. Nu-mi iese din minte faptul că aici profesorul se îndeletniceşte cu experienţe crude, interzise prin lege. Toată afacerea lui e învăluită de mister, dubioasă. Poţi să-mi explici de ce a ales un ţinut izolat ca să-şi continue acolo cercetările, atunci cînd avea condiţii optime în institutul pe care-l conducea la Londra? Da, de ce, dacă nu pentru a se feri de martori nedoriţi?

— Totuşi, Centrul lui este înregistrat cu acte în regulă, obiectă Monique Sorel. Profesorul Mortimer posedă autorizaţia oficială şi, bineînţeles, toate adeverinţele necesare ca să-şi continue aici cercetările pe animale.

— Crezi că nu ştiam? răspunse Miss Bridget, cu nerăbdare crescîndă. Şi ce dovedeşte asta? Lui Sir Richard nu i se putea refuza nimic, e o vedetă internaţională, o glorie pentru ţară. Ştiu bine că e înarmat cu toate certificatele impuse de legile englezeşti: A, B, C, D, E... Dumnezeule mare! pînă la ultima literă a alfabetului, ba are chiar şi un certificat EE care îl autorizează – şi asta e o ruşine – nu numai să practice vivisecţia lui dezgustătoare pe toate vertebratele, dar să şi păstreze în viaţă un animal ce suferă îngrozitor, trezindu-se după o anestezie; ba chiar, culmea, Monique, să facă experienţe pe cîini şi pe pisici. E o ruşine, dar îmi vei spune că, cum sînt legile actuale, nu-l putem opri. Atîta doar că tot misterul de care se înconjoară mă îndeamnă să cred că a născocit nişte practici de o subtilitate încă şi mai atroce.

— E o ruşine, sînt de aceeaşi părere, Miss Bridget. Dar ce putem face! Aţi spus-o şi dumneavoastră. Profesorul e sub ocrotirea legii.

— Dar lupii? strigă iar Miss Bridget, care nu suporta să se dea bătută. Despre lupi şi lupoaice nu se specifică nimic clar în legea asta blestemată.

— Atunci cînd cineva posedă certificatul EE, necesar pentru a practica vivisecţie pe cîini, murmură calm Monique Sorel, bănuiesc că toţi oamenii legii vor considera că el este valabil în egală măsură şi pentru lupi. O reclamaţie din partea noastră ar fi cu siguranţă inutilă.

Miss Bridget făcu un efort să se liniştească şi recunoscu, în silă, justeţea acestui argument.

— Ai probabil dreptate, draga mea, de altfel nici nu mă gîndesc să întreprind vreo acţiune în sensul ăsta, cel puţin nu înainte de a fi obţinut informaţii mai precise.

Încă de la înfiinţarea Centrului Mortimer, Miss Bridget era roasă de negre bănuieli în ceea ce privea respectabilitatea acestei instituţii, şi toate zvonurile ce-i ajungeau la ureche aveau darul s-o convingă că fondatorul centrului se izolase pe o insulă numai ca să poată practica aici experienţe de nedescris pe animale nevinovate.

Miss Bridget crease şi conducea cu o înflăcărare plină de competenţă o societate particulară pentru protecţia animalelor (Societatea mea, spunea ea cu mîndrie), diferită de *Royal Societly for the prevention of cruelty to animals*, un organism oficial cu care întreţinea relaţii, dar pe care nu-l găsea nici destul de eficace, nici destul de energic ca să-i fie pe plac. În schimb ea, Miss Bridget, avea o energie debordantă. Fată bătrînă, a cărei viaţă se scursese, în prima parte, fără vreun eveniment deosebit, de cum se apropiase de şaizeci de ani, simţise că se trezeşte în ea o pasiune mistuitoare pentru animale.

Mînată de o impetuozitate pe care nimic n-o lăsase să se întrevadă pînă atunci, iniţiase o cruciadă şi reuşise să adune în jurul ei un mare număr de adepţi, ce-i împărtăşeau mila şi

credinţa militantă.

În această iniţiativă, Miss Bridget fusese puternic influenţată de lectura biografiei omonimei sale, *Saint Bridget of Sweden*, care înfiinţase în 1350 ordinul Brigittinelor şi a cărei spiritualitate fusese glorificată de confesorul ei, stareţul d'Alvastra. Dar dacă dragostea ce i-o insuflau animalele se putea asemui cu simţămintele Sfintei faţă de făpturile omeneşti, metodele ei erau cu totul diferite, apropiindu-se mai mult de cele ale unui apostol înflăcărat, gata să săvîrşească cele mai cutezătoare fapte, ba chiar să folosească sabia pentru triumful credinţei sale şi nimicirea duşmanilor.

Domnişoara Bridget urmărea cu o îndîrjire şi o asprime neînduplecate toate făpturile pe care le bănuia de cruzime împotriva fraţilor lor inferiori. Reuşise să denunţe şi să obţină condamnarea unor stăpîni josnici ce-şi maltratau ori îşi părăseau animalul ţinut pe lîngă casă (reacţionînd uneori prin forţă, atunci cînd i se părea ei că justiţia e prea înceată şi prea îngăduitoare); şi nici savanţii care practicau vivisecţia nu scăpau de mînia ei. Aceştia erau chiar una din ţintele sale preferate. Ieşise învingătoare din atacurile asupra unor cercetători care efectuau experienţe dubioase pe cobai, fără să posede certificatele cerute de legile engleze pentru fiecare caz în parte. Cu alte cuvinte, Miss Bridget era sperietoarea multor biologi ce lucrau în domeniul respectiv.

În ce-l privea pe Sir Richard, însă – celebrul profesor Mortimer, – era obligată să recunoască că metodele ei de investigaţie şi de intervenţie erau deocamdată iluzorii, şi de aceea turba de necaz. O observaţie a secretarei sale, Monique Sorel, îi spori irascibilitatea:

— Acum cîteva luni guvernul a ordonat o inspecţie. Am reuşit să obţinem o copie a raportului acestei vizite şi...

— Şi totul era în perfectă regulă, ştiu asta, bombăni Miss Bridget. Toţi funcţionarii ăştia sînt gata să îngenuncheze în faţa prestigiului lui Sir Richard. Îmi amintesc de raport. M-a scîrbit. N-am nici o încredere în hîrţoagele astea oficiale. Parcă ar fi fost un

certificat de bună purtare: cuştile curate, animalele hrănite corespunzător şi îngrijite cu o atenţie deosebită... cu excepţia faptului că li se injectează tot felul de porcării ca să le producă un cancer iar apoi sînt supuse unui tratament intensiv pentru a le vindeca... ce să mai vorbim de îngrijirile astea, pe care multe animale nu le suportă, murind după suferinţe cumplite şi o lungă agonie! Eu personal sînt sigură că în Institutul Mortimer se săvîrşesc crime care au scăpat observatorilor oficiali legaţi la ochi. Nu am încredere decît în proprii mei agenţi.

Pentru a mia oară, fără să-i pese că se repetă, începu iar să înşire motivele nemulţumirii ei, pe care Monique le cunoştea desigur pe dinafară, însă le asculta cu o răbdare exemplară:

— Dar atunci de ce, de ce să te ascunzi într-o insulă cînd nu ai decît intenţii onorabile? De ce să te mulţumeşti cu un număr foarte mic de colaboratori mai mult sau mai puţin calificaţi, după cum am aflat, şi să închizi uşa personalului venit din afară, aşa cum face el? Am încercat să introduc acolo un veterinar care-mi este credincios şi posedă referinţe excelente. Nici măcar nu s-au uitat la ele. Nu vrea veterinar. Nu acceptă nici un martor în afara celor din echipa lui. Trebuie să mă mulţumesc cu raportul trimis de pilotul uneia din ambarcaţiunile lui, care este omul meu. E divorţat, dar incompetent, nu-i în stare să-mi semnaleze decît ceea ce vede, şi nu vede absolut nimic din ce se petrece în interiorul insulei. E lamentabil de puţin.

Miss Bridget, care poseda o avere personală destul de însemnată şi care nu şovăia s-o folosească pentru cauza ei şi pentru bunul mers al Societăţii sale, ştiuse să găsească, în plus, un sprijin financiar considerabil din partea unor adepţi. Ceea ce îi permitea să întreţină aproape peste tot agenţi, unii dintre ei plătiţi cu dărnicie, a căror misiune consta în a pîndi toate afacerile suspecte cu animale. Astfel, Miss Bridget conducea un soi de serviciu de informaţii, datorită căruia obţinuse multe din izbînzile sale. Acest serviciu era de altfel completat de elemente de acţiune, pe care le punea în mişcare de cîte ori era nevoie.

În privinţa asta, nu reuşise să introducă pe insulă nici unul

din agenţii secreţi. Din rapoartele pilotului, cunoştea aproximativ numărul de animale ce soseau periodic la Institut, de asemenea feluritele Specii (lupoaicele, mai ales, nu trecuseră neobservate), stocurile de hrană depozitate pentru diverşii subiecţi. Un calcul complicat îi permitea astfel să-şi dea seama că multe animale mureau. Cadavrele erau incinerate pe loc, iar rapoartele pilotului confirmau că trîmbe de fum negru, cînd mai groase, cînd mai subţiri, se ridicau cu regularitate deasupra insulei. Inima domnişoarei Bridget sîngera de fiecare dată cînd făcea socoteala pierderilor. Dar, după cum zicea ea, acest gen de informaţii era dureros de insuficient. Pronunţă concluzia cu glas răspicat, energic:

— Am absolută nevoie de cineva pe insulă, cineva inteligent, care să ştie să observe tot... Un bărbat sau o femeie, adăugă, privind-o pe Monique într-un fel curios.

După care rămase mult timp tăcută, fără a-şi lua privirile de la secretară.

IV

Tăcerea lui Miss Bridget se prelungi cîteva minute, în vreme ce secretara, care cunoştea destul de bine şefa, începu să se teamă de insistenţa cu care aceasta o fixa.

— Un bărbat sau o femeie în care să am încredere absolută, rosti în cele din urmă Miss Bridget, care să posede un real simţ psihologic, atît în ceea ce priveşte oamenii cît şi animalele, cineva care să ştie să ascundă o inteligenţă rară şi o remarcabilă clarviziune sub o înfăţişare inofensivă. Draga mea, continuă ea, ca fulgerată de o idee subită, mă întreb dacă nu eşti persoana ideală pentru a juca acest rol. Ai toate calităţile necesare. În ciuda diplomelor şi eminentelor dumitale capacităţi, nu pari mai primejdioasă decît orice femeie cumsecade, şi am o

încredere nesfîrşită în dumneata, ştiindu-te devotată trup şi suflet cauzei noastre comune.

Monique Sorel nu manifestă o uimire prea mare, într-atît era de obişnuită cu iniţiativele, uneori excentrice, ale patroanei sale. Înzestrată cu destul spirit filozofic, nu se simţi prea ofensată din pricina nuanţelor nepoliticoase ale descrierii pe care i-o făcea şefa ci, mulţumindu-se doar să remarce:

— Dar, Miss Bridget, admiţînd că binevoitoarea dumneavoastră apreciere a capacităţilor mele ar fi exactă, nu văd cum aş putea să pătrund în această insulă, pe care o descrieţi ca pe un soi de fortăreaţă. Tocmai v-aţi plîns că profesorul Mortimer nu permite intrarea nici unei persoane necunoscute.

— Totuşi e obligat să facă unele excepţii, draga mea, cel puţin cînd e vorba de personalul subaltern, servitori şi restul. Binenţeles, doar n-o să te duci să spui că eşti un eminent psiholog. Însă m-am informat. La vila soţilor Mortimer mai au nevoie de cel puţin încă doi servitori: Din cauza sănătăţii ei şubrede, Lady Evelyn nu poate să facă mare lucru. În timpul zilei, o femeie de serviciu de-abia reuşeşte să ţină casa cît de cît curată. Locuieşte în fostul sat şi seara pleacă acasă. De altfel, nu se pricepe deloc la bucătărie, iar soţilor Mortimer le este foarte greu să găsească o bucătăreasă potrivită – Lady Evelyn are nevoie de un regim special, cît despre el, se pare că este un cunoscător al rafinamentelor gastronomice. Fata unui pescar, angajată ca bucătăreasă, nu-i mulţumeşte. De altfel, se plictiseşte de moarte pe insula asta şi ştiu că o să-i părăsească în curînd.

— Cum puteţi şti toate astea, Miss Bridget? întrebă Monique, schiţînd un zîmbet.

— De la pilotul meu, zău aşa. Sir Richard i-a explicat necazurile sale domestice, rugîndu-l dacă nu poate să-i găsească o bucătăreasă într-un sat de pe coastă. Dar nici o femeie, tînără sau bătrînă, nu se învoieşte să se izoleze acolo. Strădaniile acestui om de treabă n-au fost de nici un folos... Eram sigură; n-

aveau cum să fie de vreun folos, adăugă fata bătrînă, cu un aer de profundă convingere.

— Bănuiesc că nu l-aţi îndemnat să-şi dea prea mare osteneală, Miss Bridget? întrebă Monique, zîmbind tot mai tare, într-un fel aproape impertinent.

Monique era probabil singura persoană căreia bătrîna domnişoară autoritară îi îngăduia o anumită libertate în exprimare. Aşa că nu se simţi jignită de observaţia ei şi-i răspunse ridicînd din umeri, binedispusă:

— Vezi, draga mea, eşti într-adevăr un excelent psiholog. Nu asta e problema. Eşti franţuzoaică, deci trebuie să te pricepi la bucătărie destul de bine.

Monique Sorel, văduvă fără copii, era aproape singură pe lume cînd Miss Bridget îi propusese s-o ajute în conducerea Societăţii. Franţuzoaică, dar căsătorită cu un englez, locuia de mai mulţi ani la Londra după moartea soţului ei. Se hotărîse să rămînă în Anglia, unde se obişnuise să trăiască. Încă tînără, în jur de treizeci şi ceva de ani, Monique era titulara mai multor diplome în psihologie, inclusiv specialistă în psihologie animală – prin urmare un ajutor preţios pentru Miss Bridget. Pe de altă parte, diplomele ei nu aveau decît o valoare foarte relativă în Anglia, şi cu greu reuşise să-şi găsească o slujbă modestă într-un laborator unde se studiau reflexele animalelor. Acceptase postul oferit de Miss Bridget, mai întîi fiindcă se săturase de munca aceea de rutină, şi apoi fiindcă simţea, la rîndul ei, un anumit ataşament faţă de animale, care totuşi nu se putea măsura cu pasiunea frenetică a fetei bătrîne.

Monique nu regreta alegerea făcută. Era secretara şi totodată consiliera şefei sale, care îi apreciase în mai multe rînduri felul de a judeca, în unele cazuri cînd comportamentul stăpînilor risca să aibă consecinţe nefaste asupra moralului unui cîine sau al unei pisici. Pe Monique o interesa atît psihologia animalelor cît şi cea a stăpînilor, pe care fusese în stare s-o descopere şi s-o studieze datorită noului ei post.

— Cu cît mă gîndesc mai mult, cu atît văd mai limpede că

experienţa, cunoştinţele dumitale sînt un element indispensabil pentru rolul ce ţi-l voi acorda.

„Rolul pe care mi-l va acorda! gîndi Monique. De mult a luat hotărîrea asta, indiferent dacă eu am chef sau nu să joc”.

Dar era obişnuită cu manevrele patroanei şi îi ierta firea dictatorială. De fapt, în cazul de faţă simţea o curiozitate imensă şi chiar o atracţie faţă de această bizară misiune. Studiile ei teoretice de pe vremuri n-o pasionaseră niciodată. De cînd începuse să lucreze pentru Societate, hîrţogăria, anchetele de rutină îi intraseră în obişnuinţă. O veche rezervă de romantism, pe care nu avusese ocazia s-o folosească vreodată, o făcea să vadă drept exaltantă perspectiva de a juca un rol de agent secret, ceea ce avea să-i lase o mare libertate de iniţiativă, departe de autoritatea lui Miss Bridget.

Faptul că îşi va exersa aptitudinile într-o insulă îndepărtată deasupra căreia plana un mister, pe lîngă un personaj neîndoielnic bizar, aşa cum era profesorul Mortimer, toate astea sporeau atracţia misiunii ce-i era impusă. Bineînţeles că domnişoara Bridget se lăsa purtată de propria imaginaţie, orientată spre latura ce-i convenea şi presimţind atrocităţi.

Însă misterul exista cu siguranţă. Purtarea lui Sir Richard, care renunţase la poziţia sa pentru a se retrage pe un teritoriu izolat, nu putea fi considerată firească. Ochii Monicăi scînteiară la gîndul aventurii ce-o aştepta.

Licărirea aceea nu-i scăpă lui Miss Bridget, care continua s-o privească, cu oarecare îngrijorare acum.

— Deci ne-am înţeles, draga mea, rosti ea, frecîndu-şi mîinile. O singură condiţie: te pricepi cît de cît la gătit?

— Cred că mă descurc destul de bine, afirmă Monique. Şi dacă o să-mi daţi cîteva zile ca să mă perfecţionez, o să mă antrenez cu conştiinciozitate şi mă gîndesc că voi putea face faţă.

— Atunci e perfect, conchise Miss Bridget. Ai două săptămîni ca să devii o bucătăreasă foarte pricepută. E termenul fixat pentru plecarea actualei bucătărese.

— O să mi se ceară, fără îndoială, referinţe, observă Monique.

— Crezi că nu m-am gîndit la asta? Vei avea cele mai bune referinţe posibile. În cadrul societăţii mele am destule nebune bătrîne din lumea bună, care vor fi foarte fericite să ne poată face acest serviciu.

Nu rareori Miss Bridget manifesta un anumit dispreţ faţă de surorile ei din rasa umană, chiar şi faţă de cele care aderaseră la Societatea ei.

V

Ducînd în mînă un bagaj uşor şi destul de emoţionată, totuşi, de perspectiva aventurii ce începea, Monique Sorel se prezentă la ora stabilită pe cheiul micului port de pescari, unde era aşteptată de unul dintre piloţii ambarcaţiunilor, cel care o informa serviabil pe Miss Bridget. Monique purta nişte haine ce-o arătau ceva mai bătrînă, aşa cum se cuvenea să fie personajul pe care trebuia să-l întruchipeze. Pilotul îi făcu cu ochiul în semn de complicitate (ea trecea drept fiica unui pescar francez pe care îl cunoscuse el în timpul războiului), o instală pe bancheta vasului şi se scuză că înainte de a porni trebuie să aştepte sosirea unui alt pasager, doctorul Holmes, ce-şi petrecuse dimineaţa pe ţărm, după cumpărături.

— Doctorul Holmes, exclamă Monique surprinsă. Holmes, aţi spus?

— Aşa îl cheamă: Christopher Holmes. Un gentleman care nu-i deloc cu nasul pe sus, care nu se dă în lături să schimbe cîteva vorbe cu mine, atunci cînd vine uneori cu vaporaşul la ţărm. Dar n-o să aşteptaţi prea mult. Uite-l că vine.

Holmes nu se schimbase prea tare din anii lor de studenţie. Trăsăturile îi deveniseră mai ferme, dar lui Monique

nu-i fu greu să-l recunoască atunci cînd el se urcă în barcă. Regretă că purta hainele acelea închise la culoare şi nu era machiată. După o clipă doar de şovăire o recunoscu şi el şi se pregătea să exclame cînd, fără ştirea pilotului, Monique duse un deget la gură şi-i făcu semn să-şi stăpînească uimirea.

— Noua bucătăreasă a familiei Mortimer şi doctorul Holmes, zise pilotul în chip de prezentare, apoi plecă la treaba lui.

— Bucătăreasă!

— Să vorbim în franceză, Christopher, rosti ea cu glas scăzut, dacă n-ai uitat limba mea... nu mai mult decît propria mea persoană, după cîte văd, adăugă ea cu vizibilă satisfacţie.

Se cunoscuseră la Paris, în timp ce el urma acelaşi curs ca şi ea la facultatea de ştiinţe, înainte de a-şi susţine teza de doctorat, avînd atunci intenţia să se specializeze în psihologie. Nu perseverase însă în această direcţie. Sclipitor de inteligent, dar schimbător, Christopher se întorsese după un an în Anglia, pentru a se apuca să studieze alt domeniu, cancerologia. Încă de pe atunci, avea momente cînd nu se putea abţine de la băutură, ceea ce îl împiedica să urmeze o direcţie bine definită. Se plăcuseră, apoi se îndrăgostiseră unul de altul. Se punea chiar problema logodnei. Însă beţiile cărora el nu li se putea împotrivi fuseseră motivul principal al rupturii dintre ei. După o recădere mai serioasă, el a fost cel care s-a hotărît să pună capăt planurilor lor. Monique ar fi avut fără îndoială mai multă răbdare, şi suferise din pricina acestei despărţiri: probabil şi el simţise la fel. Dar ea se resemnase în cele din urmă. Se măritase şi apoi nu-l mai revăzuse, ci doar primea din cînd în cînd cîte o veste de la el, nişte scrisori aparent indiferente.

Holmes vorbea destul de coerent franceza. În cîteva fraze, Monique îi explică, nu adevăratul motiv al sosirii ei pe insulă, ci pretextul care-i veni în minte: la Londra nu-şi putea găsi un post convenabil, fiindcă diplomele ei din Franţa nu erau recunoscute, iar salariul pe care familia Mortimer îl oferea unei bucătărese era mult mai substanţial decît ce cîştiga ea în Anglia pentru o muncă

de subaltern. În plus, medicul o sfătuise să meargă la mare. Ea adora marea, şi o şedere într-o insulă, departe de duhoarea şi de poluarea oraşelor, i se părea aproape ca o vacanţă plăcută.

Doctorul Holmes avu aerul că se mulţumeşte cu aceste explicaţii şi nu căută să afle mai mult.

— E poate o hotărîre nebunească din partea ta, dar eu mă bucur, deoarece asta ne îngăduie să ne întîlnim din nou. De altfel, şi în ceea ce mă priveşte, atracţia mării şi mai ales o schimbare totală de atmosferă m-au îndemnat să accept propunerea profesorului Mortimer.

— E simpatic profesorul? întrebă Monique, profitînd de această primă ocazie ca să se informeze.

Doctorul Holmes chibzui înainte de a răspunde pe un ton din care străbătea o oarecare nuanţă de ambiguitate.

— Simpatic, fără îndoială. Dar cu siguranţă şi bizar.

— Bizar?

— E o impresie greu de definit. Poate că o specialistă în psihologie ar şti să te lămurească mai bine decît mine, zise el zîmbind.

— Cred că e o autoritate în profesia lui şi mi-l închipui ca pe cineva care munceşte cu îndîrjire. Tu, adjunctul lui, trebuie să fii foarte ocupat.

— Ce spui despre el e adevărat. Cît despre mine, draga mea, am mult timp liber. În clinica de care mă ocup nu sînt decît foarte puţini bolnavi. Iar profesorul lucrează deocamdată mai ales la experienţe pe animale.

Aceasta era chestiunea care o interesa în primul rînd pe agenta secretă a lui Miss Bridget. Încercă să obţină şi alte amănunte, dar fu dezamăgită. Doctorul nu-i putea satisface curiozitatea.

— Domeniul animalelor nu intră în atribuţiile mele. Eu nu sînt decît un modest medic. Nu sînt cercetător... Iată insula noastră, draga mea.

Arătă cu degetul spre falezele cele mai înalte, ce începeau să se contureze la orizont. De fiecare dată cînd venea dinspre

ţărm şi le vedea apărînd astfel din mare, nu se putea stăpîni să nu-şi amintească sosirea pe insulă, să nu revadă privirea ciudată a profesorului Mortimer care-şi arăta regatul, o privire ce-i păruse neliniştitoare lui Holmes, fără a fi în stare să înţeleagă cauza acestei impresii.

Monique era cufundată în cu totul alt fel de gînduri. Visînd la misiunea ce-i fusese încredinţată, era străbătută de un fior aproape voluptos, văzînd cum apare, ca într-un vis, decorul romantic al viitoarelor sale isprăvi. După ce admirase tăcută peisajul, pentru o clipă, îşi mută privirea asupra însoţitorului ei, observîndu-l cît era de absorbit, şi nu se putu împiedica să-şi închipuie că el retrăia trecutul lor cu oarecare nostalgie şi că se gîndea, la fel ca şi ea, la ciudata coincidenţă ce-i făcea să se întîlnească iar.

— Christopher, zise ea dintr-odată, noi am fost buni prieteni. Cred că putem fi şi în continuare. Îmi dai voie să-ţi pun o întrebare indiscretă?

— Poftim. Îmi eşti încă destul de dragă ca să-ţi pot ierta o indiscreţie. De altfel, cred că ghicesc despre ce-i vorba.

— Mai bei şi acum? Judecînd după mersul tău şi după cum arăţi, sînt gata să pariez că ai scăpat de viciul ăsta.

— Eşti o bună observatoare, draga mea. De cînd am pus piciorul pe insulă, dacă am băut două pahare de alcool. Am făcut un legămînt faţă de profesorul Mortimer. L-am respectat şi-l voi respecta.

— Nu ştiu pe cine trebuie să felicit, pe tine sau pe profesor.

— Crede-mă, am şi eu meritul meu.

— Înţeleg. E din cauza izolării?

— Nu numai asta. Monique, am cam minţit vorbindu-ţi de preocupările mele. Adevărul este că n-am aproape nimic de făcut şi mă plictisesc de moarte. Nu avem decît puţini bolnavi la clinică; trei paciente astăzi; mîine două; iar alta o să plece. Nu e nimic de făcut acolo ca să-i ocupe timpul unui medic, chiar dacă profesorul Mortimer lasă în seama mea îngrijirea bolnavilor, iar

lui parcă nici nu-i pasă de asta. Îţi repet că e aproape în exclusivitate absorbit de experienţele pe animalele lui.

— Animalele lui, murmură Monique visătoare.

— Draga mea, îmi doresc ca treburile tale să-ţi lase tot atîta timp liber ca şi mie. Am putea să ne plimbăm împreună uneori, amintindu-ne de vremurile bune de odinioară.

— Nu zic nu, dar va trebui să ne ascundem. Doctorul Holmes nu poate fi văzut împreună cu o bucătăreasă.

Ar mai fi discutat şi altele, însă vaporaşul intra în port. Pilotul aşeză valizele Monicăi într-un microbuz ce-i aştepta şi schimbă cîteva vorbe cu şoferul.

— O să vă ducă drept la vila profesorului, zise el. Domnule doctor, vreţi să profitaţi şi dumneavoastră de maşină?

— Să mă ducă pînă la intersecţie. Pe urmă am să merg pe jos. Nu vreau s-o fac să întîrzie pe noua bucătăreasă.

Microbuzul traversă vechiul sat, apoi cîmpia şi se angaja pe primele pante. Se opri la prima derivaţie ce ducea la bungalow-ul doctorului Holmes şi cel al soţilor Peek. Doctorul, care stătuse tăcut tot timpul drumului, îşi luă la revedere de la Monique, spunîndu-i că i-ar face plăcere s-o revadă cît mai curînd, ca ea să-i povestească primele impresii despre cuplul Mortimer.

— Sigur că da, însă cum să facem să luăm legătura?

— Unde te crezi aici? Nu sîntem nişte sălbatici pe insula asta. Toate locuinţele sînt legate prin telefon. N-ai decît să mă suni în timp ce profesorul Monimer îşi face obişnuita plimbare de dimineaţă împreună cu Rosetta.

— Rosetta?

— Căţeluşa lui. Un personaj foarte important în vila unde vei lucra. Te previn de pe acum: trebuie neapărat să intri în graţiile ei, altfel n-o să rămîi mult acolo... Soţia lui Mortimer se scoală foarte tîrziu. Nici eu nu plec din bungalow foarte devreme, doar dacă sînt chemat de urgenţă la clinică, ceea ce se întîmplă extrem de rar.

Monique se despărţi de el, după ce-i promise că-l va suna

de îndată ce va putea. Autobuzul începu în curînd să urce serpentinele celui mai înalt dintre dealuri, pe care profesorul îl alesese drept loc de construcţie pentru vila sa.

Aruncînd priviri curioase în jur, Monique reflecta şi-şi orînduia în minte primele elemente de informaţie obţinute de la prietenul regăsit.

„Nu cine ştie ce, murmură ea bosumflată. În sfîrşit, am deja o relaţie aici, o relaţie care ar putea să se dovedească utilă... Însă şi plăcută, de ce nu? Pentru un agent secret un început promiţător."

Vila soţilor Mortimer îi făcu o impresie plăcută, înainte de a păşi înăuntru, în timp ce servitoarea o anunţa stăpînei casei, Monique avu vreme să arunce o privire asupra peisajului. Priveliştea se desfăşura, într-o parte, de la cîmpia pe care tocmai o traversase şi de la port pînă în partea cealaltă, pe faleze, unde cîteva scobituri îngăduiau să se zărească şi aici marca.

Simţi o oarecare mulţumire văzînd că se află pe un pămînt înconjurat din toate părţile de ape şi îşi zise că acest decor pitoresc era demn de viitoarele ei fapte de vitejie.

De-abia terminase acest rapid tur de orizont cînd sosiră viitorii stăpîni. În timp ce Lady Evelyn ieşea din vilă ca s-o întîmpine, Sir Richard, care auzise microbuzul trecînd, urca-dealul la volanul unui mic automobil. Aflase despre sosirea ei şi plecase din laboratorul unde lucra ca să vadă cum arată noua bucătăreasă.

Monique îşi luă aerul cei mai naiv şi mai ingenuu, cel pe care-l aprecia Miss Bridget, foarte diferit de propria ei atitudine atunci cînd îl întîlnise pe Holmes; o salută pe stăpîna casei, care-i răspunse politicos la rîndul ei, şi pe profesorul Mortimer. Aceasta făcu din cap un semn prea puţin încurajator şi începu s-o observe cu atenţie, într-un fel bănuitor, care o deranja.

O bună bucată de timp nici unul din cei doi soţi nu-i adresară vreun cuvînt. Liniştea aceea şi privirile lor scrutătoare deveneau de nesuportat. Neştiind prea bine ce să facă, Monique scoase din geantă recomandările cu care venise şi i le întinse

Lady-ei Evelyn. Printr-un gest, aceasta îi dădu a înţelege că nu era ceva urgent, schimbînd întruna priviri neliniştite cu soţul ei, de parcă l-ar fi rugat să ia el iniţiativa.

În sfîrşit, Sir Richard păru că se hotărăşte să pună capăt acestei scene mute şi-i făcu un semn soţiei. Aceasta deschise uşa de la intrarea în vilă, uşă pe care o închisese în urma ei. Se ivi căţeluşa Rosetta, gudurîndu-se ca de obicei în jurul stăpînilor, care aşteptau din nou nemişcaţi. Atunci, dintr-o dată, căţeluşa îşi dădu seama de prezenţa unei intruse şi rămase la rîndul ei în expectativă, de parcă ar fi vrut s-o supună unei noi examinări. Apoi se apropie de ea cu o precauţie ce părea să ascundă o oarecare neîncredere.

Monique îşi aduse aminte de recomandările doctorului Holmes. De multe ori avusese de-a face cu animalele şi ştia cum să le cîştige încrederea. Rămase o clipă nemişcată, pe urmă întinse mîna încet şi mîngîie animalul, mai întîi cu foarte mare blîndeţe, apoi cu mai multă vioiciune. Se pare că Rosettei îi plăcu purtarea ei, căci deveni prietenoasă şi-i linse mîna.

Lucrul acesta puse capăt unui soi de suspans aproape îngrijorător şi destinse imediat atitudinea severă a cuplului.

Sir Richard clipi din ochi şi-i făcu soţiei sale un gest ce părea să însemne a aprobare totală. Apoi, fără a mai adăuga un cuvînt, se urcă în maşină şi se întoarse la treburi. Cu un suspin ce exprima parcă o uşurare profundă, Lady Evelyn se adresă noii bucătărese pe un ton mult mai familiar:

— Sînt sigură că ne vom înţelege, rosti ea. Vino, o să-ţi arăt camera dumitale. Ai făcut o impresie bună.

VI

— Şeful trece printr-o criză, asta se vede, zise doctorul Holmes. De cîteva săptămîni e într-o agitaţie febrilă, deloc

normală, şi pe care n-aş ezita s-o tratez, dacă ar fi vorba de un pacient de-al meu. Să mă ferească Dumnezeu de aşa ceva! Dar din partea lui pot să stau liniştit. Mai degrabă ar muri decît să ceară sfatul unui confrate.

— Lucrează prea mult, fără îndoială, şopti doctorul Peek.

— Asta cred şi eu. Uneori stă închis în laboratorul lui o bună parte din noapte, atunci cînd nu face experienţe în clădirea A – domeniul dumitale, Susan.

E mai mult domeniul lui decît al meu, protestă Susan Peek, cu umor. Ai avut dreptate Christopher, cînd ne-ai prevenit că nu vom fi decît nişte bieţi asistenţi. Realitatea e şi mai gravă. Tot timpul, Mortimer mă face să simt că mă socoteşte un element lipsit de importanţă, ceva pe care-l manevrează, bun doar să-i execute ordinele şi, desigur, incapabil să le înţeleagă.

— Nu e numai din cauză că munceşte prea mult. Eu ştiu bine ce anume îl face să fie atît de nervos, declară doctorul Peek.

— Şi eu la fel, dragul meu, afirmă Holmes. E vorba de căţeluşa lui. Dar toate astea au o explicaţie. Munceşte pe brînci ca să-şi salveze căţeluşa.

— Rosetta, bineînţeles.

— Da, Rosetta... dar, orice-ar fi, nu e normal ca boala unei căţeluşe să-l facă să-şi uite îndatoririle faţă de pacienţii lui, strigă cancerologul, lovind furios în masă. Nu are decît doi bolnavi deocamdată, însă nu e un motiv să-i socotească drept cantitate neglijabilă.

— Chiar aşa, neglijabilă?

— Stai să vezi, Susan. Vine foarte rar la clinică să-şi facă vizita. Iar atunci cînd vine, îţi dai seama că pentru el asta nu e decît o activitate de rutină, plictisitoare, iar gîndul lui e în altă parte. Trece repede pe acolo, fără să examineze bolnavii, fără măcar să arunce o privire pe foile de temperatură. De curînd, mi s-a întîmplat să-i pun o întrebare, să-i cer părerea asupra unui detaliu de tratament important pentru una din cele două paciente. A fost incapabil să-mi dea un răspuns precis. După ce a dat din umeri, mi-a spus pe un ton indiferent să fac ceea ce cred

eu de cuviinţă. Oare asta este o atitudine demnă de un şef?

— Tu te plîngi, Christopher? murmură Susan. Cel puţin e o dovadă că are mare încredere în dumneata. Cu mine nu se poartă aşa.

În decursul lunilor ce trecuseră de la sosirea ei pe insulă, entuziasmul Susanei Peek scăzuse, făcînd loc unui soi de ciudă morocănoasă. Starea de spirit a celorlalţi doi „colaboratori” ai profesorului Mortimer nu era deloc mai veselă, iar nervozitatea pe care o manifesta de la o vreme şeful, nu avea cum să le ridice moralul.

Doctorul Holmes, care locuia singur, lua în seara aceea cina la soţii Peek cu care se împrietenise, aşa cum făcea aproape în fiecare zi. Toţi trei erau îngrijoraţi din aceleaşi motive şi-şi schimbau impresiile neplăcute în legătură cu purtarea lui Sir Richard.

— Eu mai bănuiesc, zise John Peek, că e nerăbdător să pună la punct faimosul lui tratament, tratamentul Mortimer, că-şi continuă cercetările în acest sens cu un fel de frenezie, şi că, poate, lucrurile nu merg atît de bine pe cît şi-ar dori el, nu?

Fără îndoială, încuviinţă Holmes. Nu-mi vorbeşte niciodată de aşa ceva, dar îmi închipui. Susan, ai putea să obţii vreo lămurire în legătură cu asta?

— Unde nu dă Domnul! Tot ce-am putut prinde a fost din frînturile de fraze şi exclamaţiile ce-i scapă cînd vorbeşte de unul singur. Dacă am înţeles bine, era vorba de o substanţă înrudită cu interleucina 2 – un hormon, care a dat unele rezultate încurajatoare combinată cu chimioterapia, dar această substanţă diferă de interleucină sub mai multe aspecte. Păstrează cu străşnicie secretul, precum şi felul de administrare al substanţei care, în anumite cazuri, după cît mi-am dat seama, poate avea efecte secundare nefaste. El pretinde că manipularea substanţei e ceva foarte delicat şi eu nu mă pricep, de aceea face singur injecţiile. Experienţele lui în legătură cu acest tratament le eclipsează pe toate celelalte, astfel încît nu mi-a mai rămas mare lucru de făcut în clădirea A.

— Şi rezultatele?

— Le-am ghicit tot din nişte exclamaţii instinctive şi, după cum am putut să constat fără ştirea lui, la început a avut nişte dezamăgiri inevitabile însă, mai de curînd, unele rezultate pozitive. Cînd vede asta, privirea i se luminează. Dar cel mai adesea e nevoit totuşi să-şi stăpînească entuziasmul. Chiar dacă dezvoltarea tumorilor a fost încetinită sau chiar oprită, au apărut tulburări secundare, care în unele cazuri au dus la moartea subiectului, cum s-a şi întîmplat odinioară, după primele experienţe cu interleucină. Atunci e cuprins de ciudă pentru cîtva timp, apoi îşi face iar curaj şi reia tratamentul cu anumite modificări, dar întotdeauna cu aceeaşi ardoare. „Mai am nevoie încă de multe încercări, mi-a zis într-o zi cînd, în mod excepţional, era pus pe confidenţe, dar sînt sigur că voi obţine succesul deplin”. Materialul nu lipseşte. Avem acum o sumedenie de subiecţi canceroşi la dispoziţia noastră. Mi-a repetat asta de mai multe ori, ca pentru a se linişti el însuşi, că mai are vreme destulă.

— Şi mie mi-a spus-o, rosti doctorul Peek, şi cred că ştiu de ce are speranţe. Tratamentul radiologic pe care l-am efectuat la cererea lui pe afurisita de Rosetta... O, prieteni, să nu vă închipuiţi că am făcut asta cu mai puţină grijă decît dacă ar fi fost vorba de o făptură omenească. Am conştiinţa împăcată în privinţa asta. De altfel, el m-a supravegheat fără încetare, de parcă s-ar fi temut de vreo neglijenţă din partea mea... În fine, tratamentul a fost, în parte, eficace. Doar în parte, însă evoluţia bolii a fost încetinită. Iată de ce speră că i-a mai rămas timp.

— Şi lupoaicele? întrebă Christopher Holmes, care nu se pricepea deloc la cercetările pe animale. A început să-şi aplice faimosul tratament pe lupoaice?

— Se va întîmpla şi asta, cu siguranţă, într-o bună zi, răspunse Susan. Dar nu te gîndi acum la aşa ceva, Christopher. Nici nu poate fi vorba deocamdată să le aplice lupoaicelor un tratament curativ. Animelele încă nu sînt canceroase. Prima care a sosit se află de-abia în stadiu preliminar. Acum lucrăm tocmai

la înfăptuirea acestui stadiu. Pentru o astfel de muncă de rutină, se bizuie totuşi pe mine. Dar e nevoie de săptămîni întregi pînă să apară o tumoare şi să putem trece la etapa următoare... vreau să zic, ca profesorul Mortimer singur să poată trece la asta. În privinţa asta, trebuie să vă vorbesc despre un anumit comportament ce m-a mirat teribil şi pe moment chiar m-a neliniştit.

— Cred că profesorul Mortimer n-a încetat să ne ia prin surprinedere şi, probabil să ne îngrijoreze, şopti gînditor doctorul Holmes. Povesteşte, Susan.

VII

Lupoicele soseau la intervale regulate. Fuseseră aduse pînă atunci două; mai erau aşteptate alte patru. Sir Richard, cu toate eforturile şi demersurile lui repetate, ajungînd pînă în Europa centrală, nu reuşise să obţină un număr mai mare, ceea ce-l neliniştea. Spera totuşi că o serie de şase experienţe, în afara celor efectuate pe cobaii săi obişnuiţi, va fi de ajuns ca să-şi atingă scopul propus, în ciuda discreţiei celor din jurul lui, achiziţionarea acestor animale stîrnea destulă curiozitate în rîndul personalului de la Institut, printre cei ce le transportau ca şi printre nevestele pescarilor de pe coastă, care asistau la descărcarea lor.

Prima lupoaică livrată provenea de la o grădină zoologică franceză, unde se arătaseră bucuroşi să scape de ea atît de ieftin, căci, semănînd cu o căţea, nu trezea interesul vizitatorilor. Imediat după venirea ei, profesorul Mortimer o examină cu atenţie, plîngîndu-i starea jalnică datorată captivităţii. Lupoaica avea o înfăţişare tristă, ochii-i erau mohorîţi şi trupul ei slab îl îngrijora. Prima grijă a lui Sir Richard fu s-o mute întruna din cuştile mai mari, construite special, apoi, înainte de a-i acorda

atenţia lui profesională, să-i dea hrană din belşug, asupra căreia lupoaica se aruncă cu aviditate. După cîteva zile, era cu totul alta. Îşi recapătă forţele, la fel o oarecare bucurie de a trăi, îşi spunea profesorul în sinea lui, felicitîndu-se pentru această transformare, al cărei autor era. Blana animalului devenise lucioasă, ochii mai strălucitori. Profesorul era plin de mulţumire, părîndu-i-se că lupoaica îl privea printre gratii cu un soi de recunoştinţă. În cele din urmă, cu părere de rău aproape, se hotărî să nu mai amîne şi să-i aplice faza preliminară a tratamentului căreia îi era destinată, adică să-i producă un cancer al mamelei.

Era o operaţie de rutină, pe care o practicase de mii de ori pe diferiţi subiecţi, de la şoareci pînă la maimuţe. Metoda consta în a-i da mai întîi animalului să înghită o substanţă cancerigenă puternică. Dar nu era de ajuns. Pentru a obţine un rezultat mai sigur şi relativ rapid, trebuia să irite pielea în locul ales, zgîriind-o de mai multe ori, după ce în prealabil injectase sub piele acelaşi produs.

Lupoaica (pe care profesorul o botezase subiectul alfa) înghiţi fără împotrivire o doză forte din substanţa aceea cu denumire barbară. După o perioadă de timp corespunzătoare, i se făcu anestezia, iar Sir Richard se pregătea să înceapă primul grataj. Fiind vorba de cel dintîi exemplar dintr-o scrie ce căpăta în ochii lui o importanţă capitală, ţinea să efectueze el însuşi operaţiunile preliminare. Atunci se defăşură scena ce-i produsese uimire şi tulburare Susanei Peek, care asista ca simplu martor la aceste intervenţii.

În timp ce se apleca deasupra animalului adormit, după ce intrase singur în cuşca lui, profesorul rămase dintr-odată nemişcat, se îndreptă, clătinindu-se şi-şi duse mîna la piept, de parcă l-ar fi chinuit o durere insuportabilă. Mai simţise şi altădată o tulburare neplăcută în timp ce efectua o operaţie similară pe cobai diferiţi. Reuşise să-şi vină în fire, zicîndu-şi că ceea ce făcea era pentru binele Omenirii. Dar, de data asta, nu era doar o indispoziţie trecătoare. Era un rău fizic de neîndurat, un spasm

ce-i crispa toţi muşchii, paralizîndu-i. Ameţeala ce-l cuprinse aproape că-l făcu să-şi piardă echilibrul, încît trebui să se agaţe de barele cuştii ca să nu se prăbuşească.

Animalul adormit la picioarele lui se întremase atît de bine după îngrijirile primite, încît nu mai prezenta nici o urmă de sălbăticie. Văzînd lupoaica cum stătea culcată pe un aşternut de paie, pus în cuşcă prin grija lui, cu ochii închişi, urechile plecate, respirînd regulat şi liniştit, Sir Richard nu se putea împiedica să nu descopere o asemănare cu Rosetta adormită; o asemănare care, preţ de cîteva clipe, luase forma unei dureroase identificări. De fapt, Rosettei se pregătea el să-i aplice tortura cancerului.

Susan, nefiind în stare să înţeleagă motivul unei astfel de tulburări, avu impresia că profesorul are un atac de inimă şi-i sări în ajutor.

— Atitudinea lui mi se părea atît de îngrijorătoare, zise ea, după ce le descrise scena celor de faţă, că imediat m-am gîndit la un infarct; simptomele erau aceleaşi. Am intrat în cuşcă şi m-am repezit spre el ca să-l susţin. Mult timp a fost incapabil să scoată un cuvînt.

— Ciudat, murmură doctorul Holmes. În orice caz, Susan, nu era vorba de un infarct. L-am văzut şi eu după aceea. Sînt gata să pariez că inima lui e mai rezistentă decît a mea.

— Era evident că făcea sforţări supraomeneşti să-şi regăsească echilibrul şi calmul. Se întorsese cu spatele spre lupoaică, de parcă n-ar fi îndrăznit s-o privească. Şi-a dus de mai multe ori mîna la frunte, la ochi, cu insistenţă, ca şi cum voia să alunge o viziune îngrozitoare.

— Îngrijorător, ai dreptate, Susan, e îngrijorător şi ciudat, adăugă doctorul Holmes, care părea extrem de impresionat de povestirea ei. Şi pe urmă ce-a făcut?

— A încercat să reia operaţia, dar se vedea clar că nu e în stare s-o înfăptuiască. A trebuit să renunţe. Mîinile îi tremurau. Faţa îi era descompusă. „Susan, mi-a zis el în sfîrşit, fă dumneata gratajul în locul meu. Te pricepi la fel de bine ca şi mine. Mă duc să iau aer, o să mă ajute să-mi revin.”

I-am propus atunci să amînăm intervenţia pentru mai tîrziu şi l-am rugat că mă lase să-l însoţesc acasă, căci mi-era teamă pentru sănătatea lui. Dar a scuturat din cap şi mi-a făcut semn să continui.

În timp ce mă aplecam asupra animalului, nu m-am putut stăpîni să nu-l privesc. Mi-era într-adevăr frică să nu se prăbuşească.

Cu paşi lenţi, s-a îndreptat către ieşirea din clădirea A, clătinîndu-se din cînd în cînd. Cînd a ajuns la uşă s-a întors, cu ochii ţintă la cuşca unde stăteam ghemuită. Atunci l-am văzut cum se ia cu mîinile de cap, bolborosind cuvinte pe care n-am reuşit să le desluşesc, cu un gest ce trăda cea mai cumplită disperare. A dispărut apoi, iar plecarea lui, credeţi-mă, semăna cu o goană nebunească.

VIII

La cîteva săptămîni după operaţiile preliminare efectuate pe prima lupoaică şi pe alta care fusese adusă aproape imediat (operaţii practicate de Susan, la cererea ei, el însuşi nefiind în stare să se hotărască), profesorul Mortimer observă că substanţa cancerigenă şi gratajul fuseseră eficace, iar la fiecare din cele două animale, lupoaicele alfa şi beta – cum le numea el – se dezvolta cîte o tumoare a mamelei. Atunci avu nevoie de un efort de voinţă considerabil, pentru a recunoaşte că prima parte a experienţei sale reuşise şi că va putea să le aplice tratamentul lui personal.

Fără să vrea, devenea din ce în ce mai ataşat de aceste canide şi, chiar dacă solicitudinea lui nu era pe măsura sentimentului ce i-l inspira Rosetta, i se întîmpla să le trateze ca pe nişte animale domestice. Răsfăţate în felul acesta, vietăţile, care încă nu începuseră să sufere de pe urma maladiei inoculate,

cărora el însuşi uneori le aducea cîte o bucăţică gustoasă, păreau că resimt din ce în ce mai mult un soi de recunoştinţă faţă de el, ceea ce, în mod paradoxal, îl făcea să fie fericit, sporindu-i mustrările de conştiinţă.

Încetul cu încetul prinsese curaj şi le mîngîia printre gratii, mulţumit să vadă că lupoaicele nu-şi arată colţii şi că nu dau nici cel mai mic semn de nelinişte. Odată, chiar, în timpul unui astfel de schimb de afecţiune, constată că alfa avea un nodul deja perceptibil la palpare, şi fu aproape sigur că era vorba de apariţia cancerului. Alte examinări ale lupoaicelor confirmară acest diagnostic, ceea ce nu făcu decît să sporească vîltoarea de sentimente contradictorii ce-l chinuiau de la o vreme. Şovăi îndelung înainte de a se resemna să le aplice tratamentul în care-şi pusese toate speranţele, dar care s-ar fi putut dovedi periculos în stadiul acela, deocamdată experimental.

Seara, cînd îi anunţă soţiei sale acest prim rezultat, ea găsi că era cam abătut şi încercă să-l îmbărbăteze.

— Curaj, dragul meu, dacă lupoaicele se vindecă, Rosetta este salvată.

— Rosetta, sigur că da, zise el.

— Şi nu numai căţeluşa noastră, dar şi o mulţime de semene de-ale ei care, după cum mi-ai spus, se îmbolnăvesc de cancer tot atît de frecvent ca şi femeile.

— Fireşte, încuviinţă din nou profesorul care, asemenea Lady-ei Evelyn, nu părea în stare să-şi închipuie ce ar fi însemnat reuşita tratamentului său în primul rînd pentru femei... E adevărat, dacă se vindecă, adăugă el, pradă unui nou acces de descurajare.

— Dacă cele două animale nu se vindecă, următoarele se vor face bine. Nimeni în Anglia nu pune la îndoială geniul tău.

— Poate că următoarele se vor face bine, însă există tot felul de variante ale tratamentului, pe care trebuie să le experimentez.

— Trebuie să le experimentezi pe toate, strigă Lady Evelyn, căci, atunci cînd venea vorba de sănătatea Rosettei, îşi

recăpăta energia ce-i lipsea de obicei.

— Nenorocirea este, draga mea, că nu mai am decît patru lupoaice la dispoziţie – murmură profesorul. N-am putut să fac rost decît de şase subiecţi şi sînt puţine speranţe să obţin alţii prea curînd.

— Pînă atunci, în timp ce aştepţi, nu poţi să-ţi continui cercetările pe alte animale?

— Crezi că nu fac asta? Fii sigură că nu-mi pierd vremea. Am operat pe-o mulţime de şoareci şi şobolani femele – materialul pe care mi-l pot procura cel mai uşor, am încercat şi pe maimuţe şi pe alte animale; pe o sumedenie, o sumedenie de animale, zău, adăugă el cu însufleţire. Numai că rezultatele nu vor fi sută la sută edificatoare. Şi-apoi...

Sir Richard nu-şi termină fraza. Lady Evelyn avu impresia că citeşte în ochii lui o imensă oboseală şi un soi de groază. Nici ea nu ghicea, nimeni din insulă n-avea cum să bănuiască lupta chinuitoare din sufletul lui, remuşcările ce-l copleşeau, făcîndu-l să trăiască într-o stare de instabilitate permanentă. Încît puse această atitudine pe seama unei munci ce-l suprasolicita.

— Curaj, dragul meu, strigă din nou. Uită-te la Rosetta. Sănătatea, viaţa ei oare nu merită din partea ta truda istovitoare pe care ţi-o impui?

Căţeluşa, care tocmai intra în salon, ghici că era vorba despre ea cînd îşi auzi numele şi se repezi spre stăpînul ei. Purtarea aceasta îl binedispuse pe Sir Richard. O luă în braţe şi, sub pretextul unor mîngîieri prieteneşti, îi palpă mamelele cu o mînă expertă. Un nodul devenise acum perceptibil, însă boala evoluase foarte puţin. Animalul nu putea să simtă nici o jenă, nici o suferinţă. După această examinare, profesorul Mortimer încercă o oarecare uşurare...

— Bineînţeles că nu se pune problema să-mi încetinesc ritmul cercetărilor, zise el cu o nouă însufleţire. Pentru Rosetta sînt gata de orice sacrificiu.

Mulţumită că-şi vede soţul bine dispus, Lady Evelyn, pentru a-i alunga definitiv gîndurile negre, îi vorbi despre noua

bucătăreasă, aflată de cîteva săptămîni în serviciul lor.

— Cred că am dat peste o adevărată comoară, spuse ea. Mi-a zis că-i place aici şi nu vrea decît să rămînă la noi atîta cît vom dori. A înţeles ce gen de mîncăruri îţi plac şi de ce regim am eu nevoie. E plină de bunăvoinţă, şi în seara asta ţi-a pregătit o masă rafinată.

Sir Richard recunoscu într-adevăr că n-avea să-i reproşeze nimic Monicăi Sorel. Aceasta intră curînd să-i anunţe că cina este gata. Cei doi se aşezară la masă; mîncărurile pregătite de ea avură darul să-l mai reconforteze pe profesorul Mortimer.

Monique fusese angajată la vilă, mai întîi în urma primirii pe care i-o făcuse Rosetta, apoi datorită certificatelor date de Miss Bridget. După cum se lăudase, aceasta avea printre adeptele ei destule bătrîne *ladies*, gata de orice compromisuri pentru a ocroti animalele. Fără să le împărtăşească bănuielile ei în legătură cu operaţiile dubioase practicate pe insulă, lui Miss Bridget îi fu deajuns să le dea de înţeles că avea nevoie de un agent la faţa locului, iar ele întocmiră falsuri, eliberînd toate certificatele necesare. În acte se preciza că Monique, în afară de aptitudinile ei culinare, era o fată cumsecade, nu prea descurcăreaţă, dar de o discreţie absolută, care nu se amesteca în nimic altceva, ci-şi vedea de propriile treburi.

— E perfectă, insistă Lady Evelyn. Văzînd-o cît este de binevoitoare, i-am cerut să pregătească mîncarea Rosettei.

— Eşti sigură că e îndeajuns de pricepută? protestă Sir Richard încruntat. Nu uita că Rosetta trebuie să urmeze un regim foarte strict.

Lady Evelyn nu se gîndi să spună că bucătăreasa era perfect capabilă să-i pregătească chiar ei mîncarea de regim, ceea ce, de altfel, n-ar fi constituit un argument valabil pentru profesor. Se mulţumi doar să zică:

— Dragul meu, i-am repetat de mai multe ori ce i-ai prescris Rosettei şi pot să te asigur că, deşi nu e prea inteligentă – aşa cum scrie în toate certificatele – are o memorie bună şi mult bun simţ. În plus, adoră animalele şi a îndrăgit-o pe Rosetta.

N-ar fi în stare să-i dea ceva să-i facă rău. Poţi să te convingi singur; chiar acum Rosetta mănîncă în bucătărie.

— Mă duc să arunc o privire, rosti Sir Richard, ridicîndu-se. Am încredere în părerea ta, dar niciodată nu strică să fii foarte prudent.

Intră în bucătărie şi examină cu o atenţie minuţioasă mîncarea pe care tocmai o înghiţea căţeluşa. Nu găsi nimic de criticat. Îi puse Monicăi o mulţime de întrebări şi putu să se convingă că soţia lui nu se înşelase. Nu numai că regimul Rosettei era respectat cu stricteţe, dar era evident că între animal şi bucătăreasă se legase o adevărată prietenie. Doar după ce se linişti în felul aceasta, Sir Richard se aşeză la masă şi consimţi să-şi onoreze cina.

IX

Miss Bridget citea raportul trimis de Monique Sorel, dînd semne de nerăbdare din cînd în cînd şi comentînd ceea ce citea prin observaţii făcute cu glas scăzut.

„Dragă Miss Bridget, mi-a trebuit mai mult de o lună ca să mă obişnuiesc cu noul fel de viaţă, ceea ce explică de ce nu ţi-am scris mai devreme. Dar acum lucrurile s-au aranjat şi cred că m-am integrat destul de bine la vila Mortimer. Socotesc că am reuşit să dobîndesc încrederea stăpînilor mei. Chiar dacă n-am putut încă să obţin informaţii prea interesante în legătură cu problema care vă preocupă, am profilat de tot acest timp ca să pătrund de atmosfera ce domneşte în această insulă unde, întîmplător, briza marină face un plăcut contrast cu poluarea oraşelor. De cînd am sosit aici n-am regretat nici măcar o clipă misiunea pe care aţi binevoit să mi-o încredinţaţi.”

— Dacă-şi închipuie că am trimis-o acolo ca să respire aerul de mare! bodogăni fata bătrînă. Sper că are ceva mai

pasionant să-mi povestească. Treci la subiect, zăpăcită mică!

„Îmi cer iertare dacă v-am plictisit cu amănuntele astea, dar cred că ambianţa de aici îşi are importanţa ei...”

— În sfîrşit, îşi cere scuze. Bine face.

„... mai ales în vila unde sînt angajată ca bucătăreasă şi unde, fără să mă laud, am certitudinea că Lady Evelyn şi Sir Richard sînt mulţumiţi de serviciile mele. Era o condiţie preliminară indispensabilă.”

— Se vede că are timp liber că se plictiseşte de moarte, dacă îşi îngăduie să scrie asemenea baliverne. Iată, ăsta e stilul afurisiţilor ăstora cu studii universitare.

„Vila este locuită de perechea pe care o cunoaşteţi şi de Rosetta. În legătură cu Lady Evelyn nu e nimic de semnalat. O femeie destul de ştearsă, cu o sănătate şubredă, intimidată de soţul ei. Nu cred că voi mai avea ocazia să vorbesc despre ea. Rosetta e o căţeluşă prepelicar, afectuoasă, aşa cum ne place nouă. Trebuie să pomenesc despre ea, căci ocupă un loc important în familie.

Bănuiesc însă că cel mai tare vă interesează Sir Richard. De cînd am venit, prima mea impresie a fost că e un bărbat amabil, bine crescut, foarte muncitor, dedicat în întregime cercetărilor ce-l preocupă, şi care îşi merită reputaţia dobîndită în lumea savanţilor. Singura relaxare pe care şi-o permite e plimbarea matinală însoţit de Rosetta. Căţeluşa e răsfăţată de cei doi soţi ca şi cum ar fi odrasla lor. Sir Richard, în special, are o adevărată pasiune pentru ea.

Îmi îngădui, dragă Miss Bridget, să insist asupra acestui punct căci, iertaţi-mă, tot timpul am avut impresia că o asemenea comportare venea să confirme bănuielile noastre. Într-adevăr, îmi ziceam, e greu de crezut ca o fiinţă care dovedeşte atîta grijă faţă de o căţeluşă – grijă ce merge pînă într-acolo încît el însuşi îi supraveghează alimentaţia, se scoală noaptea să se încredinţeze dacă animalul doarme liniştit şi dacă culcuşul e aranjat cum trebuie (l-am spionat de mai multe ori fără să ştie), – e greu de crezut ca un astfel de om să se poarte ca un călău faţă

de alte animale.”

— E complet aiurită, bombăni furioasă Miss Bridget. Raportul ei parcă ar fi un certificat de bună purtare. Ba chiar le întrece pe cele date de funcţionarii oficiali. Fata mea, oi fi tu psiholog, dar îţi lipseşte cea mai elementară judecată. N-ai băgat niciodată de seamă că vînătorii care ucid sau rănesc cu cruzime atîtea animale nevinovate sînt robiţi cîinelui lor şi-l alintă ca pe propriul copil? Iar gentlemen-ii care vînează cerbi, iepuri sau vulpi, supunîndu-i la chinuri îngrozitoare, oare nu manifestă şi ei aceeaşi pasiune pentru caii lor?

„Această plăcere mi-a fost confirmată şi de alte detalii, mai ales de anumite conversaţii, pe care le-am auzit, între Sir Richard şi soţia lui, fiindcă mi se întîmplă să trag cu urechea pe la uşi; sper că mă veţi ierta, dragă Miss Bridget.”

— Domnul s-o binecuvînteze!

„Trebuie acum să corectez impresia aceasta, fără îndoială prea puţin favorabilă.”

— În sfîrşit! murmură Miss Bridget.

„Am putut să observ, de la sosirea mea, o schimbare vizibilă în comportamentul lui Sir Richard, un soi de evoluţie destul de ciudată. Oh! în general, vreau să spun. Să nu vă închipuiţi că şi-a schimbat purtarea faţă de căţeluşa lui. Dar are aerul că în permanenţă e pradă unei adînci tulburări, o nervozitate care se accentuează pe zi ce trece. Dacă îmi permiteţi o observaţie profesională, am remarcat în repetate rînduri că-i tremură mîinile, ceea ce el încearcă să ascundă. Asta se întîmplă mai ales cînd iese din clădirea A, unde sînt închise animalele, de asemenea cînd o mîngîie pe Rosetta. În acest caz, tremuratul e însoţit de o sudoare ce-i acoperă fruntea şi de o paloare ciudată. Indicii binecunoscute de orice psiholog, asupra cărora nu mă pot înşela. Sînt semne ce trădează o instabilitate certă.”

— Iată ceva mai interesant, comentă Miss Bridget.

„Trebuie să mai menţionez şi o atitudine destul de bizară în relaţiile cu colaboratorii, în special cu doamna Peek, o

asistentă specialistă în biologie, care îl ajută la lucrările din clădirea A. Ei bine, Miss Bridget, profesorul a renunţat brusc la serviciile ei, fără nici un motiv aparent, fără să-i poată reproşa cea mai mică neglijenţă. Mai departe o să vă explic cum am aflat asta.

Deci acum este singurul care se ocupă de animale, sau aproape singurul. Mai sînt acolo două ajutoare, doi servitori, un fel de rîndaşi care se îngrijesc de curăţirea cuştilor. Sau ar trebui să spun mai degrabă *erau*, căci pur şi simplu i-a dat şi pe ei afară. Chiar şi aceştia trebuie să i se fi părut prea dezgheţaţi, fiindcă i-a înlocuit cu nişte indivizi şi mai neciopliţi, străini, care nu vorbesc nici un cuvînt din limba noastră.

Am reuşit să schimb cîteva vorbe cu unul din băieţii concediaţi, atunci cînd stăteam pe chei aşteptînd vaporaşul ce aduce corespodenţa, iar el se pregătea să se îmbarce. Mi-a mărturisit înciudat că profesorul Mortimer l-a acuzat într-un mod foarte grosolan că s-a amestecat în ce nu-l privea, că l-a spionat, toate astea cu furie absolut de neînţeles pentru nefericitul tînăr.

Aşa stînd lucrurile, dragă Miss Bridget, sper că mă veţi ierta că n-am putut eu însămi să pătrund în clădirea A, devenită un fel de sanctuar, un domeniu rezervat numai profesorului Mortimer. Chiar în primele zile cînd fusesem angajată, atunci cînd el nu era încă atît de agitat – din pricină că părea mulţumit de prietenia pe care mi-o arăta căţeluşa lui şi fiindcă mă felicitase că-i cîştigasem încrederea – mi-am luat inima în dinţi să-i spun că ador animalele şi, luîndu-şi înfăţişarea cea mai nevinovată, că auzisem despre un fel de grădină zoologică din clădirea A şi că aş fi fericită să-mi îngăduie într-o zi să arunc o privire vietăţilor de-acolo. Era un şiretlic din partea mea ca să-i văd reacţia. De fapt bănuiam răspunsul. Mi-a răspuns cu severitate că e absolut imposibil, iar el dezaprobă curiozitatea nesănătoasă a publicului faţă de acest gen de amuzament. Întîmplător, acesta e oarecum şi punctul dumneavoastră de vedere, ca şi al meu de altfel. N-am insistat, bineînţeles. Iar astăzi nici nu mai poate fi vorba să îndrăznesc să abordez acest

subiect. Probabil că voi avea vreodată ocazia să pătrund fără ştirea lui în ascunziş. Va fi greu, datorită precauţiunilor pe care le ia. Îmi închipui că, la fel ca şi mie, misterul ăsta de care se înconjoară vi se pare ciudat.”

— Ciudat şi totodată foarte sugestiv, comentă Miss Bridget, mi se pare concedierea doamnei Peek, a celor două ajutoare şi înlocuirea lor cu nişte brute. În fine, avem aici o serie de fapte, şi nu doar simple abstracţii psihologice. E clar că în interiorul acestei clădiri profesorul Mortimer se dedică unor experienţe la care nu doreşte să fie nimeni de faţă, ceea ce confirmă întocmai bănuielile mele.

„Trebuie să mai semnalez un alt aspect al comportamentului său ce mi se pare ieşit din comun...”

— Sînt atîtea aspecte ieşite din comun în comportamentul acestei făpturi, murmură iar Miss Bridget, scuturînd cu putere din cap. Mă întreb ce i-o mai fi trebuind lui Monique ca să-l considere suspect. Tot făcînd pe naiva, purtîndu-se ca o bucătăreasă incultă, oare nu e pe cale de a deveni într-adevăr credulă?

„... E vorba de atitudinea lui faţă de bolnavele aflate în tratament la clinică. Nici aici nu am voie să intru, ca de altfel nici în clădirea A, bineînţeles, dar am putut obţine informaţii precise mulţumită doctorului Christopher Holmes, care se ocupă de această secţie a Institutului.

Deschid aici o paranteză, dragă Miss Bridget, pentru a vă informa că am regăsit în persoana doctorului o veche cunoştinţă. Îl cunoscusem cînd eram studentă şi ne-am plăcut. Ne-am întîlnit pe vaporaşul care mă aducea pe insulă, iar el m-a recunoscut imediat. Am născocit un pretext ca să-i explic de ce m-am angajat ca bucătăreasă, bineînţeles fără să-i dezvălui adevărata mea misiune. L-am pus să jure că va păstra tăcerea asupra identităţii mele reale şi o să-şi ţină cuvîntul, sînt sigură, căci mi-a rămas prieten şi i-ar părea rău să mă facă să-mi pierd slujba. Ne vedem din cînd în cînd seara, după ce-mi termin treaba...”

— Să sperăm că flirtul ăsta n-o să-i sucească minţile în aşa hal încît s-o facă să uite de misiunea pe care i-am încredinţat-o,

bombăni Miss Bridget, pentru care raţiunile sentimentale n-aveau nici o valoare.

„M-am gîndit că în misiunea mea mi-ar fi de folos să am la faţa locului un prieten ce-mi este devotat şi, într-adevăr, datorită lui am putut avea cîteva informaţii precise în legătură cu a doua ocupaţie a profesorului Mortimer, adică purtarea lui faţă de bolnavi.”

— Totuşi, nu s-a zăpăcit chiar de-a binelea, făcu Miss Bridget, dînd din cap aprobator şi indulgent.

Urmarea raportului nu făcea decît să confirme ceea ce destăinuise doctorul Holmes prietenilor săi: atitudinea profesorului faţă de paciente semăna tot mai mult cu o lipsă totală de interes. Venea din ce în ce mai rar la clinică, nu examina niciodată pe nici una din cele cîteva bolnave, nu punea nici o întrebare şi pleca fără să fi ascultat explicaţiile colaboratorului său. Miss Bridget citi iute această parte a raportului, fără să-i acorde mare atenţie.

„Purtarea asta, conchidea Monique, confirmă cel puţin dintr-un punct de vedere observaţiile mele, faptul că profesorul Mortimer nu se simte în apele sale, că mi se pare absorbit, chinuit de o idee fixă, care nouă ne scapă, ce-l face să-şi neglijeze o parte din îndatoririle profesionale. Poate pur şi simplu din motivul că cercetările întreprinse de el nu duc la nici un rezultat. Doctorul Holmes crede cam acelaşi lucru. Poate că asta justifică propriile dumneavoastră bănuieli şi anume, că fiind angajat în nişte experienţe atît de crude pentru animale, a ajuns să sufere el însuşi din cauza asta şi e ros de remuşcări. După părerea mea, e o ipoteză ce merită să fie luată în seamă. Sper, dragă Miss Bridget, să obţin informaţii mai precise, pe care mă voi grăbi să vi le comunic.”

— Experienţe crude, de asta sînt aproape sigură, bombăni din nou fata bătrînă. Dar să sufere chiar el din cauza lor? Asta n-o mai cred. Nu sînt deloc convinsă că acest individ josnic ar putea fi cuprins de remuşcări. În concluzie, un mister apăsător învăluie această sinistră clădire A.

Miss Bridget reflectă îndelung, apoi reciti anumite pasaje ale raportului ce i se păreau a fi în mod deosebit sugestive. Pe urmă începu iar să gîndească cu voce tare:

— Un mister pe care sînt datoare să-l elucidez. Dacă drăguţa de Monique nu reuşeşte să-l dezlege, cu toate cunoştinţele ei de specialistă în psihologie, va trebui să folosesc alte mijloace pentru a forţa uşile acestui templu... mijloace mai eficace, desigur, şi mult mai energice, adăugă ea, lovind cu putere raportul pe care tocmai îl împăturise.

X

După ce termină cu cina stăpînilor, după ce spălă şi aranjă vasele cu conştiinciozitatea cu care îşi îndeplinea atribuţiile de bucătăreasă (rîzînd de ea însăşi), Monique Sorel îi spuse noapte bună Lady-ei Evelyn, nu înainte de a-i cere permisiunea să facă o plimbare nocturnă, aşa cum obişnuia deseori cînd noaptea era senină şi vremea plăcută, ca în seara aceea. Nu i se putea refuza această distracţie, singura pe care şi-o îngăduia de la sosirea pe insulă. Profesorul Mortimer plecase ceva mai demult de la vilă, ca să meargă la laborator, după cum spunea el, unde îl aştepta o lucrare urgentă.

Ea avea întîlnire cu doctorul Holmes, pe care nu-l mai văzuse de mai multe zile, căci furtunile ce se abătuseră asupra insulei ar fi făcut să pară neverosimil pretextul unei plimbări de agrement. Împreună cu el, îi plăcea să-şi amintească de tinereţea lor şi profita de asta ca să încerce să obţină maximum de informaţii despre faptele şi gesturile profesorului Mortimer. Dacă prin natura profesiei sale, doctorul Holmes nu se putea apropia de clădirea A şi nu avea cum să afle ceva în legătură cu tratamentul rezervat animalelor, Monique – spre deosebire de Miss Bridget – manifesta un viu interes faţă de reacţiile lui Sir

Richard în toate ramurile activităţii lui.

Se obişnuiseră să-şi dea întîlnire cam pe la jumătatea drumului dintre locuinţele lor, unde se deschidea o potecă ce urca spre faleze, sub unul din foarte puţinele lampadare care luminau şoseaua principală. Doctorul întîrzia, ceea ce nu-i stătea în obicei. Trebui să-l aştepte multă vreme şi tocmai se pregătea să plece, dezamăgită, cînd el sosi, în sfîrşit. A fost neplăcut surprinsă zărindu-l cum înaintează spre ea cu paşi nesiguri, ceea ce-i trezea amintiri neplăcute dintr-un trecut nu prea îndepărtat, atunci cînd el se hotărîse să renunţe la planurile lor de viitor din cauza exceselor la băutură.

Chiar dacă Christopher nu-i ascunsese că, din pricina acestui viciu căruia îi ceda din cînd în cînd, suferise numeroase decepţii în cariera lui, era convinsă că nu mai avusese nici o recădere de cînd venise la Institutul Mortimer.

Şi totuşi se clătina şi o salută bîlbîindu-se.

— Christopher, ai băut, îi reproşă pe un ton lipsit de indulgenţă.

El se agăţă de lampadar, ca să nu cadă, şi mărturisi:

— Am băut, draga mea, am băut, chiar sînt nevoit s-o recunosc, fiindcă se vede. Dar jur pe onoarea mea că nu sînt vinovat. M-am lăsat ispitit. Mi-a fost imposibil să refuz, ca să nu trec drept un bădăran.

— Mi-ai mărturisit că i-ai dat cuvîntul profesorului Mortimer că o să renunţi la obiceiurile astea. Oare nu te-a ales să-i fii colaborator numai cu condiţia asta?

— Colaborator, pe dracu, bîigui doctorul, cu un rînjet vulgar, profesorul Mortimer n-are ce face cu colaboratori împuţiţi ca mine.

Bineînţeles că nu aşa vorbea de obicei. Era complet ameţit. Îi repoşă furioasă:

— Te rog să-ţi vii în fire şi să vorbeşti cum se cuvine, cel puţin cu mine.

Făcu un efort şi încercă să se scuze.

— Iartă-mă, draga mea, îţi cer de mii de ori iertare, dar

profesorul însuşi m-a îndemnat să beau. Ce zici de asta? S-a terminat cu legămîntul meu, bineînţeles.

— Ce tot scorneşti acolo?

— Nu scornesc nimic. E adevărat. Aş fi rezistat, te asigur. Dar trebuie să-ţi explic. Tocmai mă pregăteam să ies din bungalow ca să iau aer, înainte de întîlnirea noastră, cînd l-am văzut apărînd pe el, dragul nostru profesor Mortimer, care tocmai venea să-i facă o vizită nevrednicului său colaborator.

— Eu l-am auzit cum îi spunea soţiei că se duce la laborator ca să termine o lucrare urgentă, făcu Monique, surprinsă.

— Pe naiba la laborator şi lucrare urgentă. Eminentul profesor Mortimer – Dumnezeu să-l binecuvînteze sau dracul să-l ia! – avea pur şi simplu poftă să chefuiască un pic cu secătura de doctor Holmes, care îi jurase abstinenţă totală. Iar dragul de profesor Mortimer nu venea cu mîinile goale, o, nu, cum aşa! Ştii ce-i aducea el discipolului său favorit? Două sticle de whisky, draga mea, şi nu orice fel de whisky, nu poşircă. Ci scotch din cel mai bun, vechi de optsprezece ani, marca preferată a incorigibilului beţivan de Holmes, de pe timpul cînd bea, cînd nu făcuse încă legămîntul ăsta idiot... „Christopher, mi-a zis el, bătîndu-mă prieteneşte pe umăr, Christopher, dragul meu Christopher...”

Fu nevoit să se întrerupă, ca să-şi înăbuşe un sughiţ. Uluită de asemenea dezvăluiri, Monique îl luă de braţ şi-l duse cu de-a sila pe poteca ce urca sus, pe faleze, sperînd ca aerul din larg să-l trezească.

— „... Christopher, mi-a zis, dragă prietene Christopher...”, reluă doctorul, ... niciodată nu l-am văzut aşa de amabil; sigur că nu se poartă aşa de obicei... „dragă prietene Christopher, m-am gîndit că trebuie să te simţi foarte singur în insula asta după plecarea bunilor dumitale prieteni, soţii Peek”.

— Plecarea soţilor Peek! îl întrerupse Monique, stupefiată. Îmi spui noutăţi în scara asta!

— Cum, nu ştiai? Soţii Peek au plecat chiar azi după-

amiază, draga mea. Concediaţi, evacuaţi, daţi afară ca nişte slugi ordinare, cu salariul plătit pe cîteva săptămîni înainte ori mai degrabă pe cîteva luni. Oh! Lui nu-i pasă cît cheltuie, trebuie s-o recunoaştem.

— Ştiam că pe doamna Peek o mutase din clădirea A, dar...

— Şi Susan Peek nu era mulţumită, te asigur. Are personalitatea ei, tanti Peek, dar o înţeleg. O femeie foarte competentă în profesia ei, care-şi făcea meseria cu multă conştiinciozitate. I-a făcut nişte scene teribile soţului. Cît despre John, e mai degrabă o fire timidă, dar pînă la urmă a cedat în faţa comediei jucată de nevastă-sa, un amestec de proteste şi de hohote de plîns, însoţite de ameninţări că îl va părăsi dacă nu face ceva să-i răzbune onoarea. Acum înţelegi. Iar toate astea l-au determinat să-şi ia inima în dinţi, şi s-a hotărît să se ducă să-i ceară explicaţii şefului. Rău a făcut. Profesorul era îngrozitor de prost dispus, aşa cum i se întîmplă adesea de cîtăva vreme încoace. Trebuie să fi observat lucrul ăsta, tu, bucătăreasa psiholoagă!

— Într-adevăr, am remarcat.

— Oh! Cînd a venit la mine astă-seară nu era deloc într-o astfel de stare. Dimpotrivă, era numai miere, tot numai zîmbet. Dacă l-ai fi auzit! Dragă Christopher în sus, bunul meu Christopher în jos... Extraordinar cît se poate schimba omul ăsta în cîteva ceasuri.

— Dar termină de povestit scena cu doctorul Peek, rosti Monique cu răceală.

— Nu mai e mare lucru de adăugat. „Dacă nu eşti mulţumit, a zis profesorul Mortimer, eu nu te reţin. Puteţi pleca amîndoi. De altfel, nu mai am nevoie de voi.” Ce părere ai despre purtarea lui, dragă Monique?

— Cred că nu l-aş fi crezut niciodată în stare de o asemenea grosolănie.

— Mie mi se întîmplă uneori să-l cred în stare de orice, şopti doctorul Holmes, căruia briza mării îi cam împrăştia aburii

beţiei. Deşi timid, John are şi el mîndria lui, nu-i aşa? Fireşte, nu putea să îndure o astfel de bruftuială, fără să protesteze. „Dacă aşa stau lucrurile, a replicat, nu ne mai rămîne decît să plecăm. Cu cît mai repede, cu atît mai bine, a continuat profesorul Mortimer. Treceţi pe la contabil. O să vă calculeze salariul care vi se cuvine. O să plecaţi mîine."

Asta a fost ieri. Cei doi de-abia au avut timp să-şi facă bagajele. S-au îmbarcat azi după-amiază. Am pierdut doi buni prieteni. Din fericire, mi-ai rămas tu.

— Nu se poate, strigă Monique. O asemenea lipsă de stăpînire de sine!

— Şi totuşi aşa s-a întîmplat. John mi-a povestit toată scena pe cînd îl însoţeam la debarcader. Tot mai era întors pe dos. Mi-a mărturisit că, la urma urmelor, nu-i părea rău că pleacă de aici, că se săturase să-şi petreacă timpul făcînd experienţe pe animale. Cît despre Susan, era nebună de furie. Prefer să nu repet adjectivele pe care le-a folosit vorbind despre profesor.

— O înţeleg. În locul ei, cred că aş fi găsit altele şi mai vulgare. O asemenea nepoliteţe din partea unui savant e de neconceput.

— Un foarte mare savant, draga mea, un artist, cum ţi-am mai spus-o. Nu are nevoie de ajutor. Intuiţia lui personală e singura care contează... Dar faţă de mine, faţă de mine, a fost plin de atenţie. Două sticle de scoth vechi şi bun, schotch-ul meu preferat!

— Şi tu ai băut, beţivan ce eşti, îi reproşa cu amărăciune Monique.

— Am băut, recunoscu trist doctorul. Dar dacă l-ai fi văzut, Monique, era imposibil să-i rezişti. Atît de prietenos, de amabil. Părea că se eliberase de grija ce-l chinuise în ultima vreme. Oh! era încă nervos, dar nu în acelaşi mod, dacă înţelegi ce vreau să spun. Ochii îi străluceau, ca luminaţi de o intensă satisfacţie. „Ştiu că mă apropii de izbîndă, mi-a declarat. E o certitudine pentru mine, astăzi. Un motiv în plus ca să ne dedăm unui mic dezmăţ, ca între doi vechi colegi."

— Asta înseamnă că e convins că a pus la punct faimosul tratament Mortimer, de care mi-ai vorbit?

— Nu sînt sigur de nimic. Imposibil să-i smulgi alte confidenţe pe tema asta. Oricum, un lucru e clar: e convins că se află pe calea cea bună. Pe urmă, am început să bem.

— Tu, binenţeles că ai băut. Dar şi el? întrebă Monique, care părea absorbită de o reflecţie profundă.

— Nu prea ştiu. Mai puţin ca mine, în orice caz. Sînt un mizerabil, Monique.

— Ai avut un acces de slăbiciune, asta-i tot. Şi poate că ai dreptul la cîteva circumstanţe atenuante. Promite-mi că n-o s-o iei iar de la capăt.

— Nu promit nimic. Acum ştiu că nu sînt în stare să-mi ţin cuvîntul cînd cineva mă înconjoară cu atîtea atenţii. Ştii ce mi-a mai spus la plecare, cînd terminam de golit sticla?

— Habar n-am, dar o să-mi povesteşti, totul mi se pare extrem de interesant, adăugă cu glas scăzut, fără s-o audă el.

— Mi-a spus: „Christopher, ştiu că conştiinţa dumitale profesională te împinge pînă într-acolo încît obişnuieşti să faci o ultimă vizită nocturnă pacienţilor...” E adevărat, draga mea, se întrerupse doctorul, pe un ton tînguitor. Atunci cînd sînt treaz, am o anume conştiinţă profesională şi nu am încredere deplină în infirmierele de gardă – nişte începătoare. Numai una era cît de cît capabilă şi cu experienţă. Şi ce crezi că a făcut? A dat-o şi pe ea afară.

— S-a descotorosit de ea la fel ca de soţii Peek!... Sînt sigură că eşti conştiincios cînd te afli într-o stare normală, Christopher. Dar acum nu te-ai trezit chiar de-a binelea. Nu aiura. Ce ţi-a zis exact?

— „În legătură cu această vizită tîrzie, te scutesc de ea. Astă-seară o s-o fac eu în locul dumitale şi te voi înlocui aproape mereu. O să-mi facă bine o ieşire noaptea şi, mai ales, îmi dau seama că mi-am neglijat prea tare bolnavii în ultima vreme. Dumneata ai observat, ba da, ba da, ştiu. Trebuie să-mi cer scuze. Am atîta de lucru în afara clinicii! Dar sînt cuprins de

remuşcări şi vreau să mă răscumpăr printr-o prezenţă mai asiduă. De altfel, ai destulă treabă în timpul zilei. Trebuie să te menajezi, dragul meu...” Cum să rezişti unei astfel de amabilităţi?

— Foarte ciudată amabilitate, murmură Monique, din ce în ce mai intrigată. Ce i-ai răspuns?

— Am protestat; destul de moale, recunosc. În fond, eram destul de mulţumit. În seara asta nu mă simţeam în stare să fac o vizită medicală.

— Aici nu pot să-ţi dau dreptate, zise Monique, severă. Ar fi bine să te duci cît mai repede la culcare. Dar sînt surprinsă. O ultimă întrebare: chiar ai atîta de lucru în timpul zilei? Mi-ai mărturisit că niciodată nu ai mai mult de două-trei bolnave în clinică, şi erai departe de a fi ocupat tot timpul.

— Vremurile s-au schimbat, draga mea. Avem şase paciente acum şi mai aşteptăm încă două sau trei, ceea ce va însemna aproape capacitatea maximă a micii noastre clinici. Toate sînt femei suferind de cancer la sîn, a căror stare necesită o spitalizare destul de lungă.

— Oare hazardul să fie cauza acestei afluenţe neobişnuite?

— Deloc, draga mea, ci chiar profesorul Mortimer în persoană. În urmă cu două săptămîni a lipsit timp de două zile şi ştii unde s-a dus?

— Am observat într-adevăr că lipseşte, dar nu ştiu unde a fost.

— Eu ştiu. S-a dus să facă o vizită la fostul lui spital din Londra. Acolo, mai multe paciente care nu au încredere decît în el l-au implorat – cel puţin aşa mi-a spus – să le transfere la Institut, despre care auziseră vorbindu-se. „Cum să rezist rugăminţilor lor, a adăugat. E o simplă chestiune de omenie.” Şi uite aşa s-a umplut clinica noastră.

— În concluzie, îl interesează din nou fiinţele omeneşti, după ce înainte le arăta o indiferenţă absolută?

— Îţi repet că e vorba de o schimbare totală, draga mea,

totală în relaţiile lui cu bolnavii, totală în ceea ce priveşte purtarea. Această făptură e supusă unor schimbări de dispoziţie ce frizează neverosimilul. Ţi-am zis că astă-seară părea că simte o nespusă uşurare. Ochii îi străluceau de o bucurie maliţioasă, ca şi cînd... ca şi cînd pe neaşteptate ar fi găsit o soluţie definitivă la problema ce-l chinuia. Mi se pare singura explicaţie valabilă.

Rămaseră tăcuţi spre sfîrşitul plimbării. Monique ţinu să-l însoţească pînă la bifurcaţia ce ducea la bungalow-ul lui. Doctorul Holmes era aproape treaz acum, însă epuizat. Se despărţiră, după ce-i promise că o să se culce fără să bea un strop de alcool, cel puţin în seara aceea.

Monique străbătu o distanţă bună ca să se întoarcă la vilă. Dar plimbarea aceea singuratică pe drumuri pustii i se păru un exerciţiu binefăcător. Îi îngădui să reia în minte, una după alta, toate destăinuirile prietenului ei, să le lege între ele, fără a reuşi să găsească o explicaţie cu adevărat satisfăcătoare comportamentului extravagant al profesorului Mortimer.

XI

„Dragă Miss Bridget.”

Fondatoarea şi preşedinta Societăţii pentru protecţia animalelor citea cu atenţie un nou raport al Monicăi, iar la anumite paragrafe lectura ei era însoţită de reproşuri arţăgoase şi uneori de mimică aprobatoare.

Prima parte era o expunere fidelă a informaţiilor furnizate de doctorul Holmes, în seara vizitei profesorului Mortimer: concedierea soţilor Peek, incitarea doctorului la băutură şi schimbarea surprinzătoare a atitudinii lui Sir Richard faţă de bolnavi.

„Toate aceste întîmplări, dragă Miss Bridget, mă umplu de cea mai mare nedumerire. Cum să explic...”

— Afurisita de Monique, Domnul s-o aibă în pază! bodogăni Miss Bridget; numai o psiholoagă poate fi atît de oarbă. Explicaţia e clară ca lumina zilei. A dat-o afară pe doamna Peek fiindcă exista oricînd riscul să observe că el tratează animalele într-un mod infam. Pe soţul ei l-a concediat pentru că ar fi putut constata acte de violenţă suspecte cînd profesorul practica experienţe pe aceste animale. Iar doctorul Holmes?

Se opri cu un aer plin de îndoială, enervată că nu ghiceşte nici un motiv plauzibil în atitudinea profesorului faţă de doctor.

— De ce să-l îndemne la băutură pe beţivanul ăsta care, fără doar şi poate, atîta aştepta? Nu înţeleg deloc. Fără îndoială pentru că, fiind prieten foarte apropiat cu soţii Peek, îi făcuseră, probabil, anumite confidenţe. Esenţialul este că profesorul nu vrea să aibă nici un martor în jurul lui.

În realitate, Monique nu era nici pe departe aşa de oarbă pe cît bănuia Miss Bridget. Nu-i trebuise mult timp pînă să ajungă la aceeaşi concluzie ca ea, dar avea tactul să-i lase şefei plăcerea oarecum de a deduce lucruri aproape vizibile plecînd de la fapte concrete.

„Un alt aspect mi se pare destul de suspect şi de natură să vă confirme bănuielile. De curînd, Sir Richard a cerut unei antreprize să execute o serie de lucrări în clădirea A, iar angajaţii respectivi juraseră probabil să păstreze secretul, căci au refuzat să sufle cuiva vreo vorbă în legătură cu felul amenajărilor. Unul din piloţii noştri, cel care ne este devotat, a transportat de mai multe ori un material împachetat cu grijă. A încercat să-l tragă de limbă pe un şef de echipă.

— Am aflat asta, comentă Miss Bridget. Mi-a trimis el un raport.

„...Acesta i-a răspuns rîzînd că era plătit prea bine ca să ştie să-şi ţină gura, dar că profesorul avea idei foarte ciudate. Tot ce-a lăsat să-i scape a fost că acolo se află o echipă de tîmplari, o alta de montori-ajustori şi că el însuşi e şeful electricienilor. De altfel, am putut observa că s-au efectuat noi conectări la reţeaua care alimentează clădirea animalelor. Cu siguranţă, toate astea

nu sînt deloc clare.”

— Dragă Monique, nu sînt deloc clare! Doar e vorba de electricitate! comentă indignată fata bătrînă.

„Alt detaliu pe care l-am putut constata cu ochii mei, stînd ascunsă undeva, la distanţă: toate ferestrele acestei clădiri au fost astupate, ca şi cum...”

— Ca pentru a împiedica curioşii să arunce vreo privire indiscretă şi să vadă ce se petrece înăuntru, la naiba!

„De la începerea lucrărilor, misterul ce înconjoară clădirea A s-a adîncit şi mai mult. Profesorul Mortimer nu numai că nu tolerează prezenţa nimănui pe domeniul său rezervat – în afară de cei doi servitori străini, inculţi şi debil mintali după cît se pare – dar interzice oricui să se afle în preajmă. M-a zărit odată pe cînd mă apropiam sub pretext că mă plimb, ciulind urechile ca să încerc să desluşesc vreun zgomot. S-a înfuriat şi mi-a interzis să mai hoinăresc prin zona aceea a insulei, ameninţîndu-mă că o să mă concedieze pe loc.

El îşi petrece mai multe ore pe zi în clădirea A. Cînd iese, încuie uşa cu grijă, lăsîndu-i pe cei doi slujitori înăuntru, ca pe nişte ostateci. Nu-i eliberează decît seara şi, după o ultimă inspecţie care unori se prelungeşte, nu pleacă niciodată fără să fi făcut un tur peste tot. Cu siguranţă, un astfel de comportament nu e al unui om cu conştiinţa liniştită şi încerc în zadar să-mi închipui ce se poate petrece în interior. N-am îndrăznit să mă apropii de clădire decît noaptea, ascunzîndu-mă cît mai bine, fiindcă vine cîteodată chiar şi la ore tîrzii. Tot ce pot afirma este că dinăuntru nu răzbate nici un vaiet, nici un geamăt. Dar lucrul nu are cum să ne liniştească, în nici un caz, pe noi care ştim că oamenii de ştiinţă cunosc mii de procedee pentru a împiedica manifestările zgomotoase ale durerii.”

— Bineînţeles, încuviinţă Miss Bridget, dînd din umeri, e clar că mizerabilul nu poate îngădui să se audă gemete din camerele acelea de tortură.

„Dacă pînă azi n-am reuşit să dezleg misterul ce înconjoară clădirea A – şi credeţi-mă că regret, dragă Miss

Bridget – sînt totuşi în măsură să vă confirm un punct pe care vi l-am mai semnalat, în legătură cu noua purtare a profesorului Mortimer, în general. Este la fel de agitat, însă nervozitatea lui se manifestă printr-o energie febrilă ce contrastează în mod ciudat cu apatia şi descurajarea care parcă îl paralizează. Doctorul Holmes a remarcat acelaşi lucru. Insist şi eu, şi-mi cer scuze, asupra atitudinii lui plină de solicitudine faţă de bolnavii din clinică, complet diferită de indiferenţa ce le-o arăta altădată. Ştiu că această atitudine nu face parte din preocupările dumneavoastră majore, dar poate fi utilă, lămurind psihologia personajului.

Prin urmare, vizitează pacienţii de mai multe ori pe zi şi deseori chiar noaptea. După cum ştiţi, am aflat toate astea din destăinuirile doctorului Holmes, atunci cînd nu se găseşte sub influenţa alcoolului, ceea ce încă i se mai întîmplă, din păcate, în ciuda mustrărilor mele severe. Dar face totuşi eforturi serioase să se îndrepte. În legătură cu asta...”

— Beţivanul ăsta nu mă interesează deloc, bodogăni Miss Bridget şi citi repede continuarea raportului.

„... În legătură cu asta, doctorul mi-a povestit o scenă destul de neobişnuită şi foarte penibilă pentru el, care demonstrează instabilitatea emoţională a profesorului, asupra căreia nu mai am nici un dubiu, instabilitatea ce se manifestă uneori prin schimbări bruşte de dispoziţie, inexplicabile. S-a întîmplat săptămîna trecută, într-o seară, cînd doctorul, după ce mai multe zile neglijase să facă o vizită de noapte la clinică – cu acordul şefului sau mai degrabă la recomandarea expresă a acestuia – s-a hotărît să treacă pe acolo.”

XII

Incidentul avusese loc în urmă cu cîteva zile. Umilit, uneori

aproape disperat din pricina reproşurilor Monicăi, dar mai ales din cauza răcelii pe care i-o arăta ea cînd îşi dădea seama că băuse; chinuit de asemenea de remuşcări, fiindcă îşi neglijase bolnavii, doctorul Holmes luase în seara aceea hotărîre eroică să rămînă treaz şi să se ducă să facă o vizită tîrzie la clinică, aşa cum obişnuia înainte, deşi profesorul Mortimer insistase ca să renunţe la acest obicei.

Fără să fi băut, se dusese deci acolo şi-l găsise pe Sir Richard, care efectua el însuşi un rond de noapte.

Era destul de tîrziu. Apropiindu-se de clădire, Holmes fusese surprins să zărească lumină răzbătînd prin jaluzelele de la camerele bolnavilor. Infirmiera de gardă se afla în încăperea ei. Părea supărată şi-i spuse că profesorul venise în inspecţie, după cum obişnuia de cîtăva vreme, aproape în fiecare seară.

— Vrea să facă turul singur şi nu doreşte să-l însoţesc. Nici nu m-a ascultat cînd l-am informat că pacienta din camera 1 s-a simţit rău toată ziua, iar pe urmă a fost neobişnuit de agitată.

— Ştiu foarte bine, răspunse doctorul. Chiar m-a îngrijorat starea ei cînd am văzut-o azi după-amiază. Într-un fel, mai mult din pricina ei am venit acum. Unde e profesorul în clipa de faţă?

— Chiar în camera 1, şi stă cam de mult acolo. Vă repet, doctore, n-a vrut să mă asculte.

— Pe mine va trebui să mă asculte, zise iritat doctorul Holmes. Trebuie să ne consultăm în privinţa stării acestei femei.

Se îndreptase deci către camera 1 şi-l surprinsese pe profesor aşezat la căpătîiul bolnavei, luînd notiţe cu un scris rapid, întrerupîndu-se uneori ca s-o examineze cu atenţie şi să-i pună cîte o întrebare scurtă.

„Surprins – ăsta este cuvîntul potrivit, draga mea, insistă el cînd îi povestea lui Monique scena. A fost surprins şi foarte supărat, chiar furios, mi-am dat imediat seama după felul cum m-a repezit."

Întîi de toate, profesorul Mortimer era atît de absorbit de examinare, încît nu-l auzise pe doctor intrînd. Uşa camerei era întredeschisă, iar el rămăsese tăcut o clipă, ca să nu-l tulbure.

De-abia cînd tuşi încetişor pentru a-şi face simţită prezenţa, celălalt tresări, se întoarse şi-i aruncă o privire furioasă.

Holmes, atent la cel mai mic detaliu, atunci cînd nu era beat, observă că primul reflex al lui Sir Richard, zărindu-l, fusese să închidă cu violenţă caietul în care scria.

„Un caiet destul de gros, cu o copertă roşie, îi raportase el lui Monique. Aş fi jurat că-i era teamă să nu citesc ce scrisese acolo.”

— Ce dracu' cauţi aici? îi strigă Sir Richard pe un ton arogant.

— Îmi fac datoria, replică energic doctorul, şocat de o asemenea primire. Starea bolnavei m-a îngrijorat azi după-amiază. E o întîmplare fericită să te găsesc la căpătîiul ei, Richard. Aş dori mult să ştiu care este părerea dumitale.

„O asemenea grosolănie, un asemenea acces de furie, mai ales în faţa unei paciente, cînd doar cu cîteva zile în urmă eram dragul lui Christopher! adăugă doctorul, povestindu-i prietenei sale. Eram atît de uluit încît n-am fost în stare să ripostez cu indignare, aşa cum ar fi trebuit s-o fac. De altfel nici nu mi-a dat răgaz. Probabil că regreta izbucnirea lui bruscă, fiindcă a continuat pe un ton doctoral:

„De fapt, nu avem de ce să ne îngrijorăm din pricina stării bolnavei. A avut o indispoziţie trecătoare. Mîine o să fie din nou bine”.

În prezenţa femeii, care asculta această conversaţie, doctorul nu-l putea să-l contrazică.

— Sînt fericit că asta e părerea dumneavoastră... Sir, bîigui el, şi gîndesc şi eu la fel. Totuşi, temperatura...

— ... e în curs de scădere şi o să revină la normal, afirmă profesorul pe un ton ce nu admitea replică. Acum îţi cer să mă laşi să termin examinarea şi să te duci înapoi la culcare. Parcă-mi amintesc că ţi-am recomandat să nu te surmenezi. Sănătatea dumitale e preţioasă pentru mine, dragul meu Christopher.

„Iarăşi o schimbare totală de comportament, la un interval de cîteva secunde, îi zise Holmes lui Monique, terminînd de

povestit scena care-i lăsase o amintire neplăcută. Am început într-adevăr să mă tem în legătură cu echilibrul lui mental, iar bănuielile mele încă nu s-au risipit. Ce părere are psiholoaga noastră?

— Aproape aceeaşi ca şi tine, făcu Monique, dînd din cap. Ce-ai făcut pe urmă?

— L-am ascultat, împotriva voinţei mele, crede-mă, dar ce altceva puteam face? Orice-ar fi, el e şeful. Am plecat de acolo jignit, tulburat şi l-am lăsat să-şi continue singur vizita.

— Şi, ca să te remontezi, presupun că te-ai dus acasă şi te-ai apucat de băut?

Doctorul Holmes făcu un gest plictisit, care exprima confuzia, şi nu răspunse.

— Şi bolnava din camera 1?

— Am văzut-o a doua zi. Starea ei e neschimbată; nu s-a înrăutăţit, dar nici nu mi se pare că e bine. La urma urmei, profesorul Mortimer e mai calificat decît mine. Sper că nu e vorba decît de o indispoziţie trecătoare."

— Toate astea nu-s deloc pasionante, murmură Miss Bridget, împăturind nerăbdătoare raportul lui Monique, ce se încheia cu descrierea acestui incindent, presărată cu numeroase comentarii. Acordă o importanţă exagerată scenei cu pricina. Asta nu ne priveşte. Totuşi, are dreptate în legătură cu un lucru: reprezintă o dovadă în plus că profesorul e o fiinţă anormală şi te poţi aştepta la orice cînd ai de-a face cu un ţicnit. Pe noi ne interesează în primul rînd ce se pune la cale în clădirea A. Monique mărturiseşte că are prea puţine şanse să reuşească să afle. Dacă aşa stau lucrurile, a venit momentul să recurgem la mijloace de forţă.

XIII

Sosirea nepoftită pe insulă a lui Mrs. Templar contribui la întreţinerea atmosferei tulburi de mister care începea să învăluie Institutul Mortimer.

Suferindă, Lady Evelyn nu se sculase încă, iar în dimineaţa aceea profesorul îşi termina de unul singur *breakfast*-ul, înainte de a face plimbarea obişnuită împreună cu Rosetta, cînd primi un telefon ce păru că-i pricinuieşte mai întîi neplăcere şi nerăbdare, dar care, pe măsură ce discuţia se prelungea, îi capta parcă atenţia şi-l cufunda în gînduri.

Ocupată să strîngă masa, Monique Sorel, care nu lăsa să-i scape nici o ocazie de a observa reacţiile stăpînului ei, remarcă schimbarea aceasta de atitudine şi se strădui să-şi facă de lucru mai mult decît era nevoie.

— Dar, dragă Mrs. Templar, răspunse în cele din urmă profesorul, după ce ascultase în tăcere un monolog destul de lung al interlocutoarei sale, v-am mai examinat de mai multe ori şi rezultatul n-a dezvăluit nimic anormal. De fapt, diagnosticul meu a fost întotdeauna absolut negativ.

Această afirmaţie declanşa alt discurs interminabil al numitei Mrs. Templar. Monique, care curăţa firimiturile de pe masă cu o încetineală studiată, observă atunci cum atitudinea lui Sir Richard suferă o modificare, de parcă s-ar fi lăsat influenţat de argumentele doamnei, uitîndu-se deosebit de insistent la căţeluşa Rosetta, care aştepta în cameră clipa cînd avea să zburde pe-afară. Aerul lui plictisit de la început dispăruse, făcînd loc unei expresii pline de interes, aducînd uneori chiar cu una de plăcută surpriză. La rîndul ei, aceasta dispăru pentru a fi înlocuită timp de o clipă cu strălucirea aceea ciudată a pupilei remarcată de mai multe ori de Monique şi de doctorul Holmes, strălucire căreia doctorul nu se putea stăpîni să nu-i atribuie o nuanţă neliniştitoare şi pe care psiholoaga înclină s-o ia drept un indiciu de instabilitate mentală.

Sir Richard asculta acum răbdător. O singură dată îşi întrerupse interlocutoarea:

— Într-adevăr, într-adevăr, zise el, ca pentru a o îndemna

să continue.

Apoi după ce tăcuse îndelung, ascultînd:

— Simptomele acestea noi pe care mi le semnalaţi sînt extrem de interesante, rosti el, în sfîrşit, cînd cea cu care vorbea îi lăsă răgazul să răspundă... Interesante, adică scuzaţi-mă, vreau să zic serioase, dragă Mrs. Templar. Bineînţeles, nu trebuie să vă alarmaţi, dar aţi făcut foarte bine că v-aţi adresat mie. Sînt cu totul la dispoziţia dumneavoastră ca să vă examinez din nou, dacă doriţi. La urma urmei, în domeniul acesta, niciodată nu strică să fii foarte precaut.

Monique ar fi putut să jure că, pronunţînd aceste cuvinte, buzele profesorului schiţaseră acum un zîmbet plin de maliţiozitate.

— Iată, Mrs. Templar, reluă el, ce anume vă propun: pentru moment nu pot să plec de la Centru, dar sînt oricînd gata să vă primesc aici. O să vă examinez încă o dată în amănunţime şi, dacă simptomele pe care mi le descrieţi sînt semnificative, veţi rămîne aici cîteva zile, poate cîteva săptămîni... În sfîrşit, atît cît trebuie ca să fiţi îngrijită şi vindecată. Luaţi cu dumneavoastră bagaj pentru ceva mai multă vreme. Veţi fi primită la Institutul Mortimer cu toată prietenia ce v-o port, şi veţi avea aici parte de cele mai bune îngrijiri, cînd va fi cazul.

O nouă pauză, timp în care ascultă în tăcere, pe urmă reluă:

— Cu cît mai degrabă cu atît mai bine. Vă aştept mîine dimineaţă dacă doriţi.

Altă pauză, pe cînd bucătăreasa mătura cu conştiinciozitate pe sub masă.

— Nu aveţi de ce să-mi mulţumiţi, dragă Mrs. Templar. Vă spun, cazul dumneavoastră mă interesează din punct de vedere profesional. Fiţi sigură că mă voi ocupa personal de dumneavoastră şi vă veţi face bine foarte repede.

Aceeaşi expresie maliţioasă, în care Monique distingea o nuanţă aproape triumfătoare, lumină chipul lui Sir Richard. Ea ghici că Mrs. Templar se pierdea în mulţumiri. Profesorul îi

explică cu o precizie minuţioasă cum să ajungă la cheiul de îmbarcare, îi promise că va fi aşteptată acolo şi că nu trebuia să-şi facă griji în legătură cu nimic, ci doar să urmeze fidel indicaţiile lui.

După ce închise telefonul, rămase mult timp visător.

Apoi o chemă pe Rosetta şi o mîngîie cu o aprindere neobişnuită, privind-o în ochi. Îi vorbi încet cîteva clipe şi ieşi cu ea, răspunzînd prin gesturi vesele la zburdălniciile căţeluşei.

Întîmplarea în sine părea destul de banală, dar Monique se întoarce la bucătărie foarte intrigată de reacţiile succesive ale profesorului Mortimer.

— Mrs. Templar! strigă doctorul Holmes, surprins. Templar, ai spus?

În seara aceea doctorul nu băuse mai mult decît trebuie. Monique se dusese să-l vadă la bungalow-ul lui, aşa cum făcea adesea de la o vreme încoace, ca să-l împiedice să mai bea – şi-l luase la plimbarea lor obişnuită.

— Templar o cheamă. Sînt sigură. L-am auzit repetînd numele de mai multe ori. O cunoşti?

Holmes izbucni într-un hohot de rîs atît de puternic, încît cîteva păsări de noapte îşi luară zborul deasupra falezei.

— Dacă o cunosc! Draga mea Monique, sînt sigur că toţi medicii mai mult sau mai puţin specializaţi în cancerologie au avut de-a face cu ea. Fără să mai punem la socoteală destui şarlatani. E o nebună bătrînă, asta e. Nebună de legat, nu exagerez. E convinsă că suferă de cancer la sîn şi, în ciuda diagnosticului celor mai înalte somităţi, inclusiv al profesorului Mortimer, somităţi care au ajuns la concluzia că e tot atît de sănătoasă pe cînd sîntem noi doi, ea perseverează în nebunia ei şi se roagă în genunchi să fie internată în spital şi tratată. E sperietoarea tuturor specialiştilor. Aproape că-ţi vine să crezi că simte plăcere cînd cei mai iluştri medici îi pipăie sînii. Moliere al vostru a înfăţişat un astfel de caz patologic. Ea e prototipul bolnavului închipuit. Nu-i o excepţie, dar rar întîlneşti pe cineva chiar în halul ăsta. Sper că profesorul a trimis-o la plimbare şi a

sfătuit-o să consulte un psihiatru. În locul lui aşa aş fi procedat.

— Nu ştii absolut nimic, făcu Monique gravă.

— Cum?

Şi atunci îi explică cum se răzgîndise Sir Richard – care la începutul discuţiei părea să fi fost în dispoziţia sufletească sugerată de Holmes, apoi cum începuse s-o ia într-adevăr în serios, pentru ca la sfîrşit s-o cheme a doua zi de dimineaţă, cu scopul de a o supune unor examinări minuţioase şi de a o ţine sub observaţie în clinica lui.

— Aici, pe insulă, mîine dimineaţă?

— Asta e ce-am auzit.

— E nebun, la fel de nebun ca ea, strigă doctorul Holmes. Şi s-a ferit să-mi vorbească despre asta. Eu nu i-aş fi ascuns ceea ce gîndeam. Chiar că pune capac la toate excentricităţile lui. Noi aici tratăm bolnavi adevăraţi şi n-avem ce face cu o maniacă perfect sănătoasă din punct de vedere fizic, dacă nu psihic.

— Poate că tot crezîndu-se bolnavă s-a îmbolnăvit de-adevăratelea, sugeră Monique cu îngăduinţă. Am auzit că se mai întîmplă uneori. Fără îndoială, ascultînd-o cum îşi descrie noile simptome, el şi-a schimbat părerea.

Doctorul dădu din umeri şi nu mai vorbi despre întîmplarea aceasta pînă cînd îşi terminară plimbarea, însă, luîndu-şi rămas bun, îi mărturisi cu amărăciune că – dacă lucrurile aveau să continue tot aşa – lui nu-i mai rămînea decît să plece de la Institutul Mortimer şi să-şi găsească o slujbă în altă parte.

Mrs. Templar debarcă în ziua următoare la ora fixată, aducînd cu ea mai multe valize voluminoase, dovadă limpede că n-avea de gînd să plece de-acolo prea curînd. Profesorul Mortimer o primi mai întîi în biroul său, iar Monique putu s-o zărească pentru o clipă, pe cînd intra în vilă. Fu de ajuns să-i observe privirea ceţoasă, lipsită de orice expresie, ca să se convingă pe deplin că doctorul Holmes avea dreptate şi că era vorba despre o nebună. Sir Richard începu prin a-i face un prim control, după care îşi luă un aer serios şi-i declară:

— Aţi făcut foarte bine că aţi venit la mine, Mrs. Templar. Deocamdată nu pot să mă pronunţ în mod categoric, însă există anumite simptome, desigur nu lipsite de gravitate, dar care necesită o perioadă de observaţie. Boala, dacă există într-adevăr, a fost oricum semnalată la timp, iar eu pot să vă garantez o vindecare completă într-un interval mai lung sau mai scurt. O să vă internez.

Bătrîna maniacă, încîntată că e luată în serios de către o celebritate precum profesorul Mortimer, nici nu-şi dorea altceva. Se pierdu în mulţumiri, numindu-l salvatorul ei.

De-abia atunci profesorul îl chemă pe doctorul Holmes şi-i făcu cunoscută hotărîrea sa, nu fără oarecare jenă la început. Doctorul nu se putu abţine să nu-şi manifeste uimirea, ba chiar cu destulă însufleţire. Dar Sir Richard îşi regăsi tonul autoritar şi-l întrerupse, retezîndu-i orice obiecţie, declarîndu-i sec că la o primă examinare se încredinţase că boala de care Mrs. Templar credea că suferă nu era deloc ceva imaginar, aşa cum crezuseră pînă atunci medicii.

— N-ar fi prima dată cînd se comite o greşeală la punerea diagnosticului. Iar în acest domeniu consecinţele pot fi fatale. Noi, doctorii, trebuie să dăm dovadă de modestie şi să ştim să ne recunoaştem greşelile. Dumneata, Christopher, ştii la fel de bine ca şi mine că medicina nu e o ştiinţă exactă.

Şi adăugă, înlăturînd printr-un gest orice posibilitate de a fi criticat:

— Dă-i cea mai bună cameră din clinică.

— Cea mai bună e camera nr.l, protestă doctorul. Doar ştiţi, Sir, cea care e ocupată în momentul de faţă de către o bolnavă care mă îngrijorează. Clinica e plină. Nu avem disponibilă decît o încăpere mică ce serveşte acum drept magazie, şi e lipsită de confort.

— Pune să se scoată lucrurile din ea, să fie curăţată şi amenajată cît mai bine în dimineaţa asta şi mută-ţi pacienta acolo, dragul meu. Dă-i lui Mrs. Templar camera 1, insist neapărat. Mă voi ocupa personal de ea, fiindcă am remuşcări că

n-am făcut-o mai devreme. E un caz cu totul excepţional, care merită cea mai mare atenţie.

Toate astea îl aduseră în culmea disperării pe doctorul Holmes, în a cărui conştiinţă se dădu o luptă îndelungată şi chinuitoare, înainte de a se resemna să execute ordinele şefului, împotriva propriei sale voinţe. Dar în zilele următoare, cînd profesorul îşi trimise pacienta privilegiată să-şi facă o mamografie la centrul de radiologie, doctorul avu o izbucnire de furie şi, aproape plîngînd de ciudă, se duse iar să-şi descarce sufletul la prietena lui, Monique.

— O mamografie, efectuată de tehnicianul care îl asista pe doctorul Peek! gemu el. John era singurul calificat pentru a face un examen atît de delicat. Celălalt nu e decît un simplu mecanic care se pricepe doar să regleze aparatele. Rezultatul n-o să însemne nimic. Iar Sir Richard o ştie la fel de bine ca mine, ba chiar mai bine; de ce se pretează oare la comedia asta? Nu ştiu ce se întîmplă, draga mea. După părerea mea, aici nu e vorba doar de instabilitate mentală, aşa cum te-ai exprimat tu. Acum sînt aproape sigur că profesorul Richard Mortimer e pe cale să-nnebuncască.

Monique încercă să-l calmeze, dar şi ea era de aceeaşi părere.

— Nici eu nu sînt departe de-a crede asta, zise. Şi, ca să-ţi spun drept, Christopher, lucrul mă sperie.

PARTEA A TREIA

I

Miss Bridget pusese la cale planul la care visa de multă vreme, pentru a pune capăt practicilor scandaloase ce aveau loc – după cum bănuia ea – în interiorul clădirii A din Institutul Mortimer. I-l dezvălui lui Monique Sorel, pe care o chemase ca să

stabilească împreună detaliile de execuţie. Era un plan îndrăzneţ, în perfectă concordanţă cu energia nestăvilită a bătrînei domnişoare.

Consta în trimiterea pe timpul nopţii a unui comando alcătuit din cîţiva bărbaţi curajoşi, care aveau să pătrundă pe furiş în clădire şi să constate astfel starea animalelor folosite drept cobai. Dacă starea aceasta va fi îngrijorătoare, dacă animelele vor purta urme ale unor practici interzise prin lege – lucru de care, Miss Bridget era singură – atunci aceşti oameni de acţiune nu vor ezita să ia cu ei unele din nefericitele victime, măcar dintre cele mai afectate. Ele aveau să fie transportate pe coastă, apoi duse în centre speciale unde urmau să fie îngrijite. Un veterinar calificat avea să constate tratamentele brutale, iar Societatea să-i intenteze proces profesorului Mortimer, susţinînd cu dovezi nebunia acestuia.

— Dar, Miss Bridget, rosti Monique după ce ascultase expunerea programului, nu vă e teamă că profesorul o să riposteze şi o să ne dea la rîndul lui în judecată, iar noi vom risca să fim condamnaţi pentru furt prin efracţie?

— Nu numai că nu mă tem, dar asta şi doresc! Crezi oare, draga mea, că n-am luat în consideraţie şi această posibilitate?

Perspectiva de a fi condamnată n-o tulbura cîtuşi de puţin pe belicoasa preşedintă a Societăţii pentru protecţia animalelor. Dimpotrivă; fondurile acestei organizaţii ce sporeau în fiecare zi graţie contribuţiilor benevole şi a numeroaselor donaţii lăsate prin testament – erau destul de substanţiale ca să suporte o amendă substanţială. Pe de altă parte, publicitatea stîrnită de proces ar fi crescut prestigiul societăţii şi ar fi descurajat alţi eventuali torţionari să se dedea unor astfel de practici oribile. Miss Bridget se gîndea fără teamă, ba chiar cu oarecare satisfacţie, la posibilitatea de a fi ea însăşi condamnată la închisoare din motivul de a fi organizat o asemenea expediţie.

Nu era prima dată cînd se lansa într-o iniţiativă de acest gen, şi întotdeauna ieşise învingătoare. Un grup de maimuţe (macac) maltratate îngrozitor, fuseseră „răpite”, dacă se poate

spune aşa, din ordinul ei, iar oamenii din comando nu fuseseră hărţuiţi de lege, fie din pricină că precauţiunile luate pentru a le păstra anonimatul fuseseră eficace, fie, mai degrabă, din cauză că poliţia nu-şi dăduse prea mult osteneala să-i demaşte şi să pornească pe firul acestei operaţiuni îndrăzneţe, de reuşita căreia se bucura cea mai mare parte a populaţiei din Regat. Pe de altă parte, membrii Societăţii nu erau toţi nişte mistice Brigittine cu suflet delicat, iar Preşedinta lor ştia că poate să se bizuie pe un anumit număr de adepţi, destul de hotărîţi ca s-o ducă la bun sfîrşit.

— Ne mai trebuie cîtva timp să facem pregătirile, îi zise ea credincioasei Monique. E o afacere de mare anvergură.

Monique căpătase două zile libere sub pretextul că se ducea să-şi viziteze o rudă bolnavă.

— Să adunăm oamenii – asta o să fie uşor, dar trebuie să avem în vedere şi mijloacele de transport; nu numai pentru cuştile cu şoareci, cu şobolani, dar şi pentru animale mai mari, precum maimuţe, lupoaice... de fapt cîte lupoaice se află acolo?

— După calculele mele, trebuie să fi rămas cinci, răspunse Monique. Au fost aduse şase. Una din ele a murit, iar profesorul a cerut să fie incinerată.

— Avem nevoie deci de o ambarcaţiune destul de mare. O să găsesc eu. Am început demersurile necesare. O să fixez data operaţiei la timpul potrivit. Nu vei avea altă grijă decît să ghidezi comando-ul spre clădirea A. Rolul dumitale va fi să-i pui profesorului Mortimer în băutură acest narcotic, ca să nu-i vină cheful să facă vreo inspecţie de noapte, cum mi-ai spus că i se întîmplă cîteodată. Pentru o bucătăreasă, draga mea, asta e o floare la ureche.

— Un narcotic, dragă Miss Bridget! protestă moale Monique.

— Inofensiv. L-a preparat un savant specialist. Doar n-o să faci nazuri cînd e vorba să provoci două ceasuri de somn adînc unei creaturi care se poartă ca un călău... Dă-i şi nevestei lui puţin.

— Lady Evelyn obişnuieşte să ia în fiecare seară un somnifer puternic, datorită căruia doarme buştean pînă dimineaţa.

— Totuşi, pune-i şi un pic din asta, rosti categoric Miss Bridget, pe tonul hotărît al unui căpitan care dă ordine trupei înainte de atac şi care nu admite nici o obiecţie. E mai sigur aşa. Şi altceva: mi-ai adus ce ţi-am cerut?

Ceea ce-i ceruse agentului ei era în primul rînd amprenta cheii de la broasca clădirii A. Oricum, prefera să nu intre prin efracţie, dacă era posibil.

— Iată amprentele, zise Monique, punînd pe masă un pacheţel. Am luat mai multe, pentru mai multă siguranţă.

— Nu ţi-a fost greu să faci rost de ele?

Monique îi mărturisi cu modestie că o ajutase norocul, într-o dimineaţă, ieşind la plimbare cu căţeluşa, Sir Richard îşi uitase, ca niciodată, trusa de chei în birou. Ea reuşise să pună mîna pe ele înainte de întoarcerea lui. De altfel, începeau să-i placă stratagemele astea, demne de un agent secret.

— Iar acum un narcotic! şopti ea amuzată. Dragă Miss Bridget, ce-o să-mi mai cereţi data viitoare?

— Planul locurilor.

— Iată-l. Am reuşit chiar să fac şi cîteva fotografii, sub pretext că vreau să păstrez o amintire de pe insulă. După cum v-am arătat, nici nu trebuie să ne treacă prin minte să acostăm la debarcader, în faţa coastei. Păcat, fiindcă marea e mai calmă în locul ăsta. Dar pilotul unuia din vaporaşele noastre doarme acolo, într-un soi de cabană construită pentru el din porunca lui Sir Richard. Are dispoziţie să nu lase la ţărm nici o ambarcaţiune. Şi, din nefericire, nu e vorba de pilotul care e în slujba noastră.

— Să nu-ţi pară rău , draga mea. Oricum, n-aş fi vrut să-l amestec în această operaţiune secretă. Orice contact între serviciul de informaţii şi cel de acţiune trebuie evitat. E un principiu de apărare pe care tatăl meu mi-l repeta adesea şi pe care l-am respectat întotdeauna. În general, am fost mulţumită că am procedat aşa.

Tatăl lui Miss Bridget ocupase un post destul de important în serviciile secrete în timpul războiului. Copilă fiind, ea îl asculta încîntată cum îşi povesteşte isprăvile. Amintirile acelea se întipăriseră în minte şi le pusese în practică după ce fondase Societatea, ca să pună la punct organizarea ei.

— Înspre largul mării, urmă Monique, la poalele falezelor, am observat un golfuleţ mic, unde o barcă poate acosta fără prea mare greutate. Nu e prea departe de clădirea A. Evident, va fi o escaladare destul de grea.

— Oamenii pe care-i am în vedere nu se tem să se caţăre, chiar dacă e periculos, o întrerupse Miss Bridget.

— Şi afară de asta în golfuleţ marea e cam agitată. Depinde de cum bate vîntul.

— O să mă informez la centrul de meteorologie şi am să pun nişte specialişti discreţi să studieze partea respectivă a insulei.

Îmbătată de perspectiva acestei aventuri romaneşti, greutăţile materiale ce se iveau nu făceau decît să i-o arate şi mai seducătoare. Se gîndea la toate detaliile, de parcă ar fi fost vorba de o debarcare de trupe pe un teritoriu ocupat de duşman.

— E bine, conchise ea, după ce cercetase îndelung schiţele şi fotografiile. Ai lucrat bine, draga mea, şi o să reuşim să-i venim de hac diavolului ăstuia. Inutil să-ţi mai spun că împreună cu mine va veni un veterinar dintre cei mai pricepuţi.

— Cu *dumneavoastră*, Miss Bridget? întrebă Monique zăpăcită. Vreţi să spuneţi că...

— Că voi fi şi eu acolo, bineînţeles, făcu bătrîna domnişoară strîngînd energic pumnii. Crezi că mi-e frică să mă caţăr atunci cînd e vorba să punem capăt faptelor unui dement? Cum poţi să-ţi închipui, draga mea, un căpitan care se eschivează şi rămîne în urmă în clipa atacului? Voi fi acolo, desigur, gata să-mi asum responsabilitatea oricărei operaţiuni şi să-i acopăr pe oamenii din comando în caz că lucrurile n-ar merge bine. Sper ca prezenţa mea să te liniştească, la fel ca şi pe micul veterinar, pe care-l bănui că nu e prea curajos. De fapt,

între noi fie vorba, e un fricos clasa întîi. Tot timpul protestează şi cere garanţii. Dar nu te teme, datorită mie, micuţul veterinar o să se poarte cum se cuvine. Am eu grijă de asta.

— Nu mă îndoiesc, dragă Miss Bridget, răspunse Monique zîmbind.

La întorcerea pe insulă, Monique se duse chiar în aceeaşi seară să-l vadă pe doctorul Holmes. Se simţea oarecum vinovată în caz că ar fi continuat să-i ascundă adevăratul motiv al prezenţei ei pe insulă şi aventura în care se angajase, mai ales cu întorsătura ce-o luau lucrurile sub comanda dinamicei Miss Bridget. Era hotărîtă să-i mărturisească totul. La urma urmei, se gîndea ea, nu e o crimă. Pun pariu că o să se mulţumească să rîdă şi să facă haz pe socoteala mea.

Dar vestea pe care i-o împărtăşi doctorul o făcu să uite de plănuita destăinuire.

Holmes o conduse în salon. Monique privi bănuitor cu coada ochiului la o sticlă de whisky de-abia începută, pe o măsuţă. O linişti repede.

— N-am băut decît un pahar, rosti îngrijorat, punînd sticla deoparte, şi e de ajuns pentru astă-seară, fiindcă eşti aici. Dar să ştii că meritam, căci am trecut printr-un eveniment destul de trist. Ieri am pierdut-o pe una din bolnave. E un accident care se întîmplă în meseria noastră, dar niciodată n-am putut să mă obişnuiesc cu gîndul ăsta. Moartea aceasta mă afectează în mod deosebit, pentru că mă temeam de un sfîrşit fatal şi n-am putut să fac nimic ca să-l evit.

Tăcu, apoi adăugă, uitîndu-se foarte stăruitor la Monique, ca pentru a da o semnificaţie subînţeleasă cuvintelor sale:

— E vorba de femeia din camera nr. 1, pe care profesorul m-a obligat s-o transfer într-un soi de chichineaţă.

— Cea la al cărei căpătîi l-ai surprins într-o noapte şi a cărei stare el o considera perfect satisfăcătoare, contrar diagnosticului tău?

Doctorul încuviinţă printr-un gest. Părea preocupat şi copleşit totodată. Monique se străduia să-l liniştească:

— N-ai nimic să-ţi reproşezi, izbucni. Oare nu el singur a luato pe bolnavă în grija lui şi ţi-a poruncit să nu te mai ocupi de ea?

— Ba da, el, sigur că el.

— Şi de ce a murit pacienta?

— În orice caz nu de cancer. El, bineînţeles, a fost de faţă la ultimele ei clipe. A pus ca diagnostic o criză de inimă: stop cardiac. După simptomele pe care le observasem ultima dată cînd am reuşit s-o văd, e fără îndoială exact, dar o criză de inimă poate avea cauze diverse. Orice-ar fi fost, Monique, eu n-a trebuit să mă îngrijesc de nimic. El a semnat certificatele oficiale şi s-a ocupat ca trupul să fie transportat chiar azi-dimineaţă.

II

Micul veterinar, cum îl numea Miss Bridget, cu o anumită condescendenţă (mic de înălţime: era într-adevăr cu o jumătate de picior mai scund decît majoritatea bărbaţilor din comando), micul veterinar aşadar pe care ea îl angajase ca să confere o garanţie ştiinţifică expediţiei sale, începea să regrete că se lăsase mobilizat în această aventură. Pentru a-l convinge să participe, Miss Bridget trebuise nu doar să facă apel la conştiinţa lui profesională, la ataşamentul lui faţă de animale, să adauge la toate astea un onorariu împărătesc, dar să-i şi descrie operaţiunea ca pe o joacă de copil, precedată de o banală plimbare cu barca pe mare. După spusele ei, aveau să acosteze într-un soi de radă, unde apa era tot atît de calmă precum a unui lac. Apoi o potecă urcînd în pantă lină avea să-i ducă în vîrful falezei, în apropiere de cădirea A, unde nu le mai rămîneau de făcut decît constatări de natură profesională.

În realitate, din schiţele şi fotografiile făcute de Monique, se vedea limpede că, pentru a ajunge pe culmea falezei trebuia

să-ţi croieşti drum printre nişte stînci granitice sfărîmate, ceea ce nu semăna deloc cu o potecă. Cît despre rada unde urmau să acosteze, deşi în seara aceea marea era relativ calmă, valuri înşelătoare o frămîntau, descoperind uneori recifuri primejdioase. Miss Biridget, păstrînd permanent legătura cu nişte prieteni fideli de la Centrul de Meteorologie, fusese nevoită să amîne de mai multe ori data operaţiunii, fiindcă alţi specialişti îi garantaseră că debarcarea în locul respectiv ar fi imposibilă cînd marea e agitată. În noaptea aceea lucrul era cu putinţă, însă din cauza recifurilor şi a lipsei de adîncime a apei, vasul mare de pescuit pe care se afla comandoul (şase bărbaţi, Miss Bridget şi veterinarul) trebui să se oprească la o anumită distanţă de faleză. Toată trupa a fost transferată pe o şalupă de mărime mai mică, manevrată cu ajutorul vîslelor. În coaja aceasta de nucă, ce se bîţîia îngrozitor în toate părţile, micul veterinar, rebegit de frig şi suferind de rău de mare, îşi blestema soarta.

Tot astfel, atunci cînd marinarul care conducea ambarcaţiunea, zărind semnalul dat de Monique cu o lanternă, declară că nu se poate apropia mai mult de ţărm, de teamă să nu zdrobească şalupa de stînci, iar apoi, după ce sondase fundul mării anunţă că apa nu era mai adîncă de un picior, şi unica soluţie rezonabilă pentru comando era să sară în apă ca să ajungă pe jos la mal – atunci micul veterinar avu o izbucnire de revoltă şi afirmă că nimic nu-l va putea convinge să participe în continuare la expediţia aceea nebunească. Personal, prefera să aştepte să moară, prăvălit pe fundul bărcii. Se apropia iarna. Noaptea era glacială. Tremura din tot corpul.

Încă o dată a fost nevoie ca Miss Bridget să recurgă la toată diplomaţia şi energia ei, la promisiuni şi ameninţări ca să-l facă să se scoale, să sară în apă şi, sprijinit, aproape dus pe sus de către bărbaţii din comando, să ajungă la mal. Cei din comando, aleşi dintre indivizi care urmaseră în armată un antrenament special, atraşi de perspectiva de a regăsi oarecum atmosfera îndrăzneţelor manevre nocturne – singura diferenţă fiind că nu erau înarmaţi – luau baia aceasta ca pe un

divertisment neprevăzut. Cît despre Miss Bridget, care îmbrăcase cu acest prilej haine închise la culoare, un pantalon şi o jachetă de piele ce-o făceau să semene puţin cu un pirat, credinţa ce-o însufleţea îi era de-ajuns ca să nu-i mai pese de vechiul ei reumatism. Dădu exemplu şi se aruncă prima, fără şovăire, în apa îngheţată ce-i venea uneori pînă la jumătatea coapsei, după înălţimea valurilor. Făcu aceasta fără să accepte nici un ajutor şi cu o hotărîre ce stîrni admiraţia tuturor, laolaltă cu invidia răutăcioasă a micului veterinar.

Bîjbîind aşa prin întuneric, ghidaţi numai de lanterna lui Monique, comando-ul ajunse pe malul unde aceasta îi aştepta. O sărută pe Miss Bridget, o asigură că instrucţiunile sale fuseseră urmate întocmai, că la ceasul acela nimeni nu mai umbla prin insulă şi că Sir Richard şi Lady Evelyn dormeau datorită unui somnifer puternic. Apoi, fără să mai piardă vremea, o luă înainte ca să-i călăuzească de-a lungul drumului abrupt (numit potecă de către Miss Bridget), unde nefericitul veterinar, cînd împins, cînd tras de ceilalţi, ba înţepenit de frig, ba scăldat într-o sudoare nesuferită – fu nevoit să-i însoţească pînă sus pe faleză, sortind-o în gînd pe Miss Bridget tuturor caznelor iadului. Ajuns sus, îi trebuiră cîteva minute bune ca să-şi domolească răsuflarea, răgaz acordat de viteaza bătrînă domnişoară numai pentru că şi ea de-abia mai respira.

Calvarul lui părea că se apropie de sfîrşit. Clădirea A nu era prea departe şi un drum adevărat ducea pînă acolo. Miss Bridget prelua conducerea trupei, împreună cu şeful comando-ului, un individ pe care îl alesese cu grijă, fiindcă ştia să facă de toate, şi care ducea în mînă o serie completă de chei fabricate după mulajele luate de Monique.

Prima cheie făcu să se mişte broasca. Cel priceput la toate zîmbi satisfăcut, împinse uşa şi dispăru de lîngă Miss Bridget. Aceasta, destul de tulburată, cu inima bătînd, şovăi cîteva clipe.

— Tremur la gîndul atrocităţilor pe care o să le descoperim, şopti ea la urechea lui Monique.

Apoi pătrunse hotărîtă în clădirea A, unde domnea liniştea

de-abia tulburată de zgomotul respiraţiilor, aparent tihnite. O senzaţie plăcută de calm îi cuprinse pe membrii grupului ce intrară după ea. Micul veterinar, în special, care, cu trăsăturile crispate şi faţa descompusă, păruse pînă atunci imaginea vie a disperării, avu deodată impresia că renaşte, ajungînd la un liman de calm şi blîndeţe, după infernul pe care-l străbătuse.

— Clădirea e bine încălzită, murmură el în întuneric, cu convingere. Cel puţin animalele nu suferă de frig.

Miss Bridget dădu din umeri şi nu răspunse nimic. Porni pe un coridor îngust ce dădea într-una din sălile clădirii, cea mai încăpătoare. La capătul culoarului, lanterna lui Monique lumină un panou plin de întrerupătoare şi de aparate de înregistrare.

— Fără îndoială e o primă dovadă a amenajărilor misterioase de care mi-ai vorbit, îi zise ea lui Monique. Nu înţeleg ce ne-ar împiedica să aprindem lumina. Tare aş vrea să văd ceva mai bine.

Monique socoti că nu era periculos. Ferestrele clădirii fuseseră astupate şi, dacă vreo rază ar fi străbătut printr-o crăpătură, era sigură că nimeni nu s-ar fi aventurat să se plimbe noaptea în această parte a insulei. După ce examina cu atenţie panoul, cel priceput la toate acţiona un întrerupător.

Nu era de la circuitul electric. Imediat, în spatele panoului se auzi un zgomot ca o declanşare şi o muzică plăcută răsună în clădire, părînd că izvorăşte din fiecare perete al încăperii, unde se aflau animalele, cufundată încă în întuneric.

Miss Bridget rămase nemişcată, surprinsă. Muzica aceasta era atît de armonioasă, atît de liniştitoare, încît toţi bărbaţii din comando se opriseră la rîndul lor ca paralizaţi, buimăciţi în faţa unei manifestări stranii, pe care nu şi-ar fi închipuit-o vreodată. Iar micuţul veterinar, care aproape îşi revenise, înviorat de primirea aceea neobişnuită, îi aruncă lui Miss Bridget o privire bănuitoare.

— O atmosferă într-adevăr surprinzătoare, zise el, la care nu mă aşteptam cîtuşi de puţin, după cele ce mi-aţi povestit. N-am auzit niciodată de călăi ce-şi torturează victimele, legănîndu-

le în sunetul unei muzici atît de suave.

— Cu siguranţă că e vorba de o cruzime rafinată, bombăni Miss Bridget, care simţea că e cît pe-aici să-şi piardă prestigiul.

— Ce muzică dulce, ce muzică dulce, şi aer condiţionat, mai adăugă veterinarul, întinzînd braţul spre o gură de aer şi arătînd uşor cu degetul un cadran luminat de lanternă, al cărui ac oscila uşor de-o parte şi de alta a unui semn marcînd temperatura optimă.

— Un aparat de condiţionare a aerului din cele mai moderne şi mai perfecţionate, zise omul priceput la toate, dînd din cap. Nu numai că menţine o temperatură ideală, dar şi purifică aerul şi elimină toţi microbii. E o instalaţie ce trebuie să fi costat ochii din cap, doar mă pricep.

Miss Bridget păru foarte furioasă, jignită şi, cu un gest mînios, acţiona ea însăşi un alt întrerupător. Întîmplarea îi venise în ajutor. De data aceasta, lumina inundă culoarul şi sala, o lumină caldă, ce imita perfect lumina soarelui, care strălucea fără să obosească ochii, dînd la iveală atît ansamblul cuştilor cît şi cele mai mici detalii, căsuţele compartimentate cu vieţuitoarele din ele, oferind privirilor uimite ale prietenilor animalelor un soi de feerie nocturnă, unde armonia nuanţelor se îmbina cu cea a muzicii.

— Altă instalaţie ce trebuie să fi costat îngrozitor de scump, observă, ca un bun cunoscător ce era, omul care se pricepea la toate. N-am văzut decît o singură dată una la fel. Era într-un atelier mare, unde un patron generos, preocupat de confortul lucrătoarelor sale, montase aşa ceva pentru ca femeile să se bucure mereu de binefacerea razelor soarelui.

Cît despre micul veterinar, el nu-şi putu reţine o exclamaţie de admiraţie.

III

În urmă cu cîteva luni, profesorul Mortimer îşi revenise după indispoziţia gravă care îi paralizase braţul, încît fusese nevoit să lase în seama lui Susan Peek manevrele succesive destinate să accentueze efectul substanţei cancerigene înghiţite de prima lupoaică. Constatînd că produsul se dovedise eficace şi că animalul – lupoaica alfa, aşa cum figura ea în notiţele lui – suferea de un cancer al mamelei, după o perioadă de confuzie, cînd se străduise să-şi învingă remuşcările ce-l chinuiau, profesorul îi aplică tratamentul la care lucra de ani de zile şi în care-şi punea toate speranţele.

Operaţia se soldă, cu un eşec. Cu siguranţă, proliferarea celulelor canceroase părea să fi fost oprită, însă animalul căzu pradă unor tulburări secundare grave, pe care profesorul n-a fost în stare să le remedieze. Lupoaica se stingea, iar numeroase simptome lăsau să se întrevadă că sfîrşitul fatal era aproape. Totodată suferea, scotea uneori gemete ce-l răscoleau, obligîndu-l să-i administreze injecţii calmante, sub efectul cărora cădea într-o apatie la fel de jalnică. După cîteva săptămîni animalul muri.

Profesoral îşi reproşa că se aventurase desigur prea departe. Doza substanţei misterioase pe care se baza tratamentul lui fusese prea puternică. Se hotărî s-o micşoreze în vederea unei noi încercări pe cea de-a doua lupoaică. Asupra acesteia – subiectul beta – produsele cancerigene, urmate de operaţiuni efectuate de Susan (căci el însuşi nu se simţea încă în stare să le practice), acţionaseră la fel de eficient.

Tratamentul modificat pe care i-l aplică îi dădu speranţe pentru scurt timp, dar trebui să se resemneze. Proliferarea celulelor anarhice fusese oprită, ca mai înainte, însă succesul sperat era încă departe. Lupoaica beta nu muri, dar se iviră alte tulburări secundare, mai puţin grave ca în primul caz, însă pe care nici un remediu nu părea că reuşeşte să le vindece. Continua să fie suferindă şi apatică.

Nu era un motiv de descurajare. Profesorul ştia că avea nevoie de o mulţime de experienţe înainte de-a ajunge la un dozaj perfect şi la o combinaţie adecvată a elementelor de chimioterapie aplicate concomitent. Nu-i rămînea decît să persevereze şi să opereze, în variante noi, asupra celei de-a treia lupoaice, subiectul gamma.

Dar atunci cînd se pregătea să asiste la gratajele pe care Susan începea să le practice pentru a spori efectul substanţei cancerigene, a fost cuprins de aceeaşi indispoziţie fizică, provocată de aceeaşi viziune de neîndurat, pe care o avusese faţă de primul subiect. Sub influenţa anestezicului, vietatea dormea profund. Cu limpezime care, de data aceasta, excludea în mintea lui posibilitatea unei năluciri, animalul îi apăru drept însăşi personificarea Rosettei, pe care o femeie barbară se pregătea s-o tortureze.

— E imposibil, murmură el, cu un fel de disperare, ştergîndu-şi fruntea scăldată în sudoare. Ar fi o crimă împotriva firii. Nu am dreptul să fac asta.

Intră în cuşcă şi opri braţul lui Susan Peek care, din nou stupefiată de purtarea lui, nu ştia cum să reacţioneze.

— Animalul ăsta nu e pregătit să suporte operaţia, îi zise el, încercînd să-şi stăpînească tremurul ce-l cuprinsese. Anumite indicii îmi dovedesc că substanţa cancerigenă nu-şi va face efectul, oricare ar fi intervenţiile dumitale. Lasă-l să se trezească. Vom relua mai tîrziu toate operaţiunile.

Dar nu putu hotărî să reînnoiască experienţa cu lupoaica gamma, aşa încît o cruţă. Din fericire, aceasta, fiindcă nu suportase intervenţiile complementare, nu avu nici un fel de tulburări. Sir Richard simţi o adîncă uşurare.

Pentru că, din punct de vedere fizic, îi era imposibil să mai tortureze o lupoaică, se hotărî să încerce variantele tratamentului său pe alte animale, în lipsă de altceva mai bun, încredinţat că va începe din nou pe canide de îndată ce va obţine rezultatele edificatoare pe alte specii.

În cazul şoarecilor, profesorul se afla în posesia unui

material de bază important. Datorită lui, multe femei aveau deja un cancer al mamelei. Pe acestea practică mai întîi numeroase variante posibile ale tratamentului. Constată o oarecare îmbunătăţire a rezultatelor, dar era încă departe de reuşita completă.

Unele vietăţi muriseră. Altele rămaseră cu tulburări secundare, pe care nici acum nu era în stare să le vindece, îi mai trebuiau alţi subiecţi. Era uşor. Ca să facă rost de şoareci avea o sumedenie de posibilităţi. Tocmai îi fusese livrat un număr considerabil, cărora se pregătea să le aplice faza preliminară.

Chiar atunci însă se întîmplă ceva ciudat. Fiind pe punctul să efectueze pe şoareci sau să o pună pe Susan să practice intervenţiile de rutină menite să le provoace cancerul, profesorul Mortimer fu cuprins, la vederea animalelor, de acelaşi fel de halucinaţie pe care o trăise în faţa lupoaicelor. Trupurile animalelor, chinuite astfel, dispăreau într-un soi de ceaţă, iar în privirea lui rătăcită se oglindea imaginea Rosettei. Îi devenise imposibil să mai execute gesturile acelea repetate de atîtea ori, şi tot atît de imposibil să le vadă înfăptuite de asistenta lui. Atît muşchii cît şi conştiinţa îi erau paralizate. Fu nevoit să renunţe la şoareci.

Încercă atunci pe şobolani, pe femele, din care avea destule exemplare. Şobolanii, îşi spune el mereu, nu sînt animale simpatice. Nu au înfăţişarea graţioasă şi delicată a şoarecilor. Ochii lor sînt adesea plini de cruzime. (Îi alegea pe cei ai căror ochi păreau că aruncă cele mai malefice reflexe.) Se ştie că nu sînt inofensivi. Răspîndesc tot felul de boli. În mod raţional, îţi poţi da seama că a te opune proliferării lor reprezintă un act de salubritate publică.

Raţional! Raţiunea juca un rol din ce în ce mai neînsemnat în nălucirile bizare, în vedeniile ce începeau să pună stăpînire pe mintea lui rătăcită. Genul de justificări pe care încerca să şi le impună nu dădură nici un rezultat. La vederea şobolanilor căzu pradă aceleiaşi halucinaţii ameţitoare ce i-o arăta pe Rosetta supusă chinurilor, iar pe el însuşi, stăpînul ei mult-iubit, el,

profesorul Mortimer, drept călăul ei.

Alte experienţe se dovediră a fi deopotrivă de dureroase şi de neîndurat. Obsedat mai mult ca oricînd de scopul urmărit, sfîşiat de pasiunea morbidă ce-o simţea pentru propria lui căţeluşă şi de comparaţia ce se încăpăţîna s-o facă între ea şi celelalte animele, încercă din nou pe specii foarte diferite, în special pe maimuţe femele, ce fuseseră livrate în cantitate mare pentru clădirea A. Rezultatul a fost la fel de jalnic. Imaginea Rosettei se substituia întruna imaginii celei mai respingătoare maimuţe. Copleşit, disperat, profesorul Mortimer se recunoscu învins în cele din urmă.

În acest interval de timp trecu prin perioada aceea de nervozitate plină de angoasă şi începu să-i îngrijoreze de-a binelea pe colaboratorii săi; pe atunci o concedie brusc pe Susan Peek, nemaiputînd să îndure prezenţa unui martor al şovăirilor şi al renunţărilor lui succesive. Tot pe atunci îşi concedie cei doi servitori şi-i înlocui cu două veritabile brute.

IV

După ce se descotorosise de aceşti martori, pe care-i privea din ce în ce mai mult ca pe nişte spioni, liber să acţioneze după placul său în clădirea A, hărţuit de spaimele supliciului neîntrerupt pe care-l îndura, profesorul Mortimer se hotărî în fine să ia o decizie energică. Renunţă la manevrele fatale pe subiecţi sănătoşi şi-i lăsă să trăiască, aşa cum făcuse cu lupoaicele. Continuă să-şi testeze tratamentul numai pe cobaii infectaţi înainte de criza sa de conştiinţă.

Dar cum, conform planului de aprovizionare, pe insulă erau livrate mereu alte animale, iar numărul celor bolnave de cancer nu scădea decît foarte încet – atunci cînd unele din ele mureau – îşi dădu repede seama că, în curînd, clădirea va deveni

neîncăpătoare pentru a le adăposti pe toate. Atunci se hotărî să pună capăt livrărilor. Prin urmare, imobilul se umplu de o mulţime de vieţuitoare, perfect sănătoase, pe care le privea adesea încurcat, dar pe care le trata cu tot mai multă solicitudine, veghind cu o grijă neclintită la curăţenia cuştilor, adăugînd în fiecare zi cîte ceva pentru a le spori confortul, încredinţîndu-se că fiecare animal primea hrana corespunzătoare speciei lui, mîngîind vietăţile, cărora le mergea din ce în ce mai bine, datorită acestor neobişnuite atenţii.

Întreruperea aprovizionării cu animale stîrnise destulă uimire pe insulă şi totodată neliniştea Lady-ei Evelyn, care simţise că se întîmplă ceva. Observînd totodată că, soţul ei devenise tot mai agitat, ea găsi într-o zi curajul să-l întrebe, cu sfiala-i obişnuită, cum mai mergeau cercetările.

— Programul meu se desfăşoară metodic, răspunse el pe un ton ursuz. Eu nu sînt deloc îngrijorat şi nici tu nu ai motive să te alarmezi.

— Iartă-mă, dar am aflat că nu mai primeşti cobai pentru experienţe.

— Nu mai am nevoie de alţi cobai. Îmi sînt de ajuns cei pe care-i am acum.

— Asta înseamnă, bineînţeles, că ai pus la punct tratamentul la care lucrai de atîta timp, sau, cel puţin, că eşti foarte aproape de reuşită. Nu pot decît să mă bucur.

— Mă apropii de reuşită, strigă Sir Richard, brusc exasperat de aceste întrebări. Sînt sigur că mă aflu pe drumul cel bun. Dar de cîte ori trebuie să-ţi repet, am nevoie de multe încercări ca să ajung la un rezultat perfect. Nu te teme, am toate elementele necesare pentru a-mi continua experienţele.

Dar fiindcă, în ciuda acestei afirmaţii, i se păru că soţia sa încă mai nutreşte o oarecare neîncredere, continuă cu şi mai multă îndîrjire:

— Ceea ce nu poţi înţelege este că în orice cercetare ştiinţifică, şi mai ales în cea de faţă, se ivesc uneori împrejurări neprevăzute, ce te obligă să schimbi proiectul iniţial. Ăsta-i

adevărul. Noi, cercetătorii, nu trebuie să şovăim să alegem altă cale.

— Sper că schimbările acestea să nu te facă să întîrzii cu concluzia lucrărilor, începu ea, imprudentă.

— În numele cerului, Evelyn, nu-mi mai pune întrebări în legătură cu lucruri la care nu te pricepi! urlă el, cuprins de una din schimbările lui bruşte de dispoziţie. Treburile astea te depăşesc. În prezent am strîns şi studiez o mulţime de rezultate parţiale promiţătoare. Am nevoie de gîndire, măcar ştii ce înseamnă asta? *Să mă gîndesc* în linişte, iată ce trebuie să fac, iar curiozitatea ta mă împiedică să mă concentrez.

Bruftuită într-un fel atît de grosolan, Lady Evelyn îşi stăpîni lacrimile şi nu mai insistă. Cîteva clipe mai tîrziu, Sir Richard făcu un efort să se calmeze şi, pe un ton mai măsurat, îşi asigură din nou soţia că totul va fi bine.

Dar neliniştea îl copleşi iarăşi în timp ce o mîngîia pe Rosetta, cînd îşi dădu seama că tumoarea ei crescuse, iar acum era perfect perceptibilă la pipăit.

Atunci, aşa cum declarase că avea de gînd, profesorul Mortimer începu să chibzuiască.

Se gîndi fără să lase nici cel mai mic răgaz creierului său extenuat. Se gîndi toată ziua; în timpul plimbării matinale împreună cu căţeluşa; în timpul meselor, cînd se izola într-o tăcere încăpăţînată, pe care Lady Evelyn nu îndrăznea s-o întrerupă şi care stîrnea uneori nedumerirea lui Monique Sorel. Se gîndi în nopţile lungi şi zbuciumate, cînd numai coşmarurile sumbre îi curmau şirul gîndurilor bolnăvicioase. Se gîndi şi mai intens în timp ce măsura în lung şi-n lat aleile clădirii A, fără a putea însă să-şi schimbe atitudinea faţă de animale, pe care nu voia să le mai chinuie şi faţă de care simţea tot mai multă afecţiune.

În tovărăşia lor, juca uneori o comedie grotescă. Se prefăcea că le administrează substanţe periculoase, aşa cum obişnuia înainte, dar totul nu era decît un simulacru. Substanţele pregătite de el în ascuns, pe care le dădea animalelor, erau

apetisante şi complet inofensive. Gratajele repetate ce urmau după aceea, nu erau decît mîngîieri disimulate. Parodia aceasta copilărească era o precauţiune inutilă, ca să-i păcălească pe cei doi servitori inculţi, cărora puţin le păsa de tertipurile lui. În realitate, făcea circul ăsta ca să se înşele pe el însuşi, în inconştienţa smintită ce punea stăpînire zi de zi tot mai tare pe universul său mental.

Rezultatul acestor reflecţii febrile a fost mai întîi hotărîrea de a-l concedia pe doctorul Peek, aşa cum făcuse cu soţia lui. O altă consecinţă imediată a fost vizita la fostul lui spital din Londra, unde le revăzu pe unele din bolnavele de cancer la sîn şi le convinse, fără prea mare greutate, să se transfere la propria lui clinică. Acolo începu să se ocupe personal de ele, după ce încercase să reducă capacitatea de observaţie a doctorului Holmes, îndemnîndu-l să se apuce iar de băutură.

Din momentul acela, după cum remarcase Holmes, o nouă schimbare interveni în comportamentul său. Era mereu nervos, dar agitaţia lui lua o formă diferită. Angoasa dispăruse, făcînd loc unei agitaţii febrile, în cursul căreia privirea îi era mereu străfulgerată de lucirea aceea ciudată, identificată mai demult de admiratorii lui cu scînteia geniului, şi pe care Monique Sorel, amintindu-şi de studiile ei ştiinţifice, era tentată s-o considere drept un grav simptom psihiatric.

Tot în perioada aceea, s-au executat din ordinul lui nişte amenajări neobişnuite în clădirea A, care trezeau în această noapte uimirea lui Miss Bridget şi a ajutoarelor sale.

V

Stupefacţie, dar şi o teribilă dezamăgire – iată ce simţi Miss Bridget de cum îşi aruncă pentru prima oară ochii în clădirea A, stînd cu mîna în continuare pe întrerupător, atunci

cînd aceasta ţîşni brusc din întuneric, inundată de un val de lumină albă şi caldă ca lumina zilei, ceea ce-i dădea o înfăţişare feerică. Impresiile ei se exteriorizau prin felul furios în care înălţa din umeri, printr-o grimasă înciudată şi mii de fulgere ce-i ţîşneau din ochi, neegalate decît de privirile crude pe care i le arunca micul veterinar.

Sala cea mare a clădirii adăpostea animale necontaminate în vreun fel. Faptul era evident încă de la prima vedere şi o pancartă agăţată la intrare venea s-o confirme, căci pe ea scria: „Subiecţi sănătoşi”. Făcînd eforturi cumplite ca să nu-şi trădeze dezamăgirea, Miss Bridget înainta, urmată de toată trupa, pe culoarul din mijloc, mărginit de ambele părţi de numeroase cuşti de diferite mărimi.

A fost nevoită să constate sănătatea perfectă a tuturor animalelor. Acestea, plesnind de grase, cu blana lucitoare pe pielea bine întinsă, cu ochii plini de curiozitate strălucind în lumina reflectoarelor, nu păreau deloc neliniştite, nici măcar surprinse că fuseseră trezite aşa, deodată, în toiul nopţii. Dimpotrivă, aveau aerul că socotesc faptul ca fiind o distracţie plăcută, obişnuită pentru ele. Ceea ce era întru totul adevărat, căci profesorul Mortimer le făcea destul de des cîte o vizită nocturnă ca să mai verifice o dată că nu le lipseşte nimic şi sînt bine sănătoase. Ba chiar păreau să guste muzica suavă răspîndită de difuzoare în toate colţurile sălii. Micul veterinar, care se trezea din nou la viaţă, vrăjit de atmosfera aceea de vis ce urma infernului de intemperii pe care tocmai îl străbătuseră, se lăsa purtat de muzică, legănîndu-şi capul, în timp ce unele dintre animale schiţau şi ele acelaşi gest, în ritmul muzicii.

— Priviţi-i, rosti el, arătînd cu degetul nişte şobolani care se manifestau în felul ăsta. E limpede că le place să asculte simfonia. Niciodată n-am văzut ceva mai graţios. Miss Bridget, adăugă, pe un ton sever, ăsta e locul de tortură de care mi-aţi vorbit?

Ea îi răspunse doar printr-o privire arţăgoasă şi trecu iute la sectorul unde se găseau maimuţele. Toate erau perfect

sănătoase, după cum o arătau ochii lor vii, scînteind răutăcioşi, care priveau curioşi la noii veniţi, dar fără nici o teamă, aşteptînd parcă din partea lor vreo bucăţică gustoasă. Strîngeau gratiile cuştii cu mîinile şi, judecînd după legănarea unduioasă a trupurilor se vedea că şi lor le place muzica.

Întorcîndu-se la secţiunea şoarecilor şi şobolanilor, veterinarului îi atrase atenţia lui Miss Bridget, cu amabilitate perfidă, că aici micile vieţuitoare nu stau în căsuţe minuscule – precum în alte laboratoare pe care avusese ocazia să le vadă. În clădirea A a Institutului Mortimer, şoarecii nu erau condamnaţi la izolare, claustrau într-un spaţiu strimt, unde aproape că nu s-ar fi putut mişca. Aici familiile lor numeroase ocupau sertare încăpătoare şi adînci, prevăzute cu gratii, neavînd nimic din celulele înguste unde altădată se stingeau cu zile, atunci cînd încă nu începuseră amenajările iniţiate de Sir Richard. Fără îndoială, viaţa aceasta în comun le era într-adevăr pe plac şi forfoteau de plăcere, iar unii – sătui de atîta zburdat – se ascundeau în joacă în orificiile făcute într-un fel de mobilă aşezată pe fundul fiecărui sertar. La fel şobolanii, şi alte cîteva animale de talie mică, mai puţin numeroase, care alcătuiau inventarul viu al profesorului Mortimer.

Era limpede, de asemenea, că hrana tuturor acestor vieţuitoare era supravegheată cu o grijă deosebită. Cîteva firimituri de brînză mai erau încă risipite pe covorul de cauciuc tare ce acoperea fundul cuştilor în care stăteau şoarecii şi şobolanii. În exterior era montat un dulap, pe care micul veterinar îl deschise curios, descoperind înăuntru un asortiment de brînzeturi, provenite parcă din cele mai bune băcănii ale Angliei. Tot inspectînd, observă alte dulapuri, mai mari, aşezate în faţa fiecăreia din cuştile maimuţelor. Înăuntru descoperi o gamă variată de fructe – cuprinzînd chiar şi fructe exotice – toate atît de proaspete încît pînă şi cea mai pretenţioasă stăpînă a casei ar fi fost fericită să le aibă pe masa ei. Începu să se simtă tulburat şi înduioşat pînă la lacrimi, luă o mango pîrguită şi o întinse printre gratii unei maimuţe-macac care atîta aştepta. Ea

apucă fructul, aruncîndu-i o privire recunoscătoare, drept mulţumire pentru dărnicia lui. Apoi îl curăţă de pieliţă, fără grabă, aruncă coaja într-o cutie pusă acolo anume în acest scop şi îl savura cu un aer grav, continuînd să-şi legene capul în ritmul muzicii.

În aceste celule de lux totul fusese imaginat pentru a satisface gusturile şi confortul locatarilor. Stratul gros de paie aşternut pe perdeaua cuştilor era proaspăt, de-o curăţenie ireproşabilă. Trapeze, inele şi frînghii agăţate de tavanul cuştii lor îndemnau maimuţele la joacă şi giumbuşlucuri.

În sfîrşit, ultimele cuşti din sala subiecţilor sănătoşi adăposteau lupoaicele. Erau patru: gamma, delta, epsilon, zeta – botezate astfel la ideea profesorului Mortimer, aşa cum de altfel o indica şi pancarta. Nici ele nu erau mai puţin răsfăţate decît alte animale. Fiecare avea cuşca ei – ori propria ei cameră – iar în jur totul fusese aranjat cu deosebită osteneală, pentru a le face să se simtă bine aici, în captivitate, departe de ţinuturile de baştină.

— Aproape luxos, îngînă printre dinţi micuţul veterinar, fulgerînd-o iar pe Miss Bridget cu o privire răzbunătoare. Oare nu mi-aţi destăinuit bănuielile pe care le aveaţi în legătură cu lupoaicele – că ele ar fi supuse unor torturi şi mai rafinate?

Culcuşul lor de paie nu numai că era mai gros ca al maimuţelor, dar fiecare cuşcă era mobilată cu cîte o banchetă, aducînd cu un divan, cu pături sub care animalele se obişnuiseră să se cuibărească. La auzul muzicii se înălţaseră pe labele din faţă, ciulindu-şi urechile scurte şi ascuţite, părînd reginele de necontestat ale acestei fabuloase menajerii.

Mînat de curiozitate, veterinarul deschise şi piesa de mobilier din vecinătatea cuştilor. Era un frigider, în stare perfectă de funcţionare, plin cu ciosvîrte de carne apetisante, care desigur nu fuseseră cumpărate la preţuri de nimic.

Membrii comando-ului, buimăciţi de aceste descoperiri, atît de diferite de ororile de care li se vorbise înainte, o întrebau din priviri pe cea răspunzătoare de intervenţia lor intempestivă,

fără a îndrăzni, însă, să-i spună ceva, într-atît părea de ofensată. Monique Sorel, înmărmurită la rîndul ei de vraja acelei atmosfere plăcute, rosti încet două versuri de Baudelaire ce-i veniseră instinctiv în minte:

Aici nu-i decît ordine şi frumuseţe în toate,
Lux, calm şi voluptate.

— Taci din gură, proasto, izbucni Miss Bridget, care studiase Literele şi înţelegea franceza.

— Exhibiţia asta ridicolă cuprinde numai subiecţi sănătoşi, strigă ea în cele din urmă drept răspuns la întrebările nerostite pe care le ghicea pe buzele tuturor. E firesc ca profesorul Mortimer să încerce să-i menţină în formă ca să-i facă mai apţi să suporte ulterior tratamentele pe care le pregăteşte. Să vedem şi celelalte animale.

Celelalte erau exemplarele atinse de boală. În sala unde se aflau se găsea o pancartă care descria starea lor cu litere de-o şchioapă: „Subiecţi canceroşi". Dedesubt, scris mai mic: „pe cale de însănătoşire". Asta citi Miss Bridget şi se năpusti pe loc în încăperea în care-şi pusese ultima speranţă. Dar, înainte s-o urmeze, Monique, cu spiritul ei de observaţie, reuşi să descifreze cîteva cuvinte, adăugate cu creionul.

Cu scrisul pe care ea i-l cunoştea acum – căci îl cercetase de multe ori în calitate de psiholog – profesorul Mortimer mîzgălise: „în curs de îngrijire şi de vindecare foarte, foarte curînd. Reuşita e aproape". Ultimele cuvinte erau subliniate de două ori şi se terminau cu trei semne de exclamare – interpretate de Monique drept o izbucnire de triumf.

Amenajările din ultima sală nu se deosebeau de cele din prima. Animalele de aici aveau desigur un aer mai puţin înfiorător. Unele păreau chiar foarte bolnave şi, culcate pe jos, respirau cu greu. Altele erau doar mai puţin vioaie, dar nici unul nu părea că suferă. Era limpede că toate primeau aceleaşi îngrijiri atente ca şi cele sănătoase. Şi aici se auzea muzica. Majoritatea o ascultau cu un aer posac, parcă pe jumătate-adormite. Ca să le cruţe suferinţele, profesorul Mortimer le

administrase nişte droguri eficace. La rîndul lor, cuştile erau curate. Multe din ele rămăseseră de altfel goale, căci numărul subiecţilor canceroşi era acum mult mai mic decît al celor sănătoşi. În sală se afla o singură lupoaică – beta – părînd destul de slăbită. Reuşi totuşi să ridice capul cînd îi auzi trecînd, pe urmă se ghemui la loc sub învelitoare.

Miss Bridget nu făcu nici un comentariu şi se îndreptă hotărîtă spre ieşire.

— Nu mai avem ce căuta aici, declară ea cu o expresie jignită şi un glas ce se străduia să-şi redobîndească autoritatea.

— Chiar că nu, zise micul veterinar pe un ton ironic, plin de ranchiună. Şi mă întreb, Miss Bridget, în virtutea căror zvonuri aberante m-aţi tîrît în aventura asta grotescă.

— N-aveam de unde să ştiu; oricine se poate înşela, bombăni preşedinta Societăţii pentru protecţia animalelor, grăbind pasul ca să scape de el.

Dar, însufleţit de o îndrăzneală neobişnuită, el n-o slăbea deloc, o urmărea ca o umbră, dîndu-şi frîu liber indignării.

— De fapt, zise afectat, am o oarecare experienţă în domeniul ăsta şi pot să vă asigur că nici cele mai bine întreţinute grădini zoologice, nici în cele mai bine organizate, animalele n-au fost vreo dată mai bine îngrijite. În ce priveşte laboratoarele unde se practică vivisecţia în conformitate cu legile, am văzut destule în cariera mea. Cele mai bine întreţinute nu sînt decît nişte închisori sordide în comparaţie cu centrul profesorului Mortimer. Se vede că e un mare iubitor de animale şi merită toată stima noastră.

— De ce nu-i daţi o diplomă oficială drept recompensă, dacă tot crezi asta? rosti ascuţit Miss Bridget.

— Ar fi, oricum, ceva mult mai rezonabil decît raportul pe care mi-l pretindeaţi. Părerea mea e că ar trebui să-l faceţi membru al Societăţii şi să-i acordaţi un titlu de onoare.

— Ajunge, să nu mai vorbim despre asta, spuse exasperată Miss Bridget. Şi întorcîndu-se spre oamenii din comando:

— Vă rog să mă iertaţi şi să uitaţi aventura asta regretabilă.

Cei din comando se retraseră în vîrful picioarelor.

Plecarea lor semăna cu o derută ruşinoasă. După ce au stins lumina, au oprit muzica, şi au încuiat uşa, lăsau în urmă, această ciudată grădină zoologică, care se cufundă din nou într-o linişte tulburată doar de răsuflarea paşnică a animalelor ce adormiseră repede la loc.

Monique îi însoţi pînă la golfuleţ, luminîndu-le calea cu lanterna în timp ce coborau anevoie faleza abruptă. Tremurînd iarăşi de frig, veterinarul se poticnea la fiece pas şi, cu amărăciune în glas, regreta într-una paradisul acela senin pe care-l părăsise. Miss Bridget, care păstrase o tăcere încăpăţînată tot timpul drumului, lovea din cînd în cînd furioasă cu piciorul în stîncile de care se împiedica. Deodată se opri.

— Draga mea, îi zise lui Monique, nu mai ai ce face aici pe insulă. Du-te, strînge-ţi lucrurile şi vino cu noi.

— Iertaţi-mă, Miss Bridget, dar aş vrea să mai rămîn puţin.

— Cum doreşti. În fond poate că ai dreptate. Nu trebuie să-i trezim bănuielile profesorului Mortimer. Mîine, însă, ia-ţi rămas bun sub un pretext oarecare şi pleacă din locurile astea, unde n-ar fi trebuit să te trimit niciodată. O voi regreta toată viaţa.

— Aş vrea să mai stau puţin, repetă Monique încăpăţînată. Cred că a mai rămas încă un mister de dezlegat pe insulă.

Era desigur prima dată cînd nu asculta ordinul categoric al şefei. Dar aceasta era atît de exasperată încît nu băgă de seamă. Se mulţumi doar să dea din umeri cînd auzi cuvîntul „mister”.

— Dacă asta e părerea ta... În ce mă priveşte vreau să uit aventura asta stupidă. Îţi interzic ca pe viitor să-mi mai vorbeşti de Institut sau să rosteşti numele profesorului Mortimer.

După care, pentru a ajunge la barca ce-i aştepta, intră în apă şi începu să pleoscăie cu o furie calculată, stropindu-l fără milă pe micul veterinar care se porni să protesteze vehement.

VI

Rămasă singură, Monique Sorel privi cum ambarcaţiunea se îndepărtează şi se pierde în întuneric, apoi stătu îndelung visătoare, nemişcată pe malul mării, fără să-i pese de stropii purtaţi de vînt. În cele din urmă se hotărî să urce iar sus pe faleză. Şi acum se mişca încet, oprindu-se mereu şi scuturînd din cap, încurcîndu-se nu în grohotiş, ci într-o vîltoare de gînduri confuze ce-i consumau toată energia.

Deşi intrigată de descoperirile făcute în timpul vizitei în clădirea A, nu se simţea nici supărată, nici jignită, aşa cum era Miss Bridget, din cauză că bănuielile ei nu fuseseră întemeiate. Dimpotrivă, însufleţită de-o milă sinceră faţă de animale, răsufla uşurată văzîndu-le îngrijite atît de bine. Dar însăşi solicitudinea exagerată cu care erau înconjurate, rafinamentul teatral al decorului pe care se strădui-se să-l creeze Sir Richard, aveau un aspect suprarealist, iar în spatele lui, unii din profesorii pe care-i avusese mai demult Monique, ar fi desluşit fără îndoială, stigmatul nebuniei.

Spectacolul descoperit în seara aceea îi lăsa o impresie de onirism fantastic, o stare de spirit care – aşa cum bănuia ea – pusese de mult stăpînire pe profesorul Mortimer. Cîteva detalii ce scăpaseră membrilor comando-ului, dar pe care ochii ei pătrunzători le sezizaseră, veneau să-i confirme impresia. De pildă, cele cîteva cuvinte scrise pe tăbliţa de la intrare în sala cu animalele bolnave de cancer, mîzgălite de o mînă ce trăda agitaţia febrei: „... se vor vindeca foarte, foarte curînd. Succesul e aproape!”

Dincolo de competenţa ei profesională, Monique îşi luase totuşi foarte în serios rolul de agent secret, şi o presimţire inexplicabilă o îndemna să creadă că misiunea sa nu se încheiase, că nu avea dreptul să-i pună capăt, atîta timp cît

misterul ce învăluia toate faptele profesorului Mortimer nu va fi pe deplin elucidat; un mister pe care-l bănuia a fi cu totul altceva decît ceea ce crezuse naiva Miss Bridget.

Vizita inutilă din clădirea A nu durase mult. Era de-abia ora două dimineaţa. Înainte de a ajunge la vila stăpînilor, Monique se mai plimbă încă o jumătate de oră, neţinînd seama de frigul şi de vîntul puternic care se stîrnise, absorbită de gînduri zbuciumate.

Fără zgomot, intră pe coridorul ce ducea în camera ei, după ce trecuse pe lîngă salon, care se învecina cu biroul profesorului. Aici se opri, observînd că uşa era întredeschisă. Dormitoarele celor doi soţi se aflau la etaj, la fel şi încăperea rezervată Rosettei. Vila era tăcută. Somniferul pe care îl dăduse stăpînilor era cu siguranţă eficace. Miss Bridget obţinuse declaraţii de la cele mai competente autorităţi medicale, asigurîndu-o că acesta îşi va face efectul pînă în zori, cel puţin. Rosetta dormea şi ea adînc. Doar nu era cîine de pază.

Mînată de un impuls inexplicabil, Monique pătrunse în biroul profesorului şi constată că unul din sertarele mesei era pe jumătate deschis. Trebuie să-l fi apucat un somn grozav, ca să se ducă la culcare şi să dea dovadă de o asemenea neglijenţă, ce nu-i stătea în obicei. Se gîndi că, la o adică, era cazul să profite de o astfel de ocazie, ceea ce intra în rolul său de agent secret. Un dosar destul de voluminos se afla în sertar, aşezat deasupra unui vraf de documente. Îl recunoscu după descrierea făcută de doctorul Holmes, un dosar a cărui copertă de un roşu viu îi reţinuse acestuia atenţia. Era dosarul pe care-l ţinea în mînă profesorul Mortimer atunci cînd (în timpul unei vizite de noapte în clinică), fusese surprins de colaboratorul său, în încăperile pacientelor bolnave; dosarul pe care tocmai îşi nota nişte observaţii şi pe care-l ferise cu mare grijă.

După cîteva clipe de ezitare, cu inima bătîndu-i, Monique îl luă din sertar. Mai trase cu urechea un minut pe coridor şi constată că toată lumea din vilă doarme, apoi se duse să se închidă în camera ei. Acolo, cu perdelele trase, începu să citească dosarul la lumina unei veioze.

De la primele rînduri, avu o tresărire. De mai multă vreme credea că găsiese un motiv plauzibil pentru comportamentul neobişnuit al profesorului Mortimer.

Dar oricît de mare i-ar fi fost dezgustul cînd accepta o explicaţie atît de inumană, ceea ce descoperea acum în însemnările acestea era atît de nefiresc, de extravagant, încît, prima dată, nu-i veni să creadă. Totuşi, pe măsură ce se lămurea cum stăteau lucrurile, îndoiala nu-şi mai avea rostul. Curiozitatea şi uimirea de la început se transformau, încetul cu încetul, într-un sentiment de oroare. Iar aceasta sporea cu fiecare pagină citită, şi ajunse la culme atunci cînd parcurse ultima parte a manuscrisului, redactată într-un stil sec, grav, ce nu făcea decît ca adevărul să pară şi mai înspăimîntător.

— Nu se poate, visez, rosti ea încet. Un monstru, nu-i decît un monstru. Se sili, totuşi, să citească pînă la sfîrşit, sărind peste detalii ce acopereau esenţialul realităţii atroce prin explicaţii ştiinţifice precise. Atunci, tulburată, nu-şi putu stăpîni un acces de plîns cu sughiţuri, pe care le înăbuşi în pernă. Criza dură destul. După ce-şi redobîndi puţin calmul, cu mari eforturi, se strădui să citească iar dosarul, căci tot nu era sigură că înţelesese bine ceea ce i se părea neînchipuit. Dar totul era prea clar şi prea sistematic prezentat, ca să-i mai rămînă vreo urmă de îndoială.

Deschise uşa camerii şi ascultă din nou. De la etaj nu se auzea nici un zgomot. Mai avea încă destulă vreme pînă în zori. Se aşeză la masă şi copie pe foi separate pasajele cele mai sugestive, trecînd peste explicaţiile ştiinţifice. De mai multe ori fu nevoită să se oprească, pentru a-şi stăpîni tremurul mîinii, însă îşi dădu osteneala să sfîrşească ce începuse.

Cînd termină, închise dosarul şi se duse să-l pună la loc în sertarul biroului. Mai găsi puterea să verifice dacă nu lăsase vreo urmă la locul cu pricina. Apoi se întoarse în camera ei şi ascunse foile cu note sub un morman de haine.

— Un monstru, repetă, asta e, un monstru. E nebun de legat şi încă periculos. Trebuie închis. Trebuie să vorbesc cu

Christopher, iar el să prevină autorităţile.

Dar în dimineaţa aceea era prea tîrziu. În curînd avea să se lumineze de ziuă şi absenţa ei n-ar fi trecut neobservată. Se hotărî să aştepte pînă seara. În plus, era la capătul puterilor. După noaptea asta nebunească şi descoperirea tragică de la sfîrşit, Monique nu se mai simţea în stare să alerge pe potecile din insulă. Se hotărî să se culce, sperînd să doarmă o oră măcar ca să încerce să uite grozăviile acelea. Dar nu-şi găsi odihna şi aşteptă să se facă ziuă, adormită pe jumătate, într-o stare febrilă, tulburată de coşmaruri înfricoşătoare.

VII

Monique reuşise să plece de la vilă destul de repede, după cină, deoarece profesorul Mortimer şi soţia lui, aflîndu-se probabil încă sub efectul drogului din ajun, urcaseră foarte devreme în camerele lor. Cu paşi iuţi, se îndreptă spre bungalow-ul doctorului Holmes.

Încercînd să-şi ascundă neliniştea, petrecuse o bună parte a zilei spionîndu-l pe Sir Richard cu coada ochiului, cînd el se afla în casă, dar nu putuse să desluşească vreun simptom anormal în ţinuta lui calmă, în afară de aerul triumfător ce-i lumina acum chipul.

Doctorul Holmes veni chiar el să-i deschidă. Era singur. Servitoarea care avea grijă de bungalow pleca după-amiaza. O conduse în salon şi îi atrase atenţia, zîmbitor, că nici o sticlă de whisky nu se zărea pe măsuţa de lîngă fotoliul unde tocmai se aşezase la televizor.

— Reproşurile tale m-au impresionat, draga mea, îi zise el în chip de bună ziua. Fac eforturi ca să mă îndrept. Dar nu prea eşti în apele tale. În seara asta nu aveam întîlnire. Ce s-a întîmplat?

— Christopher, strigă ea, pierdută. Te felicit, dar eşti în stare să nu te atingi de băutură şi să te uiţi la mine cum beau? în seara asta, eu sînt cea care are nevoie de aşa ceva. Toarnă-mi un pahar mare şi ascultă-mă.

Din rugămintea asta neobişniută şi chipul ei încordat, doctorul Holmes înţelese că Monique se găsea într-o stare specială, aşa că o ascultă fără să pună întrebări. Ea dădu pe gît dintr-o dată un pahar plin şi începu:

— Mai întîi, o chestiune de detaliu. Trebuie să afli adevăratul motiv al prezenţei mele pe insulă.

Se hotărîse în sfîrşit să-i spună că nu era decît o bucătăreasă de ocazie, servind cauza prietenilor animalelor care, conduşi de Miss Bridget, o foloseau pentru a spiona activităţile suspecte ale profesorului Mortimer. O ascultă fără să o întrerupă.

— Eram sigur că nu ai o adevărată vocaţie de bucătăreasă, zise el, şi că sănătatea ta nu va avea absolută nevoie de aerul mării, însă nu puteam ghici misiunea bizară ce-ţi fusese încredinţată. Felicitările mele, agentule secret.

Ea îi povesti în continuare de planurile războinice ale lui Miss Bridget, de expediţia nocturnă din ajun şi ceea ce descoperiseră în clădirea A – toate astea cu o mulţime de detalii.

Înainte să-i dezvăluie secretul pe care-l descoperise în dosarul cu coperţi roşii, părea că se distrează descriindu-i cu lux de amănunte o aventură banală, în fond. Holmes păru amuzat, imaginîndu-şi romantismul exaltat, apoi dezamăgirea preşedintei Societăţii pentru protecţia animalelor.

— Bănuiesc, rosti el zîmbitor, că acum s-a liniştit. Şi tu la fel, bineînţeles?

— Ea? Liniştită? Mai degrabă furioasă că s-a înşelat în halul ăsta. Iar eu, eu nu sînt liniştită, departe de asta Christopher, adăugă ea încet, pe alt ton.

— De ce? În definitiv, totu-i bine cînd se termină cu bine. Mi-ar părea foarte rău să pleci de aici, acum cînd nu mai ai motive de spionaj. După dragostea ce i-o poartă căţeluşei, eu personal am fost întotdeauna convins că profesorul e un prieten

de nădejde al animalelor.

— Un prieten de nădejde al animalelor! strigă ea, aproape urlînd. Într-adevăr, în ce priveşte soarta animalelor m-am liniştit pe deplin. Dar nu şi în ceea ce priveşte soarta făpturilor omeneşti.

Holmes se încruntă şi deveni serios.

— Închipuie-ţi că nici eu, zise el grav. Purtarea lui din ultima vreme faţă de bolnavele din clinică mi-a trezit îngrijorarea, ba chiar bănuiala, adăugă şovăind.

— Şi ce bănuieli ai?

— Am preasupus, rosti rar doctorul, că e încredinţat că făcuse o descoperire senzaţională sau că e pe punctul de a o face, iar datorită orgoliului său, n-a avut răbdare să obţină pe animale rezultate sută la sută sigure, ca să le aplice femeilor un tratament ce prezenta încă riscuri. Unii din confraţii mei, cercetători entuziaşti, au făcut şi ei acelaşi lucru. De aici complicaţiile inexplicabile de care suferă anumite paciente.

— Şi de aceea a murit pacienta din camera 1?

— Tot ce se poate, spuse doctorul, îngîndurat.

— Christopher, strigă Monique, şi eu mi-am imaginat ceva asemănător, vreo imprudenţă, o nerăbdare prea mare. Ei bine, am fost amîndoi foarte departe de adevăr.

— Explică-te.

Monique îi povesti cum reuşise să pună mîna pe faimosul dosar al profesorului şi cum îndrăznise să-l citească.

— Aş fi vrut să-l citesc şi eu, şopti doctorul, măcar din curiozitate ştiinţifică. Ce ai găsit în el?

— Am luat notiţe... A, n-am pierdut timpul copiind explicaţiile ştiinţifice, cum spui tu. Restul era perfect suficient pentru mintea mea. Ce am scris e foarte clar. Omul ăsta e un demon, Christopher. Însemnările o să-ţi dezvăluie purtarea lui drăcească mai bine decît aş putea eu s-o fac. Citeşte.

Şi-i puse în faţa ochilor ceea ce copiase. Stîrnit de agitaţia ei, Christopher aproape că înşfăcă dosarul şi începu să citească, cum făcuse şi Monique în noaptea precedentă, mai întîi cu

uimire, apoi cu un sentiment asemănător groazei pe care o resimţise şi ea, descoperind secretul profesorului Mortimer.

Prima filă era intitulată alfa 1. Era numele dat de profesor uneia din bolnavele de la clinică, cea care murise în urmă cu cîteva luni; numele corespund celui dat primei lupoaice, moartă şi ea. Rîndurile copiate de Monique după observaţiile lui Sir Richard nu lăsau nici o îndoială asupra analogiei pe care acesta o făcea în sinea lui. După cîteva explicaţii de natură tehnică, pe care Monique le omisese, iată ce scria:

„Făcusem imprudenţa de a administra lupoaicei alfa, apoi lupoaicei beta un tratament ce prezenta încă riscuri mari – imprudenţă fatală, din cauza căreia mă voi căi toată viaţa şi pe care n-o voi mai comite niciodată, ferească Dumnezeu....”

— Imprudenţă fatală! Să-l ferească Dumnezeu! comentă Monique, cu privirea pierdută.

„Lupoaica alfa n-a putut suporta şocul şi a murit. Beta n-a sucombat, însă va rămîne fără îndoială handicapată tot restul zilelor, din păcate! Tratamentul meu încă este, prin urmare, foarte periculos, şi simt că nu mai am dreptul – din punct de vedere moral – să-l aplic animalelor. Atunci cînd se află în faţa unui asemenea caz de conştiinţă, cercetătorul nu trebuie să evite să pornească pe altă cale. În consecinţă, încercarea următoare am făcut-o pe femeia alfa 1.

„Femeia alfa 1 a murit ca lupoaica alfa, ceea ce dovedeşte că am avut dreptate în privinţa riscului şi că într-o tentativă riscantă progresul nu e neapărat continuu. A murit datorită unei reacţii neaşteptate, pe care n-o prevăzusem, dar a cărei cauză încep s-o bănuiesc. Însă înainte de a se sfîrşi, boala ei era în regres, ceea ce-mi dă dreptul să sper. Răbdare. Evident, nici nu se pune problema să aplic tratamentul vreunei lupoaice, nici oricărui alt animal suferind de cancer şi cu atît mai puţin Rosettei, Doamne păzeşte...”

— Doamne păzeşte! Sfinte Doamne! se opri doctorul Holmes. Monique îi răspunse printr-un rîs isteric.

— Sfinte Doamne, precum spui. Ai urmărit cu atenţie felul

cum gîndeşte, cum îşi face scrupule? Fraza asta de la urmă eu am subliniat-o. Mi-era teamă că n-o să înţelegi bine. Tratamentul e prea riscant pentru animale. Din fericire, există şi alţi subiecţi de experienţă. Clinica lui e plină de paciente.

— Sfinte Doamne! repetă Holmes.

— Continuă, te rog.

A doua fişă era intitulată beta 1. Şi aici totul era foarte explicit.

„Indiscutabil, există progrese. Am modificat tratamentul în felul următor, înainte de a i-l aplica femeii beta 1.”

Aici Monique trecuse peste detaliile tehnice.

„L-a suportat mai bine şi, chiar dacă nu s-a vindecat, am toate motivele să cred că orice risc de deces a fost înlăturat, cel puţin pentru multă vreme de-acum încolo. Am revenit la stadiul subiectului beta. Cancerul este în regres, dar...”

— Îmi dădusem şi eu seama de asta, răcni doctorul Holmes. Înţeleg perfect cine este femeia beta 1. Această bolnavă prezenta simptome ce mi se păruseră ieşite din comun, într-o zi cînd reuşisem s-o examinez în lipsa profesorului. Cancerul era desigur în regres, dar ea suferea de anumite tulburări ciudate.

„ Cancerul era desigur în regres, dar ea suferea de anumite tulburări ciudate, continuă el să citească, ca un ecou la propriul său diagnostic; cu fiecare nouă experienţă mă aproprii de ţel, însă mai am nevoie de multe altele înainte de-a îndrăzni să tratez alte animale. Conştiinţa mi-o interzice.”

— Începi să înţelegi? comentă iar Monique, cu acelaşi rîs nervos.

— Mă crezi poate idiot! urlă doctorul. Îţi repet că sînt treaz. Conştiinţa lui! Vorbeşte de conştiinţă!... Conştiinţa nu-l lăsa! Atunci, a trecut foarte firesc la gamma 1, la cea de-a treia femeie, gamma 1.

Întoarse pagina febril. Foaia intitulată Gamma 1 conţinea lucruri asemănătoare celorlalte două. Concluzia profesorului era că succesul se afla la un pas, o distanţă imperceptibilă, un dozaj din ce în ce mai subtil. Era sigur de el în proporţie de 90%, dar

prudentul profesor Mortimer avea nevoie de o certitudine de sută la sută înainte de a se hotărî să aplice tratamentul său vreunui animal.

Holmes se întrerupse pentru o clipă din citit şi se strădui să-şi calmeze nervozitatea, rostind pe un ton doctoral:

— Ceea ce-i uluitor, este că în dezvăluirile astea nu se află nici cea mai mică urmă de emoţie, cel mai mic scrupul. Le-a scris fără să gîndească măcar o clipă că e vorba de nişte monstruozităţi. Pentru el, felul în care a procedat e perfect normal.

— E caracteristica nebuniei, răspunse Monique, adoptînd şi ea o atitudine calmă şi mai lucidă, ca pentru a uita de propria-i indignare. Un comportament firesc din punctul lui de vedere, zici? Ba mai mult decît atîta, Christopher. N-ai observat cum îşi invocă conştiinţa? Fii sigur că era convins că acţionează pentru binele... Doamne iartă-mă! Era gata să zic pentru binele Umanităţii, dar nu, al Animalităţii – cu literă mare, bineînţeles.

— De ce nu spui în numele Binelui, pur şi simplu?

— Fiindcă nu este cazul să facem filozofie, rosti grav Monique.

— În orice caz, reluă el, întorcîndu-se la ideea dinainte, rîndurile astea sînt scrise cu luciditatea rece a unui om de ştiinţă.

— Un om de ştiinţă dublat de un artist, aşa cum îl credeai tu odinioară, Christopher, şopti ea cu o ironie amară.

— Artiştii sînt deseori nişte ticăloşi, replică doctorul Holmes, dînd din umeri.

VIII

— N-ai citit încă esenţialul, n-ai ajuns încă la fundul acestui abis de ticăloşie, strigă deodată Monique, cuprinsă iarăşi de indignare. N-are rost să citeşti foile următoare. Sînt la fel cu

primele. Treci direct la ultima, *iota* cred că se numeşte... exact, iota, e vorba de ultima femeie bolnavă de cancer din clinică, cea de-a noua. A renunţat la indicele 1, pe care în mintea lui bolnavă îl considera inutil, fiindcă nu mai întrezărea nici o corespondenţă posibilă cu lupoaicele. Slavă Domnului că în clinică nu se aflau decît nouă bolnave, altfel ar fi ajuns pînă la omega şi chiar mai departe... Dar iota, Christopher, ştii tu cine este iota?

— Cum crezi că pot urmări numerotaţia asta absurdă?

— Este Mrs. Templar, zise rar Monique.

— Smintita aceea, nebuna care-şi închipuia că are cancer la sîn şi care, datorită propriei imaginaţii – după cum mi-a spus profesorul – chiar a şi făcut pînă la urmă? În ceea ce mă privea, nu eram sigur de asta.

— Datorită propriei ei imaginaţii, murmură Monique, cu un gest batjocoritor.

— Aşa susţinea el.

Holmes se opri, apoi tresări şi se lovi peste frunte.

— Monique, doar nu vrei să spui că...

— Nu vreau să spun nimic Christopher. Citeşte nota dinaintea filei intitulată iota. Dar nu cu voce tare, îl imploră ea, sau dacă da, mai toarnă-mi de băut, altfel o să fac o criză de nervi.

— Nu-ţi torn decît dacă-mi dai voie să beau şi eu. Închipuie-ţi că nici eu nu sînt prea stăpîn pe nervii mei.

— Fie, un singur pahar.

Doctorul ascultă şi citi nota pe care deschidea capitolul iota.

Stilul acesteia era mai grav decît al paginilor precedente. Era clar că profesorul Mortimer o scrisese după o adîncă reflecţie, fiind cît se poate de calm. Iată cum suna:

„Am dobîndit acum convingerea că nu mai am nevoie decît de o singură experienţă, o ultimă ajustare, ca să-mi ating scopul; una singură. Din nefericire, nu mai am la dispoziţie nici un subiect cobai. Am folosit toate femeile canceroase din clinică. Cîteva zile am suferit de o angoasă cumplită. Dacă acum, cînd

mă aflu atît de aproape de reuşită, voi fi obligat să amîn această ultimă fază de perfecţionare? Însă atunci, Providenţa...”

— Iarăşi Providenţa! îl întrerupse Monique cu voce tînguitoare, uitîndu-se la cer.

„... Însă atunci, Providenţa mi-a scos în cale subiectul care-mi era indispensabil. Dacă n-ar fi fost această femeie, în chinurile prin care treceam nu vedeam altă ieşire decît să aplic tratamentul preliminar soţiei mele sau bucătăresei. Dar sănătatea Lady-ei Evelyn probabil că n-ar fi rezistat unui cancer. Cît despre bucătăreasă, după cît se pare, n-ar fi fost de acord cu operaţia.”

— După cît se pare! gemu Monique.

„Însă Mrs. Templar se oferea întrucîtva ca voluntară. Cred că telefonul ei a fost un miracol. Datorită ei am putut să-mi desăvîrşesc opera, să adaug exact acel „iota” ce-i lipsea acestui monument. (Există corespodenţe între termeni, ce dau de gîndit.)”

— E şi superstiţios, pe, deasupra! comentă Holmes înainte de a continua lectura.

„Substanţele cancerigene pe care i le-am administrat, urmate de injecţii şi de gataje repetate şi-au îndeplinit perfect rolul, exact ca la şoarecii-femelă, ba chiar mai rapid. Mrs. Templar era recunoscătoare, convinsă că operaţiunile acestea sînt un factor indispensabil al vindecării ei. I-a apărut un cancer la sîn, care s-a dezvoltat în scurt timp.”

— Nu mai pot continua să citesc asta, zbieră doctorul Holmes, ridicîndu-se şi începînd să umble încoace şi încolo prin cameră. E imposibil, Monique, recunoaşte că ai visat. Ai fost victima unui coşmar înspăimîntător.

— Am copiat întocmai. Mă cunoşti destul de bine ca să ştii că eu nu sufăr de halucinaţii, De altfel, n-aş fi fost în stare să-mi imaginez aşa ceva.

Se ridică la rîndul ei şi lovi cu pumnul în hîrtiile cu notiţe.

— Iată, Christopher, explicaţia misterului pe care-l bănuiam. Totul e foarte limpede. Profesorul Mortimer e nebun de

legat. Îşi experimentează pe fiinţe omeneşti faimosul tratament, ce prezintă încă riscuri grave. Face încercări pe femei canceroase, într-un fel oarecum hazardat, fără să-i pese ce ar putea să li se întîmple. Mai rău, nu ezită să le inoculeze cancerul, ca să aibă la dispoziţie noi subiecţi-cobai, şi de-abia atunci cînd consideră că tratamentul este perfect finalizat, se hotărăşte să-şi trateze animalele lui dragi şi pe multiubita lui Rosetta. O să vezi, citeşte numai ultima foaie.

Doctorul Holmes se aşeză la loc, îşi turnă un pahar plin, fără ca Monique să aibă curajul să-l împiedice, şi se hotărî să parcurgă pagina intitulată *iota*.

Era un cîntec de triumf. Într-un stil de data asta exaltat, profesorul Mortimer povestea aici cum îi aplicase pacientei iota tratamentul definitiv, corectat graţie experienţelor anterioare, cum eforturile şi perseverenţa sa fuseseră în sfîrşit încununate de succesul deplin, cum celulele bolnave fuseseră distruse, fără apariţia vreunei tulburări secundare. *Iota* era vindecată, se simţea extraordinar şi nu mai ştia cum să-i mulţumească lui, profesorului Mortimer, căruia îi datora veşnică recunoştinţă.

Surescitarea doctorului se potoli brusc, iar el deveni îngîndurat.

— În toate astea, se află cel puţin un lucru exact, zise el. Mi-aduc aminte. Într-o zi, ameţit fără îndoială de victoria lui, mi-a îngăduit pentru prima oară s-o examinez eu însumi pe Mrs. Templar. Am zis îngăduit? Nu, m-a rugat cu o insistenţă a cărei cauză n-o înţelegeam nici pe departe, şi a adăugat mii de complimente la adresa competenţei unui confrate al cărui diagnostic îl aprecia. Din cîte mi-am dat seama după o examinare rapidă, ea nu prezenta nici un simptom al bolii. Atunci, nu dădusem nici un fel de importanţă faptului, ci bănuisem – contrar părerii lui Sir Richard – că pacienta nu avusese niciodată cancer. Dar dacă această vindecare nu este vreo fantasmă de-a lui, atunci, adăugă el pe un ton profesional, îţi dai seama, Monique, de importanţa descoperirii lui?

Consideraţia asta de ordin ştiinţific o făcu pe Monique să-i

arunce o privire plină de reproş.

— Descoperire, cu ce preţ! Alfa 1 a murit. Celelalte sînt poate sortite să mai trăiască un timp, mai lung sau mai scurt, ori vor rămîne handicapate – aşa cum scrie el cu o nepăsare superbă – pentru tot restul zilelor.

— Ai dreptate, recunoscu doctorul. Fii sigură că nu caut să-i găsesc scuze. Dar aşa stau lucrurile.

Caietul se termina astfel:

„Acum pot să merg înainte fără nici o teamă. Nu-mi mai rămîne decît să aplic tratamentul Mortimer tuturor animalelor mele şi, bineînţeles, Rosettei”.

O tăcere prelungită se lăsă după legătura acestor însemnări, timp în care doctorul Holmes se strădui să-şi stăpînească iritarea, ca să analizeze situaţia cu sînge rece.

— Ultima filă a fost scrisă acum o lună, zise el în sfîrşit. Fiind încredinţat de reuşita lui, profesorul Mortimer desigur că n-a mai stat pe gînduri şi a aplicat tratamentul miraculos tuturor animalelor canceroase din clădirea A, inclusiv căţeluşei sale. Monique, ai constatat vreo schimbare în ce priveşte starea Rosettei?

— În nici un caz vreo ameliorare; mai degrabă contrariul. Am observat că părea suferindă zilele astea. Mai mult, noaptea trecută, în cursul vizitei noastre în clădirea A, nu mi s-a părut că animalele bolnave de cancer nu erau deloc vioaie, oricum nu aşa ca cele sănătoase.

Doctorul Holmes se încruntă şi rămase multă vreme preocupat, înainte să alunge cu un gest un gînd supărător.

— Cu siguranţă, e nevoie de ceva timp pentru ca tratamentul să-şi facă efectul, zise în cele din urmă.

— Ce-ai de gînd acum, Christopher? întrebă Monique, care nu reuşea să pătrundă sensul acestor consideraţii. Diavolul ăsta e în stare de orice nebunie. Nu putem să-l lăsăm să mai continue aşa.

— Bineînţeles. Sîntem datori să-l oprim. O să anunţ autorităţile. Dar care? Ministerul Sănătăţii, desigur. Nu mă bucur

de o reputaţie prea grozavă printre aceşti domni. După cum ştii am primit pînă acum cîteva mustrări din cauza unui anumit obicei al meu şi pot să pun pariu că mulţi mă vor bănui că am născocit toată povestea sub efectul alcoolului. Mi-e teamă că nici mărturia unei bucătărese n-o să valoreze mai mult. Totuşi, am să fac un raport la care o să adaug însemnările tale. Pînă cînd cei sus-puşi ne vor lua în serios – dacă aşa ceva o să se întîmple – va mai trece ceva timp. În aşteptare, nu trebuie să ne temem că va mai trece la alte acţiuni smintite. A folosit pînă acum toţi cobaii din clinică şi e perfect încredinţat că a obţinut victoria definitivă. Cel mai periculos, adăugă el după o clipă de gîndire, ar fi ca această pretinsă victorie să se dovedească un nou eşec. Voi face tot posibilul ca să-l supraveghez îndeaproape.

IX

Doctorul Holmes tocmai îşi termina cina cînd Monique sună la uşă. În seara aceea aveau întîlnire la locul obşnuit, dar mult mai tîrziu. Gîfîia şi avu nevoie de cîteva clipe pînă să poată vorbi.

— Am încercat să-ţi telefonez, îngăimă ea, în cele din urmă. Eram singură în salon. N-am reuşit. Atunci am alergat ca o nebună. Trebuia să te văd imediat.

— Telefonul meu e deranjat. Dar ce s-a întîmplat, Monique?

— Cred că e foarte grav. Nimeni nu poate să prevadă cum va reacţiona el.

— Linişteşte-te, draga mea. Ce se întîmplă?

— A murit Rosetta.

Plecase de la vilă ca o vijelie şi alergase, mai să-şi dea sufletul pînă la bungalow-ul doctorului, pe scurtături, îngrozită cînd se gîndea ce înseamnă moartea animalului pentru cineva ca

profesorul Mortimer. Doctorul Holmes îi împărtăşi tulburarea.

Se împliniseră două săptămîni de cînd descoperiseră uneltirile criminale ale lui Sir Richard şi, după cum se temea doctorul, raportul pe care-l trimisese autorităţilor nu primise nici un răspuns. Cei sus-puşi nu se hotărau să ia în serios revelaţiile extravagante pe care le conţinea documentul.

— A murit Rosetta! strigă doctorul. Un eşec, iată de ce mă temeam. Cu siguranţă, asta n-o să-i redea echilibrul psihic lui Mortimer. Nu trebuie lăsat singur. Vin cu tine la vilă.

— Mai lasă-mă un minut să-mi trag sufletul, îl imploră Monique, care era aproape epuizată.

Se prăbuşi într-un fotoliu şi, peste cîteva clipe, începu să vorbească întretăiat, în fraze scurte:

— Rosetta a murit în seara asta. De mai multe zile se simţea rău. Se tîra tristă, cu ochii înceţoşaţi. Nu era nevoie să fii medic sau veterinar ca să-ţi dai seama că e grav bolnavă. Cît despre el, bineînţeles, nu putea ascunde faptul că starea asta îi provoca o angoasă sfîşietoare. O examina întruna. Expresia triumfătoare îi dispăruse de mult.

— Remarcasem şi eu, murmură Holmes. Mai ales cînd ieşea din clădirea A, unde se ducea mereu, dădea dovadă de o agitaţie dementă. Începusem să bănuiesc că faimosul lui tratament, aplicat animalelor, nu dădea rezultatele aşteptate. Am încercat chiar să trag de limbă una din brutele care-i sînt ajutoare. Fără prea mare succes. Totuşi, din păsăreasca lui, mi s-a părut că înţeleg că una sau mai multe vieţuitoare muriseră.

— Ieri, reluă Monique, care, absorbită de propriile ei gînduri, de-abia asculta –, ieri starea Rosettei s-a înrăutăţit pe neaşteptate. Azi dimineaţă biata făptură – şi eu mă ataşasem de ea – era în comă, zăcea în culcuşul ei cu ochii pe jumătate închişi. S-a închis singur în încăpere cu ea, mi-a interzis să intru acolo, nesuportînd nici măcar prezenţa Lady-ei Evelyn, pe care o respinsese cu brutalitate şi care stătea în camera ei, deprimată, vărsînd şiroaie de lacrimi. Am tras cu urechea la uşă şi l-am auzit şi pe el scoţînd la rîndul lui gemete şi suspine neomeneşti.

— Ieri, continuă doctorul Holmes, ieri s-a repezit ca un nebun în clinică, unde mă aflam. Era aşa de agitat, încît nici nu m-a băgat în seamă. S-a năpustit în camera lui Mrs. Templar. Aceasta, părînd complet restabilită, era aşezată într-un fotoliu. Emoţionată, a început să debiteze un torent de mulţumiri, după cum îi e obiceiul. N-a ascultat-o. S-a aruncat asupra ei, Monique, cu furia unei fiare ce se năpusteşte asupra prăzii. Nu exagerez deloc. N-am avut timp să fac cea mai mică mişcare ca să-l împiedic. I-a smuls îmbrăcămintea de pe piept, i-a palpat, i-a frămîntat sînul cu gesturile unui maniac erotic. După ce i-a dat drumul bietei nebune, fără a se sinchisi de uluirea şi de groaza ei, şi-a ridicat braţele spre cer într-o atitudine de furie şi de disperare absolută. Un dement, un nebun furios, îţi jur, a strigat cu un glas ce-a răsunat în toată clinica: „O, Doamne, nu-i cu putinţă. Ar fi prea crud. Nu se poate să mă fi înşelat atît de tare. Dar ea e dovada vie că nu m-am înşelat. E vindecată, e vindecată, fără urmă de îndoială, e un diagnostic ce nu poate fi contestat.” Atunci m-a văzut pe mine. M-a apucat de umăr şi a răcnit: „Dumneata îmi eşti martor, Christopher. Eşti obligat să constaţi că e vindecată! hai, spune-o, spune-o, te implor.”

— Iar astă-aseară, Christopher, chiar înainte de cină, a intrat pentru ultima dată în încăperea unde agoniza Rosetta. O lăsase singură cîteva minute, după ce stătuse cu ea o bună parte a după-amiezii. Căţeluşa murise. Prin uşa întredeschisă i-am zărit labele înţepenite.

— Şi ce-a făcut atunci?

— În faţa trupului lipsit de viaţă, comportamentul i s-a schimbat dintr-odată. Nervozitatea, agitaţia au dispărut, lăsînd loc unei atitudini de înfrîngere totală, care mi s-a părut şi mai îngrijorătoare. N-am îndrăznit să-i vorbesc. Cu glas şters aproape calm, mi-a poruncit să servesc masa. Ceea ce am făcut, într-o atmosferă funebră. Era singur la masă. Lady Evelyn tot mai zăcea în camera ei, refuzînd orice hrană şi scăldînd aşternutul în lacrimi. A înghiţit maşinal două-trei îmbucături, tot fără să scoată un cuvînt, cu privirea pierdută. Cînd am terminat de strîns

farfuriile aproape neatinse, mi-a făcut semn că nu mai are nevoie de mine.

„Vreau să rămîn singur”, mi-a zis. A urcat sus şi s-a închis în cameră împreună cu cadavrul bietului animal. Şi uite aşa. Am încercat în zadar să-ţi telefonez, apoi am alergat şi am venit la tine cît mai repede. Christopher, mi-e frică.

— Şi mie mi-e frică, spuse doctorul, ridicîndu-se. Să mergem. Şi-aşa e destul de tîrziu. Un nebun e în stare de orice. Trebuie să încercăm să-l calmăm, dacă nu se poate să-l facem să judece. Dacă va fi nevoie, o să-i fac o injecţie.

Luă cu el o trusă, nişte medicamente şi plecară spre vilă.

Dar ajungînd acolo, nu-l mai găsiră pe profesorul Mortimer. Încăperile de la parter erau pustii. Urcară la etaj. Lady Evelyn era singură în camera ei. Monique încercă să discute cu ea, dar aceasta îi răspunse la întrebări doar prin monosilabe de neînţeles şi sughiţuri de plîns. Monique deschise uşa camerei unde stătuse Rosetta. Era goală. Cadavrul căţeluşei dispăruse.

Coborîră înapoi la parter şi cercetară grădina, din ce în ce mai neliniştiţi.

— Priveşte, zise dintr-odată Monique, apucînd braţul prietenului ei. Ceva mai jos de creasta falezei, la jumătatea distanţei faţă de cîmpie, deasupra nivelului de amplasare a clădirii A, o lumină roşiatică sfîşia întunericul, dînd la iveală un fum gros pe care rafalele de vînt îl purtau înspre mare.

X

Profesorul Mortimer aşeză pe pămînt corpul neînsufleţit al căţeluşei Rosetta, lîngă uşa de la intrare, şi pătrunse în clădirea A. Aprinse lumina, dădu drumul la muzică şi se opri cîteva clipe în prima sală. Aruncă o privire stinsă animalelor, care-l observau curioase, reacţionînd ca de obicei la farmecul muzicii. Pe urmă

traversă rapid secţiunea rezervată subiecţilor sănătoşi, şi, mergînd cu paşi sacadaţi, ca un automat inconştient, intră în sala animalelor canceroase.

Starea tuturora era jalnică. Sir Richard, sigur de izbînda lui, nu ezitase să le administreze tuturora ultima variantă a tratamentului, chiar dacă unele primiseră sau nu o variantă anterioară. Lupoaica beta era pe moarte, zăcînd nemişcată pe aşternutul murdar de excremente. Cît despre celelalte animale, multe muriseră.

Cadavrele lor înţesau cuştile şi sertarele. Majoritatea celor rămase în viaţă nu o duceau nici ele prea bine. Unele sufereau de convulsii şi scoteau gemete ce acopereau din cînd în cînd sunetul muzicii.

Profesorul rămase multă vreme buimac, contemplînd cu privirea stinsă spectacolul acela îngrozitor. Apoi se întoarse în sala animalelor sănătoase. Acolo, tot cu gesturi de robot, deschise toate cuştile şi, alergînd de la una la alta începu să bată din palme şi să-şi agite braţele ca nişte morişti furioase, pentru a le face să fugă. Cele patru lupoaice au fost primele care au răspuns la această chemare. Şovăitoare la început, alte animale făcură la fel, strecurîndu-se pe furiş către uşa lăsată întredeschisă. Se răspîndiră pe stînci şi în tufişurile din împrejurimi. Dar unele dintre ele, care uitaseră de bucuria libertăţii, fiind terorizate de gesturile dezordonate ale profesorului, refuzară evadarea ce li se oferea. Şoarecii şi şobolanii se pitiră, plini de teamă în despărţiturile din cuştile lor. Maimuţele se ascunseră sub aşternuturile de paie. Continuînd să mai gesticuleze cîteva minute, profesorul Mortimer le privi apoi nedumerit, dădu din umeri, scoase un hohot batjocoritor şi nu mai insistă.

Se întoarse la intrare, luă cadavrul Rosettei, o mîngîie pentru cea din urmă oară şi o aşeză pe una din grămezile de paie depozitate lîngă uşă, ce foloseau la împrospătarea culcuşurilor. Începu să adune braţe întregi de paie şi să le împrăştie în toată clădirea, pe lîngă pereţii de lemn, în cele două săli. Dintr-o

servietă pe care o adusese, scoase un teanc mare de documente, printre care dosarul cu coperţi roşii. Rupse din el mai multe file şi le mototoli, scapără un chibrit şi le dădu foc, aşezînd toate hîrtiile jos lîngă unul din mormanele de paie uscate, care se aprinse numaidecît, transformînd în cîteva minute clădirea într-o vîlvătaie arzînd cu zgomot.

Ieşi din clădire – pe jumătate asfixiat, cu fruntea mînjită de sudoare şi de cenuşă, cu hainele pîrlite, abia atunci cînd căldura devenise de nesuportat. Cu acelaşi mers de automat se îndepărtă pînă la o anumită distanţă, apoi se întoarse şi rămase mult timp urcat pe o stîncă ce domina scena, ca pentru a-şi contempla opera.

Curînd, fizionomia i se schimbă. Privirea, care pînă atunci nu reflecta nici o urmă de conştiinţă, nici un sentiment, se însufleţi dintr-odată, ca incitată de un gînd neaşteptat. Trăsăturile chipului înnegrit se înăspriră şi se contorsionară într-o expresie bestială, pe care lumina incendiului o făcea să pară de o răutate diabolică.

Pînă şi afară, căldura devenea de neîndurat. Aruncînd o ultimă privire jăraticului, întoarse spatele clădirii şi se îndepărtă, la început cu acelaşi mers de automat, pe urmă din ce în ce mai iute, fugind şi sărind de parcă ceea ce mai avea de înfăptuit nu putea suferi nici o amînare.

Flăcările mai luminară o clipă silueta lui înaltă, ce sărea peste obstacole, poticnindu-se uneori de pietre, dar îndreptîndu-se la loc, trupul lui însufleţit de o voinţă ce-l făcea să nesocotească orice capcană a nopţii, dînd cîteodată impresia unei marionete dezarticulate ce se zbătea printre jerbele incandescente răspîndite de foc în jurul lui, ori a unui spiriduş uriaş ţopăind printre emanaţiile de gaze arzătoare ale unui ţinut blestemat

— La naiba cu lupoaicele, maimuţele, şobolanii, şoarecii şi toate lighioanele tale afurisite, fie ele sănătoase ori bolnave. Nu înţelegi că turbatul ăsta e în stare şi de alte rele, de crime, pe

lîngă care acest incendiu nu-i decît un foc de sărbătoare? Oare nu ghiceşti care o să fie următoarele victime ale răzbunării lui? Hai să alergăm la clinică, Monique. Presimt că într-acolo îşi îndreaptă în acest moment paşii smintiţi. Dă Doamne să ajungem la timp!

Vorbele doctorului Holmes se datorau atitudinii Monicăi, în a cărei raţiune mila înăbuşise simţul psihologic, neîncetînd să plîngă soarta nefericitelor vieţuitoare.

Tocmai se apropiaseră de clădirea A, care încă mai ardea ca o torţă. De jur împrejur, la aceeaşi distanţă unde fuseseră nevoiţi să se oprească, zăreau umbrele animalelor înspăimîntate, ce păreau că nu vor să părăsească locul acela, care fusese căminul lor. Cele mai mici se fofilau prin iarba scundă. Maimuţele se refugiaseră pe crengile cele mai înalte ale copacilor. Ceva mai departe, cele patru lupoaice se adăpostiseră în scobiturile stîncilor. Ochii le străluceau în întunecimea adăposturilor. Deodată, începură toate laolaltă să urle a moarte.

Trezită la realitate de drama aceasta, asupra căreia, desigur, încă nu se lăsase cortina, înţelegînd temerile prietenului ei, Monique îşi veni în fire. Îşi întoarse privirea de la spectacolul acela halucinant şi se strădui să-i dea ascultare doctorului Holmes. Acesta începuse să alerge din toate puterile ca să găsească poteca ce ducea la clinică.

Ajuns în vecinătatea clădirii, doctorul Holmes se simţi oarecum liniştit şi se opri cîteva clipe să-şi tragă sufletul. Se temuse ca nebunia distrugătoare ce-l cuprinsese, neîndoielnic, pe profesorul Mortimer, să nu se fi dezlănţuit în ce avea ea mai primejdios. Furia răzbunătoare a lui Sir Richard nu se revărsase încă asupra subiecţilor-cobai. Clinica nu avusese soarta clădirii A, după cum se temea Christopher. Dar tulburarea îi spori iar atunci cînd, alături de Monique, care îl ajunsese din urmă, îşi dădu seama, apropiindu-se, că în interior domnea o agitaţie neobişnuită. Din camere şi de pe culoare răzbăteau strigătele, chemările, plînsetele bolnavelor mai în putere, care reuşiseră să se ridice.

Hohotind de plîns, infirmiera de gardă îşi pierduse complet capul şi era incapabilă să restabilească ordinea. Nici măcar nu-şi dădea osteneala. Se repezi către cei doi, fericită din pricina acestui ajutor neaşteptat. Era gata să facă o criză de nervi, iar doctorului Holmes îi trebui destul timp pînă să smulgă de la ea o descriere exactă a ultimului act al tragediei. Sora vorbea întretăiat, incoerent uneori, şi avea ochii încă plini de o vedenie înspăimîntătoare.

— Profesorul Mortimer, urlă ea, Sir Richard, domnule doctor, ... o nu! nu Sir Richard, ci stafia lui, cu siguranţă, o făptură scăpată din Infern. Cu hainele pîrlite, în dezordine, cu mîinile însîngerate şi faţa înnegrită, descompusă; trăsături ce nu mai aveau nimic omenesc, un diavol, zău aşa. Cînd l-am văzut am scos un strigăt de groază. M-a îmbrîncit cu atîta brutalitate, încît am căzut pe culoar. Urlam întruna aşa de tare, că s-au trezit toate bolnavele. Au început să se agite ca nişte nebune şi să ţipe şi ele... Nu le auziţi, doctore, ascultaţi numai... Atunci profesorul Mortimer... ba nu, nu putea fi profesorul. Era de nerecunoscut; un diavol ce luase chipul lui... Simt că înnebunesc şi eu. Dar ce se întîmplă, domnule doctor?

Fiindcă se agăţa de el, doctorul Holmes o pălmui şi o scutură zdravăn ca s-o calmeze.

— Ei, ce s-a întîmplat atunci? De data asta te întreb eu. Ce-a făcut? Unde e acum? Răspunde, mă auzi! O să-mi povesteşti mai tîrziu cum te simţi.

— Unde e? Habar n-am. A plecat la fel de repede cum a venit... Probabil că rătăceşte pe faleză sau poate că fantoma lui s-a topit în văzduh, după ce a îndeplinit ce avea de făcut. Ce-a făcut, domnule doctor, dumneavoastră mă întrebaţi pe mine ce-a făcut?

Holmes o zgîlţîi din nou şi reuşi s-o aducă puţin la realitate. Ea reluă, cu glas scăzut:

— A smuls uşa dulapului unde se află instrumentele chirurgicale. A luat un stilet, pe care-l învîrtea şi-l flutura deasupra capului meu. M-a insultat atunci cînd – încă întinsă pe

jos – l-am implorat să mă cruţe. Apoi m-a dat la o parte, lovindu-mă puternic cu piciorul, mormăind că puţin îi pasă lui de mine... a, nu! nu cu mine avea el ce avea, am înţeles foarte repede. După aceea s-a îndreptat glonţ spre camera lui Mrs. Templar. Ceea ce a făcut acolo, continuă ea, izbucnind în hohote de plîns, nu pot să vă spun. De-abia am, aruncat o privire, că am şi fugit. Mergeţi să vedeţi şi dumneavoastră, domnule doctor.

Înţelegînd că nu mai putea obţine nimic de la nefericita femeie, Holmes se năpusti în camera nebunei. Mrs. Templar zăcea pe patul murdar de sînge, cu cămaşa de noapte smulsă şi cuţitul înfipt în piept. Priveliştea aceea era însoţită de urletele bolnavelor ce se îngrămădeau la uşă.

— Monique, zise doctorul Holmes apucînd-o de braţ, vino să mă ajuţi.

Mai tîrziu, cînd îşi reaminti această scenă ce urma unui şir întreg de orori, Holmes se simţi nespus de mîndru că reuşise să depăşească groaza ce începuse să-l cuprindă. Niciodată nu s-ar fi crezut în stare de un asemenea efort de voinţă pentru a se supune iniţiativelor impuse de conştiinţa sa profesională. Sîngele rece de care dăduse dovadă în noaptea aceea, la clinică, probabil că-i sporise, în proprii săi ochi, puţina stimă ce-o avea faţă de el însuşi, iar amintirea aceasta îl ajută apoi să respingă ispita ce-l îndemna să cadă din nou pradă beţiei.

— Draga mea, repetă el, strîngînd ceva mai tare braţul lui Monique, ia-o cu tine pe infirmieră şi amîndouă aveţi grijă de bolnave şi duceţi-le în camerele lor, de bună voie sau cu forţa, m-ai auzit? Trebuie să restabilim ordinea şi liniştea. Nu-i permis ca o clinică să semene cu o casă de nebuni.

Vorbea cu glas ciudat de măsurat, aproape blînd, simţind insitinctiv că demonstraţia aceea de calm era singurul antidot împotriva isteriei colective. Dar din blîndeţea aceea izvora o asemenea autoritate, încît Monique se înclină, dînd din cap în semn de supunere, iar infirmiera încetă să mai geamă. Dispărură amîndouă pe culoar, unde strigătele încetară treptat. Între timp, doctorul se aplecă asupra lui Mrs. Templar ca s-o examineze

rapid.

Cînd Monique se întoarse în camera 1, după ce reuşise să restabilească cît de cît ordinea în clădire, Holmes se ridicase şi stătea în picioare, palid, la intrare.

— E moartă, rosti el sumbru. Inima e străpunsă. O lovitură dată ceva mai jos de sînul stîng, cu violenţa unui turbat şi tehnica profesională desăvîrşită a unui expert.

XI

— O mare descoperire, probabil; un savant genial, fără îndoială.

— Un depravat, un ucigaş, nu uita, interveni Monique.

— N-am uitat. Deocamdată, însă, făceam abstracţie de acest mic amănunt; e un alt aspect al probemei, zise doctorul Holmes, cu un sarcasm deliberat... Deci, draga mea, un savant genial, dar care a comis o eroare gravă, nedemnă de un om de ştiinţă.

Era în firea doctorului să facă apel la ironie ca să-şi alunge tulburarea din suflet. Urmă:

— Orice începător în ale biologiei, orice student în primul an la această specialitate ştie foarte bine că un remediu care dă rezultate la un şoarece sau o maimuţă nu este neapărat eficient şi pe o altă fiinţă. Odinioară, el însuşi era primul care-şi dădea seama de asta, l-am auzit repetînd de nenumărate ori că e delicat, adesea chiar periculos, să faci o extrapolare de genul ăsta..., cu atît mai mult un tratament care este eficient în cazul unei femei, urlă el lovind cu pumnul în masă atît de tare încît se zgîlţîiră tacîmurile, poate să se dovedească fatal la şoareci, şobolani, maimuţe, lupoaice şi căţele. Iată, draga mea, în ce hal îl orbise nebunia.

— Eficient în cazul unei femei, eşti sigur?

— Bineînţeles. Mrs. Templar a fost vindecată.

— Era într-adevăr vindecată? Oare profesorul n-a fost victima altei halucinaţii? Oare nu şi-a luat dorinţele smintite drept realitate? Mrs. Templar fusese măcar bolnavă?

— Dacă a fost bolnavă de cancer, aşa cum spui, cred că explicaţiile pe care le dă în însemnările lui nu lasă nici o îndoială asupra acestui lucru. Dacă a fost vindecată, nu pot fi sigur. Tot ce pot afirma – după ce am consultat-o superficial, aşa cum ţi-am povestit, în ziua cînd, lăsînd la o parte orice reţinere, îşi proclama izbînda –, e faptul că părea sănătoasă. Dar ca să fiu sigur ar fi fost nevoie şi de alte investigaţii.

Era după-amiaza devreme. Monique şi Holmes luau prînzul împreună la locuinţa doctorului. Încă nu avuseseră nici timp, nici chef să facă schimb de impresii. Restul nopţii precedente şi-l petrecuseră alertînd prin telefon diverse autorităţi şi aşteptînd ajutorul acestora. Sosiseră pe rînd pompierii şi cîţiva membri ai poliţiei locale de coastă. În cursul zilei erau aşteptate personalităţi mai importante. Primii poliţişti nu înţelegeau aproape nimic din povestea aceea extravagantă, doar că profesorul Mortimer fusese apucat de un acces brusc de furie, ce-l făcuse să incendieze una din clădirile Institutului său şi să comită o crimă. Răscoliseră insula în căutarea lui şi în cursul unei astfel de expediţii, pe timp de noapte, nu găsiseră nimic, ci doar descoperiră umbrele fantomatice ale maimuţelor, refugiate în copacii cei mai înalţi de pe faleze, şi siluetele lupoaicelor înnebunite, pitite printre stînci, scoţînd încă neîncetat urlete lugubre, ceea ce sporea confuzia membrilor patrulei.

În zori, găsiseră în sfîrşit corpul lui Sir Richard, agăţat de un recif, în apă, la poalele falezei de pe care se aruncase. Martorii principali, doctorul Holmes şi Monique, îşi petrecură toată dimineaţa răspunzînd la întrebările poliţiştilor, cărora le venea greu să creadă declaraţiile fantastice ale acestora, cu atît mai mult cu cît nervozitatea numiţilor martori adăuga povestirii o nuanţă şi mai neverosimilă decît realitatea însăşi.

— Încet, încet, zicea şeful anchetatorilor, încercînd să-şi

ordoneze în minte faptele, dumneavoastră pretindeţi că profesorul făcea experienţe pe animale. Mi se pare că asta se numeşte vivisecţie.

— Începuse pe animale, repeta Monique pentru a zecea oară. Pe urmă şi-a schimbat metoda. Îşi experimenta încercările riscante pe fiinţe omeneşti, pe femei. Scopul lui nemărturisit era să vindece animalele.

— Un soi de veterinar, prin urmare, observă poliţistul.

— Într-un fel, intervenea doctorul Holmes, exasperat de lipsa putinţei de înţelegere a acestui funcţionar modest, ce găsea că e de datoria lui să ia un prim interogatoriu, imediat după consumarea faptelor. Mai presus de orice, voia să-şi vindece căţeluşa, pe nume Rosetta, care suferea de cancer la sîn.

— Căţeluşa lui avea cancer la sîn!

— La mamelă, dacă preferaţi. Se întîmplă tot atît de frecvent la căţele ca şi la dragile noastre tovarăşe de viaţă. Ei, atunci a încercat să facă experienţe pe lupoaice.

— Pe lupoaice!

— Pe lupoaice, apoi a început să tortureze femei, urla la doctorul Holmes, din ce în ce mai nervos din pricina absurdităţii izbitoare a cuvintelor pe care le rostea. Femei, acum aţi înţeles?

Celălalt se chinuia tot mai tare să înţeleagă. Dădea din cap cu un aer împietrit. În cele din urmă se hotărî să suspende interogatoriul şi să aştepte sosirea superiorilor. Lady Evelyn, doborîtă de o criză cardiacă, fusese luată cu elicopterul de pe insulă în cursul dimineţii. Monique se refugiase în locuinţa doctorului Holmes. Tocmai terminau de mîncat.

Monique îi punea întruna întrebări, la care doctorul Holmes nu era în stare să răspundă. Reluă:

— Dacă Mrs. Templar era vindecată? După ce am constatat decesul, închipuie-ţi că nu m-am gîndit să examinez mai atent cadavrul, ca să-mi dau seama. Va trebui să ai răbdare şi să aştepţi rezultatele autopsiei ca să-ţi satisfaci curiozitatea.

Holmes chibzui cîteva clipe, apoi reveni la ideea lui de mai minte şi adăugă:

— Dacă aşa stau lucrurile, atunci a făcut o descoperire de o importanţă excepţională pentru ştiinţă.

— De o importanţă excepţională pentru ştiinţă, protestă ea pe un ton de reproş amar, dacă am face abstracţie de împrejurările în care au avut loc.

Holmes observă că Monique se retrage într-o tăcere îmbufnată, dat tot nu voia să dea atenţie observaţiilor ei, aşa încît îşi continuă ideea.

— Dar la ce bun acum descoperirea asta senzaţională? Fii sigură că şi-a distrus cu grijă faimosul dosar, din care, întîmplător, ai uitat să copiezi indicaţiile tehnice cele mai preţioase.

— Nu aveam timp şi, închipuie-ţi, mă gîndeam la altceva, mormăi Monique.

Doctorul părea încă să mai caute o uşurare, refugiindu-se într-un univers raţional, ştiinţific, de parcă, după încercările din noaptea trecută, ar fi fost singurul liman unde şi-ar fi păstrat minţile. Reproşurile sale, pe care se prefăcea că i le adresează, izvorau din acelaşi sentiment inconştient de respingere încăpăţînată a grozăviilor petrecute. Monique înţelegea perfect această atitudine şi, în acelaşi spirit, se preta jocului. Astfel, li se întîmpla să se ciondănească în privinţa unor detalii.

— Dar ai avut grijă să notezi numele barbar al substanţelor cancerigene pe care le administra lui Mrs. Templar. Oricine cunoaşte numele astea. Figurează în toate manualele de cancerologie.

— M-am gîndit că ar putea fi utile. Dragul meu, eu nu sînt o specialistă, zise ea fără să se supere.

— În toate tratatele, insistă el, fără s-o bage în seamă. Nu există biolog să nu le ştie. Biologii, draga mea, cel puţin cei care se ocupă de cancer, seamănă cu fizicienii atomişti.

— În ce fel?

— Aceştia, continuă doctorul surescitat, aceştia ştiu să distrugă materia. E = mc2, după cum ştii. Pentru ei e o joacă de copil să transforme *m* în energie, însă pentru a crea *m*, materia

nu e în stare de asta... ce naiba spuneam?

— Că biologii seamănă cu fizicienii. Totuşi nu văd legătura.

— Stai, stai că-ţi explic acum. A provoca un cancer la şoareci, la orice animal, la peşti sau la plante, e pentru ei floare la ureche. Fac asta în fiecare zi, cu uşurinţa cu care tu bei o ceaşcă de ceai. Dar ca să practice operaţia inversă, ca să vindece, sînt încă foarte departe... Şi s-a întîmplat ca unul din ei, profesorul Mortimer, să descopere reuşita acestei operaţii inverse, cel puţin în cazul fiinţelor umane. Iar acum sclipirea aceasta de geniu nu mai există.

Remarcă o nouă tăcere, dădu din umeri înciudat şi schimbă subiectul.

— E rîndul meu, draga mea, să te întreb lucruri legate de specialitatea ta. Mă adresez specialistului psiholog. Crezi că de la început întocmise un plan bine chibzuit? Vreau să zic, crezi că toate iniţiativele lui de cînd se retrăsese aici, pe insulă, aveau drept scop rezultatul pe care l-am constatat?

Monique îi era recunoscătoare pentru mîna de ajutor întinsă. Începu să se implice şi ea mai tare, cu o mare uşurare, în aşa-zisul joc ce consta în a te refugia în citadela raţiunii ştiinţifice ca să scapi de vedeniile cumplite ale realităţii.

— Un plan bine definit, voit, conştient – asta nu cred, răspunse, după ce chibzui. N-o să-ţi ţin o prelegere despre ceea ce voi, englezii, numiţi *abnormal psychology*, de altfel nici nu m-aş simţi în stare astăzi, însă părerea mea este că, în cazul profesorului Mortimer, avem de-a face cu o ilustrare tipică a conflictului între conştient şi inconştient. Chiar de la început inconştientul s-a orientat să aleagă o insulă îndepărtată, ca să-şi continue aici cercetările. Erau experienţe lăudabile, cercetări pentru binele Omeririi suferinde – iată scuza pe care latura conştientă o găsea laturii iraţionale a ciudatei lui personalităţi. Inconştientul său era cutremurat, zbuciumat încă de la început carierei, de tulburarea groaznică pe care o îndura cînd tortura animalele... Profesorii mei, Christopher, au scris multe teze remarcabile despre influenţa emoţiilor asupra comportamentului

subiectului care le resimte. Această adîncă frămîntare este cea care – fără ca ei să-şi dea seama – îi dicta majoritatea gesturilor, începînd cu hotărîrea de a se retrage într-un ţinut izolat, la adăpost de priviri indiscrete. Sînt convinsă că boala căţeluşei Rosetta n-a fost decît o întîmplare, un soi de catalizator care a precipitat evenimentele. Oare nu-mi povesteai tu că în prima zi a sosirii tale aici privirea lui avea o expresie ciudată, neliniştitoare, în momentul cînd a zărit insula ivindu-se din ceaţă?

— Da, neliniştitoare, recunoscu Holmes. De fapt atunci mi-a venit în minte cuvîntul *diabolică*, fără să-mi pot explica de ce.

— Deja inconştientul începea să se impună... Alegerea unui număr foarte restrîns de colaboratori competenţi, fiecare specializat strict pe un anumit domeniu, nici unul care să fie capabil să sesizeze ansamblul conştiinţelor lui. Iar încetul cu încetul acest inconştient a devenit singurul stăpîn, pînă cînd s-a substituit de tot conştiinţei ori s-a contopit cu ea. Nu ştiu dacă vorbesc atît de clar încît să mă înţelegi.

— Destul de clar, draga mea, rosti Holmes, gînditor. Încetul cu încetul, doctorul Jekyll a dispărut, a fost anihilat.

— Iar Mr. Hyde a ajuns dictatorul absolut. Dar cazul ăsta ar merita să fie studiat de specialişti mai competenţi decît o bucătăreasă de ocazie, chiar dacă la vremea ei a făcut şi ea nişte studii.

— Cred că bucătăreasa dă dovadă de o perspicacitate destul de mare, zise doctorul Holmes, zîmbind.

XII

Holmes schimbă atunci subiectul conversaţiei, ca şi cum jocul ar fi luat sfîrşit, şi întrebă, cu voce gravă:

— Ce-ai să faci de-acum încolo, Monique? Bănuiesc că o să începi iar să lucrezi pentru nebuna ailaltă bătrînă, Miss Bridget,

iar amîndouă o să continuaţi cu şi mai multă tragere de inimă cruciada voastră înverşunată pentru salvarea animalelor?

— Nici pomeneală, făcu Monique, cu o energie neaşteptată. Nici vorbă de aşa ceva.

— Chiar aşa?

— Tocmai i-am telefonat ca s-o anunţ că sînt ferm hotărîtă să plec de la Societate.

— I-ai povestit prin ce întîmplări dramatice am trecut noi aici?

— Am încercat. Cred că n-a înţeles nimic.

— Dacă ar fi înţeles, ar fi fost cu siguranţă de partea profesorului Mortimer, remarcă ironic doctorul Holmes. De fapt, el n-a făcut altceva decît să împingă la limita extremă...

— Taci. N-are rost să facem speculaţii pe tema asta. Îţi repet că n-a înţeles nimic. Soarta femeilor acelora nenorocite parcă n-ar fi interesat-o cîtuşi de puţin.

— Nici măcar tratamentul la care a fost supusă Mrs. Templar, sau uciderea ei?

— Genul ăsta de detalii o impresionează prea puţin, spre deosebire de elementul principal, care i-a acaparat toată atenţia, strigă Monique cu un soi de furie; adică soarta bietelor animale lipsite de apărare, care au scăpat cu viaţă din incendiu, iar acum mai rătăcesc încă prin insulă, aproape moarte de foame, probabil, şi suferind din pricina intemperiilor. Despre ele a început să mă întrebe, pătimaş. În clipa de faţă pregăteşte o expediţie ca să vină să le recupereze. Întrebările ei m-au exasaperat. Ştii ce-am făcut, Christopher? Am închis telefonul, pe urmă l-am scos din priză, ca afurisita asta de nebună bătrînă, cum îi spui tu, să nu încerce să mă ia la rost. Parc-o văd, trebuie să fie furioasă.

Văzînd-o în starea asta de spirit, doctorul Holmes păru liniştit.

— Cred că şi eu aş fi făcut la fel.

Mult timp rămaseră amîndoi, parcă, pe gînduri. Monique rupse în sfîrşit tăcerea, pe un ton mai vesel:

— Mă întrebai ce am de gînd să fac de-acum încolo? Judecînd după dispoziţia în care sînt astăzi, nu prea văd multe posibilităţi. Soră de caritate, probabil. De ce nu?

— Nu mi s-a părut niciodată că ai fi prea cucernică.

— Ce prostie! Nu sînt credincioasă, dar nu contează. Esenţialul e că surorile de caritate nu au grijă de animale. Cel puţin, n-o să mă ocup decît de suferinţele omeneşti. Am auzit chiar vorbindu-se despre o asociaţie pentru abolirea torturii, ACAT cred că se numeşte, care are în jur de cinsprezece mii de membri în Franţa şi încearcă să se extindă în Anglia şi mai departe. E tot o asociaţie religioasă, însă îmi închipui că nu le-ar displace să primească în rîndurile lor o agnostică aşa de blîndă ca mine. Şi-apoi, dragul meu, desigur că au nevoie de psihologi, dacă nu de bucătărese; a, bineînţeles nu de-o specialistă în psihologia animală, Doamne fereşte!

— Mi se pare un proiect destul de rezonabil, zise doctorul Holmes. Chiar mă întreb dacă nu cumva această asociaţie n-ar avea nevoie şi de un medic.

— Un medic care ar jura să nu mai bea niciodată şi s-ar ţine de cuvînt, rosti Monique, privindu-l cu severitate. Cred că le-ar putea fi de folos.

— Dar, probabil, o asemenea slujbă nu-ţi ocupă tot timpul, reluă doctorul Holmes, după o scurtă ezitare, închipuie-ţi, draga mea, că mi-a venit o idee.

— O idee în legătură cu viitorul meu sau al tău?

— Rămîne de discutat, făcu el, plecînd ochii. Dar azi n-o să avem prea mult timp ca să vorbim de viitorul nostru. Iată că sosesc autorităţile. Va trebui să răspundem la o droaie de întrebări sîcîitoare şi povestind, vom retrăi aventurile acelea smintite.

Îi venise în minte acest lucru privind la forfota ce pusese stăpînire pe debarcader, care se vedea bine din locuinţa lui. Tocmai acostase o şalupă şi un cortegiu de personaje – importante după cît se pare, – unele purtînd uniforme, se pregăteau să pună piciorul pe chei. Stînd în picioare, la fereastră,

Holmes îi zărea cum se cocoaţă într-un microbuz.

— Am spus să-i aducă la mine, zise el. În zece minute vom fi aici.

Monique, care venise alături, îl privi în ochi.

— În zece minute? Poate ai timp să-mi vorbeşti şi mie despre ideea ta.

— Mă gîndisem... Oh! Cu siguranţă, e o idee absurdă. O să rîzi de mine.

— Spune, totuşi.

Doctorul şovăia. Se exprima cu o timiditate ce nu-i stătea deloc în obicei.

— Îmi închipuisem, dacă tot îţi doreşti atît de mult să-i ajuţi pe semenii tăi care suferă, că poate nu ţi-ar displace să devii îngerul păzitor al acestui medic nefericit, care va jura să nu mai bea niciodată, şi care are atîta nevoie de un sprijin lîngă el, ca să fie sigur că-şi va ţine cuvîntul. Oh, ştiu bine, ar fi alternativa cea mai rea, în lipsă de ceva mai bun.

— Alternativa cea mai rea, murmură ea, zîmbind. Ce cuvinte foloseşti!

— Poate că nu mai rea decît să fii soră de caritate.

— Probabil. Imaginează-ţi că nu e o soluţie la care mă gîndisem şi eu, întinzîndu-i mîna. Poate e cea pe care o voi alege, ca fiind cea mai rezonabilă. Vom mai vorbi despre asta. Deocamdată, trebuie să ne pregătim să facem faţă unui interogatoriu riguros, fiindcă aud autobuzul ce-i aduce pe ştabi.

Nu mai adăugă nici un cuvînt în legătură cu acest subiect delicat. Nici unul din ei nu părea a fi dispus să insiste asupra laturii acesteia accesorii a aventurii comune. Ieşiră însă mînă în mînă pe verandă ca să-i întîmpine pe anchetatorii oficiali atunci cînd maşina lor tocmai ajunsese la ultima curbă de pe dealul unde se afla bungalow-ul. Ba chiar doctorul schimbă iar vorba şi se întoarse la ceea ce pomenise la începutul discuţiei. De data asta, consideraţiile ştiinţifice erau un mijloc de a ascunde o dublă emoţie, cea iscată de perspectiva viitorului lor comun şi cea provocată de eventualitatea că aveau să-şi amintească toate

ceasurile acelei nopţi demenţiale.

— Fără îndoială că profesorul Mortimer descoperise secretul pe care toţi caută zadarnic să-l afle de ani de zile şi l-a luat cu el. Îţi vine să urli de ciudă.

Ca şi el, nici ea nu se găsea într-o stare de spirit care s-o facă să-şi dea frîu liber sentimentelor. Intră din nou în joc şi-şi luă un ton grav, de profesor universitar, dar cu un zîmbet dulce ce contrasta cu cele spuse.

— Din punct de vedere al ştiinţei reci care este psihologia, cred că problema asta nu e prea greu de explicat. Dat fiind că tratamentul lui nu era eficient pentru căţeluşă, descoperirea nu mai prezenta nici un fel de interes în ochii lui. Nu s-a gîndit măcar o clipă ce importanţă ar fi avut ea pentru Omenire.

Microbuzul se opri în faţa verandei şi oficialităţile coborîră. Înainte de a se duce să-i salute, doctorul Holmes o privi tandru şi conchise:

— E curios cît de bine ne înţelegem noi doi, draga mea. Ai dreptate. Pentru el, descoperirea pierduse orice importanţă. Nu valora mai mult decît un subprodus neînsemnat.

Zîmbetul lui Monique se accentua, pînă căpătă nuanţa ironică ce, după părerea ei, şi a lui, părea că se potriveşte cu situaţia lor delicată.

— Un subprodus! zise. Iubitule, eşti un geniu al limbajului. Este exact cuvîntul pe care-l căutam.

Sfîrşit